

Міністерство екології та природних ресурсів України

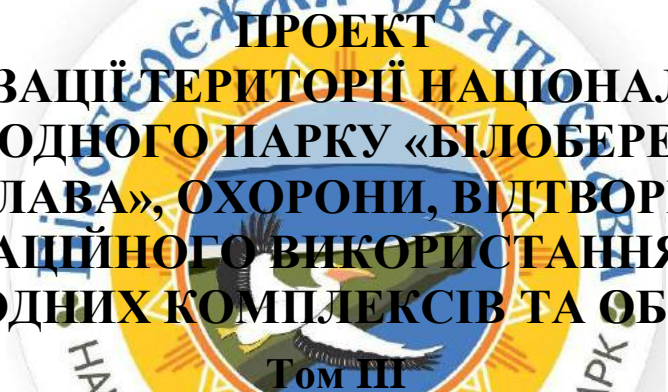
**ПРОЕКТ
ОРГАНІЗАЦІЇ ТЕРИТОРІЇ НАЦІОНАЛЬНОГО
ПРИРОДНОГО ПАРКУ «БІЛОБЕРЕЖЖЯ
СВЯТОСЛАВА», ОХОРОНИ, ВІДТВОРЕННЯ ТА
РЕКРЕАЦІЙНОГО ВИКОРИСТАННЯ ЙОГО
ПРИРОДНИХ КОМПЛЕКСІВ І ОБ'ЄКТІВ**

Миколаїв - 2015

ТОВ «Український експертний центр по вимірюванню та оцінці»

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства екології
та природних ресурсів
від _____ № _____

ПРОЕКТ
ОРГАНІЗАЦІЇ ТЕРИТОРІЇ НАЦІОНАЛЬНОГО
ПРИРОДНОГО ПАРКУ «БІЛОБЕРЕЖЖЯ
СВЯТОСЛАВА», ОХОРОНИ, ВІДТВОРЕННЯ ТА
РЕКРЕАЦІЙНОГО ВИКОРИСТАННЯ ЙОГО
ПРИРОДНИХ КОМПЛЕКСІВ ТА ОБ'ЄКТІВ
Том III

Директор НПП
«Білобережжя Святослава»
_____ Ю. І. Козловський
« _____ » _____ 2015 р.

Директор ТОВ «Український
експертний центр по вимірюванню
та оцінці»
_____ В.М. Совщак
« _____ » _____ 2015 р.

Миколаїв-2015

ЗМІСТ

5. ПЛАНУВАННЯ ТЕРИТОРІЇ НПП.....	5
5.1. Аналіз попереднього досвіду планування території	5
5.2. Функціональне зонування території НПП	7
5.2.1. Обґрунтування системи функціонального зонування НПП.....	8
5.2.2. Визначення площ та меж функціональних зон НПП.....	42
5.2.3. Режим використання, охорони та відтворення природних ресурсів у межах функціональних зон	45
6. ОРГАНІЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ НПП	52
6.1. Структура управління та господарської діяльності, маркетинг	52
6.2. Кадрове забезпечення	60
<i>5.3 Визначаємо чисельність працівників, що здійснюють планово-економічну та фінансову діяльність, за нормативом 7.3.</i>	<i>66</i>
<i>5.4. Визначаємо чисельність працівників, що здійснюють правове забезпечення, за нормативом 7.4</i>	<i>67</i>
6.3. Міжнародна діяльність.....	70
6.4. Охорона від порушень природоохоронного режиму	72
6.5. Робота з громадськістю, екологічна освіта.....	89
6.6. Матеріально-технічне забезпечення.....	103
6.7. Капітальне будівництво	104
6.8. Інженерне та протипожежне впорядкування території НПП	107
6.9. Основні техніко-економічні показники та розрахунок витрат на утримання НПП	112
6.10. Очікувана ефективність запроєктованих заходів	124

6.11. Моніторинг за реалізацією заходів, запланованих Проектом організації території НПП.....	136
7. ЗАХОДИ НА ВИКОНАННЯ ГОЛОВНИХ ЗАВДАНЬ НПП „БЛОБЕРЕЖЖЯ СВЯТОСЛАВА”	138
7.1. Стратегія розвитку парку на 10 років.....	139

5. ПЛАНУВАННЯ ТЕРИТОРІЇ НПП

5.1. Аналіз попереднього досвіду планування території

НПП «Білобережжя Святослава» є територією природно-заповідного фонду загальнодержавного значення, що охороняється як національне надбання. Відповідно до Загальнодержавної програми формування національної екологічної мережі України на 2000-2015 роки територія Парку належить до основних елементів національної екологічної мережі України у складі Чорноморського природного регіону. Парк розташований в Азово-Чорноморському прибережно-морському природному коридорі, що є найважливішим природним коридором міжнародного значення України. Частина території Парку має статус водно-болотного угіддя міжнародного значення під назвою «Ягорлицька затока».

НПП розташований на території важливих міграційних шляхів, що з'єднують місця гніздування птахів у Євразії з місцями зимівлі в Африці та на Близькому Сході.

Відповідно до матеріалів формування екомережі Азово-Чорноморського екологічного природного коридору (Кохан, Мовчан, Проценко, Костюшин, Сіухін, 2012) Парк пропонується включити до переліку ключових територій загальнодержавного значення (серійний номер 1-к/з-ІУ-МК), як територію, що має важливе значення для збереження рослинного та тваринного світу водно-болотних, лісових та степових екосистем України. Територія входить до складу Миколаївського морського екокоридору загальнодержавного значення (серійний номер 1-с/з-ІV-МК), що поєднує ключові території НПП, РЛП «Тилігульський», «Березанський лиман», «Дніпро-Бузький лиман».

Відокремлена ділянка Парку – Рибаківське природоохоронне науково-дослідне відділення, що додатково має статус гідрологічного заказника місцевого значення «Солонець-Тузли», відіграє роль ключової території місцевого значення (серійний номер 1-к/м-ІV-МК), що сприяє збереженню

рослинного та тваринного світу водно-болотних та степових екосистем. Входить до сполучної території місцевого значення «Солонець-Тузли-Березанська» (серійний номер 11-с/м-IV-МК) та відіграє важливе значення для міграції тварин між ключовими територіями "Солонець-Тузли", "Березанський лиман", контактує з Миколаївським морським екокоридором.

Зазначене підтверджує високу природоохоронну цінність території НПП, яка охоплює більшу частину РЛП «Кінбурнська коса». Ще у 1993 році на замовлення Миколаївського обласного управління з охорони навколишнього середовища НДП містобудування розпочав розроблення ТЕО створення РЛП «Кінбурнська коса» та виконав I етап робіт – «Комплексну оцінку та сучасне використання території Кінбурнської коси». На жаль, через розбіжності у баченні перспектив використання території, подальше проектування було призупинено.

Лише наприкінці 1997 року Південна філія Інституту екології Національного екологічного центру України ініціювала розроблення Проекту організації території РЛП «Кінбурнська коса», охорони, відтворення та раціонального використання його природних комплексів і об'єктів. Підготовлені матеріали багаторазово доопрацьовувались, корегувались, але Проект так і не було затверджено. Зауваження Покровської сільської ради, ДП «Очаківське лісомисливське господарство» та інших зацікавлених сторін часто не узгоджувались між собою, компромісів на чисельних нарадах не було знайдено.

Одночасно на території Кінбурнського півострова активізувалися роботи щодо відведення особливо цінних земель у власність громадян: проходили розпаювання та приватизація земель рибколгоспу «Свідомість», розширення меж сільських населених пунктів.

Прийнято рішення Миколаївської обласної ради від 16.03.2007 року № 9 "Про затвердження схеми функціонального зонування території регіонального ландшафтного парку "Кінбурнська коса", встановлення (зміну)

окружних меж сільських населених пунктів Покровка, Покровське та Василівка Покровської сільської ради Очаківського району та затвердження технічного завдання на розробку проекту організації парку". Проте воно було опротестовано в судах різних інстанцій та не вступило в законну дію.

5.2. Функціональне зонування території НПП

Функціональне зонування території НПП проведено відповідно до Закону України «Про природно-заповідний фонд України», Положення про Проект організації території національного природного парку, охорони, відтворення та рекреаційного використання його природних комплексів і об'єктів, затвердженого наказом Міністерства охорони навколишнього природного середовища України 06.07.2005 року № 245 з урахуванням матеріалів проекту створення Парку, польових обстежень території, затвердженого Положення про НПП та інших даних. Також пропозиції по зонуванню неодноразово розглядалися на робочих нарадах проектної групи, на засіданнях НТР Парку протягом 2014-2015 років, сесіях та засіданнях виконкому Покровської сільської ради. Проект та картосхему зонування схвалено місцевою громадою та погоджено з основними землекористувачами та власниками земель ДП «Очаківське ЛМГ» та Очаківською РДА (погодження додаються).

Відповідно до статей 20-21 Закону «Про природно-заповідний фонд України» на території національних природних парків з урахуванням природоохоронної, оздоровчої, наукової, рекреаційної, історико-культурної цінностей та інших особливостей природних комплексів та об'єктів, встановлюється диференційований режим щодо їх охорони, відтворення та використання згідно з функціональним зонуванням.

Це є необхідним для забезпечення виконання основних завдань НПП: збереження цінних природних та історико-культурних комплексів і об'єктів; створення умов для організованого туризму, відпочинку та інших видів рекреаційної діяльності в природних умовах з додержанням режиму охорони

заповідних природних комплексів та об'єктів; проведення наукових досліджень природних комплексів та їх змін в умовах рекреаційного використання; розробка наукових рекомендацій з питань охорони навколишнього природного середовища та ефективного використання природних ресурсів; проведення екологічної освітньо-виховної роботи.

5.2.1. Обґрунтування системи функціонального зонування НПП

В межах території НПП виділено такі зони: заповідна зона, зона стаціонарної рекреації, зона регульованої рекреації, господарська зона.

Заповідна зона призначена для охорони та відновлення найбільш цінних природних комплексів. **Зона регульованої рекреації** – територія, де проводиться короткостроковий відпочинок та оздоровлення населення, огляд особливо мальовничих і пам'ятних місць. **Зона стаціонарної рекреації** призначена для розміщення об'єктів Парку для обслуговування відвідувачів Парку. В межах **господарської зони** здійснюється господарська діяльність, спрямована на виконання покладених на Парк завдань, знаходяться населені пункти, об'єкти комунального призначення Парку, а також землі інших землевласників та землекористувачів, включені до складу Парку.

Розташування та площу функціональних зон визначено із урахуванням природно-ресурсного потенціалу території НПП, функціональних завдань, які має виконувати Парк як природоохоронна, рекреаційна, культурно-освітня, науково-дослідна установа, традиційного та перспективного господарського використання території та ін. Критерії, якими керувалися при виділенні зон, наведено у таблиці 5.2.1.1.

Критерії визначення функціональних зон на території
НПП «Білобережжя Святослава»

№	Назва зони	Критерії
1	заповідна	<ul style="list-style-type: none"> - збереженість території у природному стані; - наявність унікальних та типових ландшафтів з високим біотичним різноманіттям; - висока концентрація ендемічних, раритетних видів та угруповань; - необхідність забезпечення репрезентативності природних об'єктів та комплексів Парку у складі заповідної зони; -
2	регульованої рекреації	<ul style="list-style-type: none"> - збереженість території у відносно природному стані; - наявність унікальних та типових ландшафтів з середнім для Парку біотичним різноманіттям; - концентрація природних та історико-культурних рекреаційних ресурсів; - періодичне господарське використання території; - наявність доріг, стежок
3	стаціонарної рекреації	<ul style="list-style-type: none"> - середній рівень антропогенної перетвореності ландшафту; - наявність об'єктів інфраструктури або можливість їх створити для обслуговування рекреантів; - естетичний стан території; - допустиме транспортно-географічне положення до зони та об'єктів відвідування; - господарська освоєність території
4	господарська	<ul style="list-style-type: none"> - відносно високий рівень антропогенної трансформації території; - форма власності на землю; - забезпечення традиційного використання території

Вся територія НПП є особливо цінною для збереження біотичного та ландшафтного різноманіття. Проте, враховуючи наявність різних суб'єктів

господарювання, традиційне використання природних ресурсів, попит населення на рекреацію, важливим є встановлення диференційованого режиму щодо охорони, відтворення та використання його природних комплексів і об'єктів згідно з функціональним зонуванням.

Заповідний та посилений природоохоронний режим повинен бути встановлений на таких ділянках:

Покровська коса з кефальними озерами та частиною Ягорлицької затоки (розташована між Чорним морем і Ягорлицькою затокою).

Площа: 320,5 га.

Периметр: 12 км.

Озера є місцем нагулу молоді чорноморських видів кефалі.

Цінність ділянки:

- місце нагулу кефалі;
- місце гніздування та перебування рідкісних птахів;
- територія, що має надзвичайно високу естетичну цінність.

Загрози для природних комплексів території:

- доступність території для забудови та знищення надзвичайно цінних природних комплексів, втрача місцевими жителями однієї з найважливіших складових свого довкілля;

- порушення умов гніздування птахів, що охороняються;
- зменшення можливостей місцевих жителів у розвитку «зеленого» туризму внаслідок скорочення біорізноманіття.

Частина водно-болотного угіддя міжнародного значення «Ягорлицька затока» розташована на південь від с. Покровка між Ягорлицькою затокою та Чорним морем. Включає молоді піщані та черепашкові наноси, озера, луки.

На луках між озерами Чернине і Черепашине знаходиться Орхідне поле.

На ділянці «Покровська коса» зростають 17 видів рослин, що охороняються на загальнодержавному та світовому рівнях (табл. 5.2.1.2).

На узбережжі Чорного моря в південній частині ділянки розташоване єдине на Кінбурнському півострові місце зростання дуже рідкісного виду — бурачка Борзи (*Alyssum borzaeanum*).

Місце масового гніздування і концентрації птахів під час сезонних міграцій та зимівлі. Підтримує існування багатьох рідкісних птахів, зокрема, пухівки (*Somateria mollissima*), креха середнього (*Mergus serrator*), кулика-довгонога (*Himantopus himantopus*), пискуна (*Haematopus ostralegus*), пісочника морського (*Charadrius alexandrinus*), великого (*Numenius arquata*) та середнього (*Numenius phaeopus*) кульонів, орлана-білохвоста (*Haliaeetus albicilla*), пелікана рожевого (*Pelecanus onocrotalus*) та інших видів тварин, занесених до Червоної книги України (табл. 5.2.1.3). Найбільші скупчення птахів спостерігаються в південній частині кефальних озер Покровської коси, а також на мілинах між Покровською косою та островами Круглий та Довгий вздовж молодих піщаних і черепаншкових наносів. Загальна чисельність гніздового комплексу іноді сягає 5000 пар. Чисельність зимуючих лебедів, качок, куликів, лисок налічує до 20 тис. особин.

Щільність махаона (*Papilio machaon*) сягає 0,87 ос. на 1 км маршруту, щільність популяції ящірки прудкої (*Lacerta agilis*) становила 3 ос./100 м, гадюки степової (*Vipera repardi*) — 2 ос./км маршруту.

Таблиця 5.2.1.2

Рослини ділянки «Покровська коса», що охороняються
на загальнодержавному та світовому рівнях

Вид	Родина	Охоронний статус
Береза дніпровська <i>Betula borysthena</i> Klokov	Березові	ЧКУ (III)
Бурачок Борзи <i>Alyssum borzaeanum</i> E.I. Nyarady	Капустяні (Хрестоцвіті)	БК (1)
Бурачок савранський	Капустяні	ЄЧС (I)

<i>Alyssum savranicum</i> Andrz.	(Хрестоцвіті)	
Волошка короткоголова <i>Centaurea breviceps</i> Pjlin	Айстрові	ЧКУ (IV)
Житняк пухнастоквітковий <i>Agropyron dasyanthum</i> Ledeb.	Тонконогові (Злакові)	ЧС МСОП (R)
Жовтозілля дніпровське <i>Senecio borysthenicus</i> Andrz.	Айстрові	ЄЧС (R)
Зозулинець блощичний <i>Orchis coriophora</i> L.	Зозулинцеві	ЧКУ (III), CITES
Зозулинець болотний <i>Orchis palustris</i> Jacq.	Зозулинцеві	ЧКУ (III), CITES
Зозулинець запашний <i>Orchis fragrans</i> Pollini	Зозулинцеві	ЧКУ (II), CITES
Зозулинець розмальований <i>Orchis picta</i> Loisel.	Зозулинцеві	ЧКУ (II), CITES
Зозулинець салеповий <i>Orchis morio</i> L.	Зозулинцеві	ЧКУ (II), CITES
Камка морська <i>Zostera marina</i> L.	Камкові	БК (1)
Ковила дніпровська <i>Stipa borysthenica</i> Klokov ex Procudin	Тонконогові (Злакові)	ЧКУ (II)
Козельці дніпровські <i>Tragopogon borysthenicus</i> Artemcz.	Айстрові	ЄЧС (I)
Роговик Шмальгаузена <i>Cerastium schmalhauseni</i> Pacz.	Гвоздичні	ЄЧС (V)
Фіалка Лавренка <i>Viola lavrenkoana</i> Klokov	Фіалкові	ЄЧС (I)
Чебрець дніпровський <i>Thymus borysthenicus</i> Klokov et Des.-Shost.	Глухокропивні (Губоцвіті)	ЧС МСОП (R), ЄЧС (R)

Тварини ділянки «Покровська коса», що охороняються
на загальнодержавному та світовому рівнях

Вид	Родина	Охоронний статус
Комахи		
Ктир гігантський <i>Satanas gigas</i> Eversmann, 1855	Ктирі	ЧКУ (II)
Емпуза смугаста <i>Empusa fasciata</i> Brulle, 1786	Емпузиди	ЧКУ (II)
Махаон <i>Papilio machaon</i> (Linnaeus, 1758)	Парусники	ЧКУ (II)
Сколія степова <i>Scolia hirta</i> Schranck, 1781	Сколієві оси	ЧКУ (II)
Земноводні		
Часничниця звичайна <i>Pelobates fuscus</i> (Laurenti, 1768)	Часничницеві	ЧС МСОП (LC), БК (2)
Плазуни		
Вуж водяний <i>Natrix tessellata</i> (Laurenti, 1768)	Вужевої	БК (2)
Гадюка степова <i>Vipera renardi</i> (Christoph, 1861)	Гадюкові	ЧКУ (II), ЧС МСОП (EN), БК (2)
Ящірка прудка <i>Lacerta agilis</i> Linnaeus, 1758	Справжні ящірки	БК (2)
Ящурка різнобарвна <i>Eremias arguta</i> (Pallas, 1773)	Справжні ящірки	БК (3)
Птахи		
Крех середній <i>Mergus serrator</i> Linnaeus, 1758	Качачі	ЧКУ (II)
Кулик-довгоніг <i>Himantopus himantopus</i> (Linnaeus, 1758)	Шилодзьобкові	ЧКУ (II)
Кульон великий <i>Numenius arquata</i> Linnaeus, 1758	Бекасові	ЧКУ (II)
Кульон середній <i>Numenius phaeopus</i> (Linnaeus,	Бекасові	ЧКУ (II)

1758)		
Орлан-білохвіст <i>Haliaeetus albicilla</i> Linnaeus, 1758	Яструбові	ЧКУ (II)
Пелікан рожевий <i>Pelecanus onocrotalus</i> Linnaeus, 1758	Пеліканові	ЧКУ (II)
Пискун <i>Haematopus ostralegus</i> Linnaeus, 1758	Кулики-сороки	ЧКУ (III)
Пісочник морський <i>Charadrius alexandrinus</i> Linnaeus, 1758	Сивкові	ЧКУ (III)
Пухівка <i>Somateria mollissima</i> (Linnaeus, 1758)	Качачі	ЧКУ (III)

Урочище Біла хатка (на узбережжі Ягорлицької затоки до межі з Херсонською областю).

Площа: 355,48 га.

Периметр: 10 км.

Розташована на узбережжі Ягорлицької затоки на схід від с. Покровка, біля межі з Херсонською областю. Ділянка увійшла до складу водно-болотного угіддя міжнародного значення «Ягорлицька затока». Не знаходиться на шляху проектованої дороги, проте у разі збільшення антропогенного навантаження на Кінбурнську косу природні комплекси району Білої хатки зазнаватимуть втрат.

Являє собою комплекс літоральних рослинних угруповань, засолених луків, солончаків, солонців та піщаного степу. У південній частині ділянки розташований **березовий гай біля озера Глаголь** — один з пріоритетних об'єктів охорони РЛП «Кінбурнська коса» та зараз НПП «Білобережжя Святослава». Тут зростає береза дніпровська — дерево, яке можна побачити

лише у пониззях Дніпра і Південного Бугу. Її угруповання занесені до Зеленої книги України, а сам вид – до Червоної книги України.

Цінність ділянки:

- мальовнича територія, цінна для організації туризму та рекреації у природних умовах;
- місце зростання рідкісних видів, що охороняються на загальнодержавному та міжнародному рівнях (табл. 5.1.2.4);
- місце розташування формацій ковили дніпровської та берези дніпровської, що занесені до Зеленої книги України (1987);
- угруповання вільхи чорної (*Alnus glutinosa* (L.) P. Gaertn.) знаходяться тут на південній межі ареалу і представлені давно ізольованими і солестійкими популяціями;
- численні озера є місцем концентрації водоплавних та коловодних птахів під час сезонних міграцій;
- місце перебування видів фауни, що охороняються: ящурки різнобарвної (*Eremias arguta*), гадюки степової (*Vipera renardi*) тощо.

Загрози для природних комплексів території:

- збільшення антропогенного навантаження на Кінбурнську косу в цілому викликатиме забруднення озер та зміну їх гідрологічного режиму, що може спричинити зникнення видів флори і фауни, які знаходяться під міжнародною охороною, а також втрату територією її рекреаційної привабливості.

Таблиця 5.2.1.4

Судинні рослини ділянки «Біла хатка», що охороняються на загальнодержавному та світовому рівнях

Вид	Родина	Охоронний статус
Береза дніпровська <i>Betula borysthena</i> Klokov	Березові	ЧКУ (III)
Бурачок савранський	Капустяні	ЄЧС (I)

<i>Alyssum savranicum</i> Andrz.	(Хрестоцвіті)	
Волошка короткоголова <i>Centaurea breviceps</i> Pjin	Айстрові	ЧКУ (IV)
Гоніолімон злаколистий <i>Goniolimon graminifolium</i> (Aiton) Boiss.	Кермекові	ЧС МСОП (V), ЄЧС (V)
Житняк пухнастоквітковий <i>Agropyron dasyanthum</i> Ledeb.	Тонконогові (Злакові)	ЧС МСОП (R)
Жовтозілля дніпровське <i>Senecio borysthenicus</i> Andrz.	Айстрові	ЄЧС (R)
Зозулинець блощичний <i>Orchis coriophora</i> L.	Зозулинцеві	ЧКУ (III), CITES
Зозулинець болотний <i>Orchis palustris</i> Jacq.	Зозулинцеві	ЧКУ (III), CITES
Зозулинець розмальований <i>Orchis picta</i> Loisel.	Зозулинцеві	ЧКУ (II), CITES
Камка морська <i>Zostera marina</i> L.	Камкові	БК (I)
Козельці дніпровські <i>Tragopogon borysthenicus</i> Artemcz.	Айстрові	ЄЧС (I)
Роговик Шмальгаузена <i>Cerastium schmalhauseni</i> Pasz.	Гвоздичні	ЄЧС (V)
Рястка Буше <i>Ornithogalum boucheanum</i> (Kunth) Asch.	Гіацинтові	ЧКУ (III)
Сон лучний <i>Pulsatilla pratensis</i> (L.) Mill.	Жовтцеві	ЧКУ (II)
Фіалка Лавренка <i>Viola lavrenkoana</i> Klokov	Фіалкові	ЄЧС (I)
Чебрець дніпровський <i>Thymus borysthenicus</i> Klokov et Des.-Shost.	Глухокропивні (Губоцвіті)	ЧС МСОП (R), ЄЧС (R)

Вся описана вище ділянка також входить до складу водно-болотного угіддя міжнародного значення «Ягорлицька затока».

Василівські кучугури (Кучугури Сагайдачного)

Площа: 212,32 га.

Периметр: 10,3 км.

Розташовані між Волижиним лісом і с. Василівка. Природний піщаний степ добре зберігся. Середовище існування видів рослин, що охороняються (табл. 5.2.1.5). Серед рідкісних видів фауни тут знайдені педінус дніпровський (*Pedinus borysthenticus*), а також занесені до Червоної книги України сліпак піщаний (*Spalax arenarius*), емуранчик (*Scirtopoda telum*), емпуза смугаста (*Empusa fasciata*), дибка степова (*Saga pedo*), скарабей священний (*Scarabaeus sacer*), гадюка степова (*Vipera renardi*), лежень (*Burhinus oedipnetus*) тощо.

Цінність ділянки:

- піщані кучугури добре збереглися та є зразком унікального піщаного кучугуро-рівнинного степу, із властивою йому флорою і фауною.

Загрози для території:

- порушення умов існування ендемічних та рідкісних видів рослин та тварин внаслідок підвищення кількості відвідувачів, що приїжджатимуть «з материка»;

- зменшення внаслідок надмірного відвідування естетичної цінності території;

- забруднення узбережжя Дніпровського лиману та прилеглих ділянок.

Таблиця 5.2.1.5

Судинні рослини ділянки «Василівські кучугури (Кучугури Сагайдачного)», що охороняються на загальнодержавному та світовому рівнях

Вид	Родина	Охоронний статус
Береза дніпровська <i>Betula borysthencica</i> Klokov	Березові	ЧКУ (III)

Бурачок савранський <i>Alyssum savranicum</i> Andrz.	Капустяні (Хрестоцвіті)	ЄЧС (I)
Волошка короткоголова <i>Centaurea breviceps</i> Пjin	Айстрові	ЧКУ (IV)
Житняк пухнастоквітковий <i>Agropyron dasyanthum</i> Ledeb.	Тонконогові (Злакові)	ЧС МСОП (R)
Жовтозілля дніпровське <i>Senecio borysthenicus</i> Andrz.	Айстрові	ЄЧС (R)
Зозулинець блощичний <i>Orchis coriophora</i> L.	Зозулинцеві	ЧКУ (III), CITES
Зозулинець болотний <i>Orchis palustris</i> Jacq.	Зозулинцеві	ЧКУ (III), CITES
Зозулинець розмальований <i>Orchis picta</i> Loisel.	Зозулинцеві	ЧКУ (II), CITES
Ковила дніпровська <i>Stipa borysthenica</i> Klokov ex Procudin	Тонконогові (Злакові)	ЧКУ (II)
Козельці дніпровські <i>Tragopogon borysthenicus</i> Artemcz.	Айстрові	ЄЧС (I)
Роговик Шмальгаузена <i>Cerastium schmalhauseni</i> Racz.	Гвоздичні	ЄЧС (V)
Фіалка Лавренка <i>Viola lavrenkoana</i> Klokov	Фіалкові	ЄЧС (I)
Чебрець дніпровський <i>Thymus borysthenicus</i> Klokov et Des.-Shost.	Глухокропивні (Губоцвіті)	ЧС МСОП (R), ЄЧС (R)

Бієнкові плавні з Розливами та частиною Дніпро-Бузького лиману
(узбережжя Дніпро-Бузького лиману на захід від Волижиного лісу)

Площа: 922,33 га.

Периметр: 22 км.

Охоплює озера на узбережжі Дніпро-Бузького лиману, прилеглі плавневі, лучні та степові ділянки. Середовище існування видів рослин і тварин, що охороняються (табл. 5.2.1.6 та 5.2.1.7).

Належить до ділянок, що потребують відновлення порушених елементів ландшафту, в першу чергу, природних проток. Спочатку дирекція РЛП «Кінбурнська коса» протягом 1994–2005 рр., а потім у 2014 році адміністрація НПП провели біотехнічні заходи, спрямовані на відновлення корінного водно-болотного комплексу Бієнкових плавнів. З метою стабілізації рівня води, запобігання обсиханню плавнів і озер проводились заходи для налагодження водообміну між внутрішніми озерами Бієнкових плавнів та Дніпровсько-Бузьким лиманом. В результаті відновився плавневий центр біорізноманіття площею понад 300 га, де відбувається нерест корошових риб, а також гніздування гуски сірої (*Anser anser*), лебедя-шипуну (*Cygnus olor*), крижня (*Anas platyrhynchos*), чирянки великої (*Anas querquedula*), попельюха (*Aythya ferina*), черні червонодзьобої (*Netta rufina*), лиски (*Fulica atra*), кудика-довгонога (*Himantopus himantopus*). Також тут утворилася колонія із шести видів чаплевих загальною чисельністю близько 600 пар: чепур великої (*Egretta alba*) — 140 та малої (*Egretta garzetta*) — 120, чапель сірої (*Ardea cinerea*) — 210, рудої (*Ardea purpurea*) — 50 та жовтої (*Ardeola ralloides*) — 12, квака (*Nycticorax nycticorax*) — 60.

У Бієнкових плавнях перебуває 17 видів фауни, що занесені до Європейського червоного списку та до Червоного списку рідкісних та зникаючих тварин світу, і 45 видів фауни, що занесені до Червоної книги України. Дана ділянка характеризується значним видовим різноманіттям, в тому числі герпетофауни.

Серед рідкісних птахів, крім наведених у табл. 5.2.1.7, трапляються деркач (*Crex crex*), коловодник ставковий (*Tringa stagnatilis*), баранець великий (*Gallinago media*).

Цінність ділянки:

- ключове природне нерестовище коропа (сазана) на Нижньому Дніпрі;

- середовище існування багатьох рідкісних водоплавних та коловодних птахів, що утворюють скупчення європейського значення, зокрема пелікана рожевого (до 2500 особин);

- тут знаходиться найбільша на півдні України багатовидова колонія чапель: сірої, рудої, жовтої, чепур великої і малої, квака (до 600 пар);

- середовище існування видів рослин і тварин, що охороняються;

- перспективна ділянка для спостережень за птахами («bird watching»), а також за іншими живими рідкісними та зникаючими об'єктами.

Загрози для природних комплексів території:

- збільшення доступності для браконьєрів нерестовищ коропових риб;

- збільшення антропогенного тиску, що викличе скорочення видового різноманіття та кількісного багатства рідкісних видів флори та фауни.

Таблиця 5.2.1.6

Судинні рослини ділянки «Бієнкові плавні», що охороняються на загальнодержавному та світовому рівнях

Вид	Родина	Охоронний статус
Береза дніпровська <i>Betula borysthena</i> Klokov	Березові	ЧКУ (III)
Бурачок савранський <i>Alyssum savranicum</i> Andr.	Капустяні (Хрестоцвіті)	ЄЧС (I)
Волошка короткоголова <i>Centaurea breviceps</i> Pjin	Айстрові	ЧКУ (IV)
Житняк пухнастоквітковий <i>Agropyron dasyanthum</i> Ledeb.	Тонконогові (Злакові)	ЧС МСОП (R)
Жовтозілля дніпровське <i>Senecio borysthenicus</i> Andr.	Айстрові	ЄЧС (R)
Зозулинець блощичний <i>Orchis coriophora</i> L.	Зозулинцеві	ЧКУ (III), CITES
Зозулинець болотний <i>Orchis palustris</i> Jacq.	Зозулинцеві	ЧКУ (III), CITES

Зозулинець запашний <i>Orchis fragrans</i> Pollini	Зозулинцеві	ЧКУ (II), CITES
Зозулинець розмальований <i>Orchis picta</i> Loisel.	Зозулинцеві	ЧКУ (II), CITES
Ковила дніпровська <i>Stipa borysthena</i> Klokov ex Procudin	Тонконогові (Злакові)	ЧКУ (II)
Козельці дніпровські <i>Tragopogon borysthenicus</i> Artemcz.	Айстрові	ЄЧС (I)
Роговик Шмальгаузена <i>Cerastium schmalhauseni</i> Pacz.	Гвоздичні	ЄЧС (V)
Сон лучний <i>Pulsatilla pratensis</i> (L.) Mill.	Жовтцеві	ЧКУ (II)
Фіалка Лавренка <i>Viola lavrenkoana</i> Klokov	Фіалкові	ЄЧС (I)
Чебрець дніпровський <i>Thymus borysthenicus</i> Klokov et Des.-Shost.	Глухокропивні (Губоцвіті)	ЧС МСОП (R), ЄЧС (R)

Таблиця 5.2.1.7

Тварини ділянки «Бієнкові плавні», що охороняються

Вид	Родина	Охоронний статус
Комахи		
Дибка степова <i>Saga pedo</i> Pallas, 1771	Коники справжні	ЧКУ (II)
Емпуза смугаста <i>Empusa fasciata</i> Brulle, 1836	Емпузиди	ЧКУ (II)
Ксилокопа звичайна <i>Xylocopa valga</i> Gerstaecker, 1872	Антофориди	ЧКУ (II)
Ксилокопа фіолетова <i>Xylocopa violaceae</i> (Linnaeus, 1758)	Антофориди	ЧКУ (II)
Ктир гігантський <i>Satanas gigas</i> Eversmann, 1855	Ктирі	ЧКУ (II)

Скарабей священний <i>Scarabaeus sacer</i> Linnaeus, 1758	Пластинчатовусі	ЧКУ (II)
Цератофій багаторогий <i>Ceratophyus polyceros</i> Pallas, 1771	Пластинчатовусі	ЧКУ (III)
Земноводні		
Хвостаті земноводні		
Тритон гребінчастий ¹ <i>Triturus cristatus</i> (Laurenti, 1768)	Саламандрові	ЧС МСОП (LC), БК (2)
Тритон дунайський ¹ <i>Triturus dobrogicus</i> (Kiritzescu, 1903)	Саламандрові	ЧКУ (II), ЧС МСОП (NT), БК (2)
Тритон звичайний <i>Lissotriton vulgaris</i> (Linnaeus, 1758)	Саламандрові	ЧС МСОП (LC), БК (3)
Безхвості земноводні		
Кумка червоночерева <i>Bombina bombina</i> (Linnaeus, 1761)	Кумкові	ЧС МСОП (LC), БК (2)
Рахкавка звичайна <i>Hyla arborea</i> (Linnaeus, 1758)	Квакшчеві	ЧС МСОП (LC), БК (2)
Часничниця звичайна <i>Pelobates fuscus</i> (Laurenti, 1768)	Часничничеві	ЧС МСОП (LC), БК (2)
Плазуни		
Гадюка степова <i>Vipera renardi</i> (Christoph, 1861)	Гадюкові	ЧКУ (II), ЧС МСОП (EN), БК (2)
Полоз жовточеревий <i>Hierophis caspius</i> (Gmelin, 1789)	Вужеві	ЧКУ (II), БК (2)
Полоз сарматський <i>Elaphe sauromates</i> (Pallas, [1814])	Вужеві	ЧКУ (II), БК (2)
Черепаха болотна <i>Emys orbicularis</i> (Linnaeus, 1758)	Прісноводні черепахи	ЧС МСОП (LR/nt), БК (2)
Ящірка прудка <i>Lacerta agilis</i> Linnaeus, 1758	Справжні ящірки	БК (2)
Ящурка різнобарвна <i>Eremias arguta</i> (Pallas, 1773)	Справжні ящірки	БК (3)
Птахи		
Баклан малий	Бакланові	ЧКУ (II)

<i>Phalacrocorax pygmaeus</i> (Pallas, 1773)		
Гоголь <i>Vicuphala clangula</i> (Linnaeus, 1758)	Качачі	ЧКУ (III)
Коровайка <i>Plegadis falcinellus</i> (Linnaeus, 1766)	Ібісові	ЧКУ (II)
Косар, колпиця <i>Platalea leucorodia</i> Linnaeus, 1758	Ібісові	ЧКУ (II)
Крячок каспійський <i>Hydroprogne caspia</i> (Pallas, 1770)	Мартинові	ЧКУ (III)
Кулик-довгоніг <i>Himantopus himantopus</i> (Linnaeus, 1758)	Шилодзьобкові	ЧКУ (II)
Кульон великий <i>Numenius arquata</i> Linnaeus, 1758	Бекасові	ЧКУ (II)
Кульон середній <i>Numenius phaeopus</i> (Linnaeus, 1758)	Бекасові	ЧКУ (II)
Лелека чорний <i>Ciconia nigra</i> (Linnaeus, 1758)	Лелекові	ЧКУ (II)
Лунь польовий <i>Circus cyaneus</i> (Linnaeus, 1766)	Яструбові	ЧКУ (I)
Мартин каспійський <i>Larus ichthyaetus</i> Pallas, 1773	Мартинові	ЧКУ (II)
Орлан-білохвіст <i>Haliaeetus albicilla</i> Linnaeus, 1758	Яструбові	ЧКУ (II)
Пелікан рожевий <i>Pelecanus onocrotalus</i> Linnaeus, 1758	Пеліканові	ЧКУ (II)
Пискун <i>Haematopus ostralegus</i> Linnaeus, 1758	Кулики-сороки	ЧКУ (III)
Підорлик великий <i>Aquila clanga</i> Pallas, 1811	Яструбові	ЧКУ (III)

Скопа <i>Pandion haliaetus</i> (Linnaeus, 1758)	Скопині	ЧКУ (III)
Чапля жовта <i>Ardeola ralloides</i> (Scopoli, 1769)	Чаплеві	ЧКУ (II)
Чернь білоока <i>Aythya nyroca</i> (Guldenstadt, 1770)	Качачі	ЧКУ (II)
Ссавці		
Видра річкова <i>Lutra lutra</i> Linnaeus, 1758	Куницеві	ЧКУ (II), ЧС МСОП (NT)
Горностай <i>Mustela erminea</i> Linnaeus, 1758	Куницеві	ЧКУ (IV), ЧС МСОП (LC)
Ємуранчик звичайний <i>Scirtopoda telum</i> Lichtenstein, 1823	Тушканчикові	ЧКУ (II)
Кутора мала ² <i>Neomys anomalus</i> Cabrera, 1907	Землерийкові	ЧКУ (III), ЧС МСОП (LC)
Норка європейська <i>Mustela lutreola</i> Linnaeus, 1761	Куницеві	ЧКУ (II)
Сліпак піщаний <i>Spalax arenarius</i> Reshetnik, 1939	Сліпакові	ЧКУ (II)

¹ Тут мешкає один з двох видів роду *Triturus*.

² Вид тут не відловлювався, але присутній на прилеглих територіях у подібних біотопах.

Заповідна ділянка **Зелені кучугури** (загальна площа 228,72 га) включає в себе три біотопи:

- а) Територія згарища;
- б) Літоральні піски;
- в) Власне урочище Зелені, або Нижні кучугури.

а) Територія згарища

Площа: 70 га.

Периметр: 5,5 км.

На місці штучних насаджень сосни, що згоріли внаслідок пожежі 3 вересня 2002 р., активно відновлюється піщаний степ. У липні 2016 р. тут зростали рослини, характерні для флористичного комплексу південного

піщаного степу (Клоков, 1981), у тому числі ті, що охороняються (табл. 5.2.1.8). Середня рясність бурачку савранського сягала 12 ос./10 м², волошки короткоголової — 0,7 ос./10 м², жовтозілля дніпровського — 3 ос./10 м², козельців дніпровських — 3,5 ос./10 м², роговика Шмальгаузена — 41 ос./10 м², чебрецю дніпровського — 2 ос./10 м². На вологих луках навколо озер збереглися рідкісні орхідеї (див. табл. 5.2.1.8).

Заселення колишніх згарищ тваринами відбувається дуже активно. Залишки горілих дерев є притулками для гадюки степової (*Vipera renardi*), ящірки прудкої (*Lacerta agilis*), ящурки різнобарвної (*Eremias arguta*). Чисельність останньої висока та сягає 16 ос./100 м, кількість нір у коліях ґрунтової дороги – до 24 нор/100 м (за обліками О.Д. Некрасової у липні 2008 р.).

Піщаний степ, озера та розташовані навколо них лучні ділянки підтримують існування низки видів тварин, що охороняються (табл. 5.2.1.9).

Слід зазначити, що нове створення на території штучних соснових насаджень призведе до скорочення різноманітності видів рослин і тварин, а також до зменшення естетичної та рекреаційної цінності ділянки, її здатності підтримувати чисте здорове довкілля тощо.

Таблиця 5.2.1.8

Судинні рослини ділянки «Територія згарища», що охороняються

Вид	Родина	Охоронний статус
Береза дніпровська <i>Betula borysthena</i> Klokov	Березові	ЧКУ (III)
Бурачок савранський <i>Alyssum savranicum</i> Andr.	Капустяні (Хрестоцвіті)	ЄЧС (I)
Волошка короткоголова <i>Centaurea breviceps</i> Pjin	Айстрові	ЧКУ (IV)
Гоніолімон злаколистий <i>Goniolimon graminifolium</i> (Aiton) Boiss.	Кермекові	ЧС МСОП (V), ЄЧС (V)

Житняк пухнастоквітковий <i>Agropyron dasyanthum</i> Ledeb.	Тонконогові (Злакові)	ЧС МСОП (R)
Жовтозілля дніпровське <i>Senecio borysthenicus</i> Andr.	Айстрові	ЄЧС (R)
Зозулинець блощичний <i>Orchis coriophora</i> L.	Зозулинцеві	ЧКУ (III), CITES
Зозулинець болотний <i>Orchis palustris</i> Jacq.	Зозулинцеві	ЧКУ (III), CITES
Зозулинець розмальований <i>Orchis picta</i> Loisel.	Зозулинцеві	ЧКУ (II), CITES
Ковила дніпровська <i>Stipa borysthenica</i> Klokov ex Procudin	Тонконогові (Злакові)	ЧКУ (II)
Козельці дніпровські <i>Tragopogon borysthenicus</i> Artemcz.	Айстрові	ЄЧС (I)
Роговик Шмальгаузена <i>Cerastium schmalhauseni</i> Racz.	Гвоздичні	ЄЧС (V)
Фіалка Лавренка <i>Viola lavrenkoana</i> Klokov	Фіалкові	ЄЧС (I)
Чебрець дніпровський <i>Thymus borysthenicus</i> Klokov et Des.-Shost.	Глухокропивні (Губоцвіті)	ЧС МСОП (R), ЄЧС (R)

Таблиця 5.2.1.9

Тварини ділянки «Територія згарища», що охороняються

Вид	Родина	Охоронний статус
Комахи		
Дибка степова <i>Saga pedo</i> Pallas, 1771	Коники справжні	ЧКУ (II)
Ксилокопа фіолетова <i>Xylocopa violaceae</i> (Linnaeus, 1758)	Антофориди	ЧКУ (II)

Ксилокопа звичайна <i>Xylocopa valga</i> Gerstaecker, 1872	Антофориди	ЧКУ (II)
Ктир гігантський <i>Satanas gigas</i> Eversmann, 1855	Ктирі	ЧКУ (II)
Земноводні		
Рахкавка звичайна <i>Hyla arborea</i> (Linnaeus, 1758)	Квакшеві	ЧС МСОП (LC), БК (2)
Ропуха зелена <i>Bufo viridis</i> Laurenti, 1768	Ропухові	ЧС МСОП (LC), БК (2)
Часничниця звичайна <i>Pelobates fuscus</i> (Laurenti, 1768)	Часничницеві	ЧС МСОП (LC), БК (2)
Плазуни		
Гадюка степова <i>Vipera renardi</i> (Christoph, 1861)	Гадюкові	ЧКУ (II), ЧС МСОП (EN), БК (2)
Черепаша болотна <i>Emys orbicularis</i> (Linnaeus, 1758)	Прісноводні черепашки	ЧС МСОП (LR/nt), БК (2)
Ящірка прудка <i>Lacerta agilis</i> Linnaeus, 1758	Справжні ящірки	БК (2)
Ящурка різнобарвна <i>Eremias arguta</i> (Pallas, 1773)	Справжні ящірки	БК (3)
Птахи		
Лежень <i>Burhinus oedicephalus</i> (Linnaeus, 1758)	Лежневі	ЧКУ (III)
Ссавці		
Ємуранчик звичайний <i>Scirtopoda telum</i> Lichtenstein, 1823	Тушканчикові	ЧКУ (II)
Сліпак піщаний <i>Spalax arenarius</i> Reshetnik, 1939	Сліпакові	ЧКУ (II), ЧС МСОП (EN)

Цінність ділянки:

- зразок відновлення природного біорізноманіття на місці штучних соснових насаджень, різноманітність флори та фауни яких значно бідніша за природну;

- піщаний степ є однією з базових складових екосистеми Кінбурнської коси, що підтримує її здорове довкілля;

- на ділянці зростають та перебувають рідкісні види рослин і тварин, перспективні для розвитку наукового та «зеленого» туризму, міжнародного співробітництва тощо.

Загрози, для природного комплексу:

- фрагментація екосистеми та погіршення її можливостей до самовідновлення;

- турбування рідкісних тварин;

- засмічення території, підвищення пожежної небезпеки;

- руйнування піщаного степу внаслідок витоупування;

- зменшення чисельності та видового багатства видів, що перспективні для «зеленого» туризму;

- загроза збереженню видів рослин і тварин, що охороняються на загальнодержавному та міжнародному рівнях.

б) Літоральні піски морського узбережжя

Площа: 55 га.

Периметр: 17 км.

Ділянка простяглася смугою завширшки до 100 м вздовж морського узбережжя Кінбурнського півострова, між Кінбурнською Стрілкою та Покровською косою.

Добре збережений природний комплекс з переважанням піщаного степу, який в інших місцях заміщений штучними сосновими насадженнями. Після пожежі 2001 року на даній частині цієї ділянки відновився природний рослинний покрив. Тут зростають всі види рослин, характерних для піщаного степу, в тому числі такі, що мають охоронний статус як береза дніпровська, бурачок савранський, волошка короткоголова, гоніолімон злаколистий, житняк пухнастоквітковий та ін. Серед видів фауни, що підлягають охороні,

знаковими видами є: ємуранчик Фальц-фейна, гадюка степова, сліпак пісчаний та ін. Південна частина ділянки взагалі цілинний приморський степовий комплекс, в тому числі добре збереженої літоральної смуги.

Це одна з небагатьох ділянок в Північно-Західному Причорномор'ї, де добре збереглась рослинність приморської літоральної смуги. Тут зростають колосняк чорноморський (*Leymus sabulosus* (M. Bieb.) Tzvelev), миколайчики приморські (*Eryngium maritimum* L.), полин Маршаллів (*Artemisia marschalliana* Spreng.), пірій бесарабський (*Elytrigia bessarabica* (Savul. et Rayss) Prokud.), осока колхідська (*Carex colchica* J. Gay), морська гірчиця чорноморська (*Cakile euxina* Pobed.), латук татарський (*Lactuca tatarica* (L.) C.A. Mey.), курай содовий (*Salsola soda* L.), волошка одеська (*Centaurea odessana* Prodan), цмин щитконосний (*Helichrysum corymbiforme* Opperman ex Katina), ефедрa двоколоскова (*Ephedra distachya* L.), гірчак морський (*Polygonum maritimum* L.), катран понтійський (*Crambe pontica* Steven ex Rupr.), а також занесені у Європейський червоний список козельці дніпровські (*Tragopogon borysthenicus* Artemcz.) і жовтозілля дніпровське (*Senecio borysthenicus* Andrz.).

З тварин, що охороняються, трапляються емпуза смугаста (*Empusa fasciata*), зегрис евфема (*Zegris eupheme*), гадюка степова (*Vipera renardi*), ящурка різнобарвна (*Eremias arguta*). Щільність останньої у липні 2008 р. була високою та місцями сягала 4 ос./10 м.

Цінність ділянки:

- одна з небагатьох територій в Північно-Західному Причорномор'ї, де добре збереглась рослинність приморської літоральної смуги, надзвичайно цінна для наукового та «зеленого» туризму;
- природний стан приморської смуги забезпечує баланс між сушею та морем, підтримує здорове довкілля та естетичну цінність узбережжя.

Загрози для природного комплексу ділянки:

- значне збільшення кількості відвідувачів завдяки доступності території призведе до знищення рослинності приморської смуги, розвіювання пісків літорального валу, поглинання пляжу морем.

в) Нижні Кучугури

Площа: 103,72 га.

Периметр: 5,0 км.

Охоплює піщані кучугури поблизу узбережжя Чорного моря, в 2 км на південь від с. Покровське (Римби). Тут збереглися види рослин і тварин, що охороняються (табл. 5.2.1.10 та 5.2.1.11). Серед рідкісних видів фауни тут також знайдений педінус дніпровський (*Pedinus borysthenicus*); місце єдиної зустрічі чайки білохвостої (*Vanellochettusia leucura*).

На півночі ділянки, у сосновому лісі, збирається на ночівлю до 50 ос. орлана-білохвоста (*Haliaeetus albicilla*) — виду птахів, що занесений до Червоної книги України.

Цінність ділянки:

- середовище існування рідкісних видів рослин і тварин, що охороняються на загальнодержавному та міжнародному рівнях;
- піщані кучугури добре збереглися та є зразком унікального піщаного степу;
- місце відпочинку хижих птахів — важливої ланки харчового ланцюгу в екосистемі Кінбурнської коси;
- місце розташування красивих та цікавих об'єктів наукового й «зеленого» туризму.

Загрози, для природних комплексів ділянки:

- надмірне відвідування території, засмічення, пошкодження піщаного степу, підвищення пожежної небезпеки;
- зменшення естетичної цінності території внаслідок надмірного її відвідування;

- порушення умов існування ендемічних та рідкісних видів рослин та тварин внаслідок підвищення кількості відвідувачів, що приїжджатимуть «з материка»;
- зменшення спроможності території підтримувати здорове довкілля Кінбурна;
- скорочення чисельності та різноманітності об'єктів «зеленого» туризму.

Таблиця 5.2.1.10

Судинні рослини ділянки «Нижні Кучугури», що охороняються

Вид	Родина	Охоронний статус
Береза дніпровська <i>Betula borysthena</i> Klokov	Березові	ЧКУ (III)
Бурачок савранський <i>Alyssum savranicum</i> Andr.	Капустяні (Хрестоцвіті)	ЄЧС (I)
Волошка короткоголова <i>Centaurea breviceps</i> П'їп	Айстрові	ЧКУ (IV)
Гоніолімон злаколистий <i>Goniolimon graminifolium</i> (Aiton) Boiss.	Кермекові	ЧС МСОП (V), ЄЧС (V)
Житняк пухнастоквітковий <i>Agropyron dasyanthum</i> Ledeb.	Тонконогові (Злакові)	ЧС МСОП (R)
Жовтозілля дніпровське <i>Senecio borysthenicus</i> Andr.	Айстрові	ЄЧС (R)
Зозулинець болотний <i>Orchis palustris</i> Jacq.	Зозулинцеві	ЧКУ (III), CITES
Ковила дніпровська <i>Stipa borysthena</i> Klokov ex Procudin	Тонконогові (Злакові)	ЧКУ (II)
Козельці дніпровські <i>Tragopogon borysthenicus</i> Artemcz.	Айстрові	ЄЧС (I)
Роговик Шмальгаузена <i>Cerastium schmalhauseni</i> Pacz.	Гвоздичні	ЄЧС (V)

Фіалка Лавренка <i>Viola lavrenkoana</i> Klokov	Фіалкові	ЄЧС (I)
Чебрець дніпровський <i>Thymus borysthenticus</i> Klokov et Des.-Shost.	Глухокропивні (Губоцвіті)	ЧС МСОП (R), ЄЧС (R)

Таблиця 5.2.1.11

Тварини ділянки «Нижні Кучугури», що охороняються

Вид	Родина	Охоронний статус
Комахи		
Дибка степова <i>Saga pedo</i> Pallas, 1771	Коники справжні	ЧКУ (II)
Емпуза смугаста <i>Empusa fasciata</i> Brulle, 1786	Емпузиди	ЧКУ (II)
Ксилокопа фіолетова <i>Xylocopa violaceae</i> (Linnaeus, 1758)	Антофориди	ЧКУ (II)
Ксилокопа звичайна <i>Xylocopa valga</i> Gerstaecker, 1872	Антофориди	ЧКУ (II)
Ктир гігантський <i>Satanas gigas</i> Eversmann, 1855	Ктирі	ЧКУ (II)
Скарабей священний <i>Scarabaeus sacer</i> Linnaeus, 1758	Пластинчатовусі	ЧКУ (II)
Земноводні		
Рахкавка звичайна <i>Hyla arborea</i> (Linnaeus, 1758)	Квакшеві	ЧС МСОП (LC), БК (2)
Ропуха зелена <i>Bufo viridis</i> Laurenti, 1768	Ропухові	ЧС МСОП (LC), БК (2)
Часничниця звичайна <i>Pelobates fuscus</i> (Laurenti, 1768)	Часничницеві	ЧС МСОП (LC), БК (2)
Плазуни		
Гадюка степова <i>Vipera renardi</i> (Christoph, 1861)	Гадюкові	ЧКУ (II), ЧС МСОП (EN), БК (2)

Ящірка прудка <i>Lacerta agilis</i> Linnaeus, 1758	Справжні ящірки	БК (2)
Ящурка різнобарвна <i>Eremias arguta</i> (Pallas, 1773)	Справжні ящірки	БК (3)
Птахи		
Лежень <i>Burhinus oedipnemus</i> (Linnaeus, 1758)	Лежневі	ЧКУ (III)
Орлан-білохвіст <i>Haliaeetus albicilla</i> Linnaeus, 1758	Яструбові	ЧКУ (II)
Ссавці		
Ємуранчик звичайний <i>Scirtopoda telum</i> Lichtenstein, 1823	Тушканчикові	ЧКУ (II)
Сліпак піщаний <i>Spalax arenarius</i> Reshetnik, 1939	Сліпакові	ЧКУ (II), ЧС МСОП (EN)

Морська

Площа: 6511,14 га.

Периметр: 112 км

До заповідної зони входить акваторія Чорного моря напроти Покровської коси віддалена від основних туристичних місць та пляжних зон аквальної комплекс. Є місцем проходження та нагулу осетрових та малих китоподібних видів занесених до ЧКУ: азовка (*Phocoena phocoena*) та афаліни чорноморської (*Tursiops truncatus ponticus*). Серед осетрових зустрічаються два підродино: *Asiropsis* і *Huso*. До них належать такі рідкісні види риб як осетр-шип, осетр атлантичний, осетр російський, севрюга звичайна та білуга звичайна (ЧКУ). Протягом останніх 40 років місце традиційного мешкання (кормління) пухівки звичайної (гаги) (*Somateria mollissima*), яка занесена до Червоної книги України, є північним видом арктичного походження. Формування з середини ХХ ст. унікальної гніздової популяції цієї качки в Північно-Західному Причорномор'ї є своєрідним фауністичним феноменом.

У 1980-90-х рр. чисельність пухівок почала зростати і досягла значення понад 1500 пар (Ардамацкая, 1991; Яремченко, Рыбачук, 1999). Станом на 1999 р. популяція оцінювалась в 7000 ос. (включаючи й нестатевозрілих особин) на територіях о. Круглого та Кінбурнської коси (Петрович, 1999), це був пік чисельності. В наступні роки чисельність суттєво зменшилась. В 2009 р. обліковано лише 700 особин. В останні роки успішно розмножується лише кілька десятків пар пухівки (Щеголев и др., 2016; Редінов, Петрович, 2016).

Основним місцем гніздування виду є о. Круглий в Ягорлицькій затоці. На Кінбурнській косі окремі самки розмножуються на оз. Черніно та стрілці навпроти м. Очаків. Крім дорослих птахів, вздовж морського узбережжя Покровської коси та на стрілці тримаються зграї з сотень нестатевозрілих особин.

Пухівки зустрічаються на протязі всього року, лише взимку відкочовують в глиб моря. Масово пухівки з'являються в місцях гніздування з кінця січня та на початку лютого і щоденно здійснюють кормові вильоти на мідійну банку, що знаходиться на відстані близько 10 км від Покровської коси у морі. Основна частина банки знаходиться у заповідній зоні «Морська».

Тут знаходиться постійно вже місцева колонія птахів кількістю понад 2500 особин. Межує дана заповідна зона з заповідними зонами Чорноморського біосферного заповідника, створюючи таким чином значний по площі охоронний кластер.

Цінність ділянки

- місце мешкання, нагулу та кормління рідкісних об'єктів тваринного світу.

Загрози для природних комплексів та об'єктів заповідної зони:

- промислове рибальство через те, що в якості прилову потрапляють в неселективні знаряддя лову як риби родини осетрових, так і малі китоподібні;

- браконьєрство, спеціалізоване на добуванні осетрових і епізодичне на водоплавних птахів (у 2010 році тут вивлено факт відстрілу 29 особин пухівки);

- створення так званого «облачного порту» та пункту перевалки вантажів на грузові судна.

Шпиль Кінбурнської стрілки з прилеглими 100 метровими акаторіями Чорного моря та ДБЛ.

Площа: 19.99 га.

Периметр: 3,2 км.

Розташована у західній частині Кінбурнської коси напроти м. Очаків. Ділянка займає найбільш вузьку смугу Кінбурнського півострова на захід від пам'ятника Суворову.

Місце гніздування деяких видів птахів (крячка малого до 10 гнізд) і концентрації птахів під час сезонних міграцій. Підтримує існування рідкісних видів, що знаходяться під охороною, зокрема, пухівки (*Somateria mollissima*), кульонів великого (*Numenius arquata*) та середнього (*N. phaeopus*), пискуна (*Haematopus ostralegus*) та ін. На території розміщується багатовидова колонія мартинових. Серед плазунів, що охороняються, трапляються гадюка степова (*Vipera renardi*) та полоз палласів (*Elaphe sauromates*).

Цінність ділянки:

- цінний об'єкт для наукового й «зеленого» туризму;
- місце скупчень птахів, що є рідкісними у світі;

Загрози для природних комплексів території:

- порушення умов перебування птахів, розлякування їх туристами, можливе пошкодження гніздових кладок як внаслідок необережних так і зумисних дій відвідувачів Парку, як наслідок, втрата цінності ділянки.

У зв'язку з тим що територія підтримує існування рідкісних видів та місць гніздування крачка малого, що знаходяться під охороною, необхідно встановлення заповідного режиму.

Посилений (сезонний) природоохоронний режим (аналог регульованому заповідному режиму):

Необхідність такої форми охорони на ділянках, що віднесено до зони регульованої рекреації обумовлюється їх цінністю та сезонною вразливістю їх природних комплексів та об'єктів.

Шишманова сага та Гурині озера (на схід від с. Покровка)

Площа: 64 га.

Периметр: 3,5 км.

Ділянка, розташована між селами Василівка та Покровка, на півдні межує з водно-болотним угіддям міжнародного значення «Ягорлицька затока». Одне з трьох відомих на Кінбурнській косі місць зростання дуже рідкісного виду – гоніолімону злаколистого (*Goniolimon graminifolium*), що занесений до Червоного списку рідкісних та зникаючих рослин світу (Walter, Gillett, 1997; Мосякін, 1999). На території розташовані дуже цінні вільхові гаї. На відкритих сухих ділянках зростають усі характерні види флористичного комплексу південного піщаного степу, у тому числі ті, що охороняються (табл. 5.2.1.12). Подекуди трапляються фрагменти, занесеної до Зеленої книги України (1987), формації ковили дніпровської. На заболочених ділянках зростають орхідеї (див. табл. 5.2.1.12).

Фауну території не вивчено, проте відомо, що вільхові гайки є місцем концентрації птахів та рукокрилих під час кочівель.

На відкритих ділянках мешкає гадюка степова (*Vipera renardi*).

Таблиця 5.2.1.12

Судинні рослини ділянки
«Шишманова сага та Гурині озера», що охороняються

Вид	Родина	Охоронний статус
Береза дніпровська <i>Betula borysthena</i> Klokov	Березові	ЧКУ (III)
Бурачок савранський <i>Alyssum savranicum</i> Andr.	Капустяні (Хрестоцвіті)	ЄЧС (I)
Волошка короткоголова <i>Centaurea breviceps</i> Pjin	Айстрові	ЧКУ (IV)
Гоніолімон злаколистий <i>Goniolimon graminifolium</i> (Aiton) Boiss.	Кермекові	ЧС МСОП (V), ЄЧС (V)
Житняк пухнастоквітковий <i>Agropyron dasyanthum</i> Ledeb.	Тонконогові (Злакові)	ЧС МСОП (R)
Жовтозілля дніпровське <i>Senecio borysthenicus</i> Andr.	Айстрові	ЄЧС (R)
Зозулинець блощичний <i>Orchis coriophora</i> L.	Зозулинцеві	ЧКУ (III), CITES
Зозулинець болотний <i>Orchis palustris</i> Jacq.	Зозулинцеві	ЧКУ (III), CITES
Зозулинець розмальований <i>Orchis picta</i> Loisel.	Зозулинцеві	ЧКУ (II), CITES
Ковила дніпровська <i>Stipa borysthena</i> Klokov ex Procudin	Тонконогові (Злакові)	ЧКУ (II)
Козельці дніпровські <i>Tragopogon borysthenicus</i> Artemcz.	Айстрові	ЄЧС (I)
Роговик Шмальгаузена <i>Cerastium schmalhauseni</i> Pacz.	Гвоздичні	ЄЧС (V)
Фіалка Лавренка <i>Viola lavrenkoana</i> Klokov	Фіалкові	ЄЧС (I)
Чебрець дніпровський <i>Thymus borysthenicus</i> Klokov et Des.-Shost.	Глухо кропивні (Губоцвіті)	ЧС МСОП (R), ЄЧС (R)

Цінність ділянки:

- місце концентрації птахів та рукокрилих — об'єктів наукового й «зеленого» туризму;
- на відкритих сухих ділянках збереглися зразки унікального піщаного степу, які є важливими для відновлення піщаного степу в інших місцях;
- місце зростання дуже рідкісного виду – гоніолімону злаколистого, а також інших видів, що охороняються на державному та міжнародному рівнях.

Загрози для природних комплексів території:

- порушення умов перебування птахів та рукокрилих;
- зменшення чисельності та видового багатства птахів та рукокрилих, можливостей місцевих жителів у розвитку сфери «зеленого» туризму;
- погіршення можливостей самовідновлення екосистеми внаслідок її фрагментації, втрата цінних видів флори і фауни, а також перспектив розвитку місцевої громади;
- місце концентрації птахів та нагулу молоді риб (молоді кефалі).

На прилеглих ділянках збереглися фрагменти унікального піщаного степу, які є важливими для відновлення біорізноманіття території. Піковий період охорони з 1 квітня по 15 жовтня.

Кінбурнська стрілка **серединна частина** (вузька піщана коса на північному заході Парку).

Площа: 20 га.

Периметр: 8 км.

Розташована у західній частині Кінбурнської коси напроти м. Очаків. Ділянка займає смугу Кінбурнського півострова з 300 метрів на захід від пам'ятника Суворову до початку заповідної зони на шпилью .

Місце можливого гніздування деяких видів птахів – пухівки, крачка малого і концентрації птахів під час сезонних міграцій. Підтримує існування

рідкісних видів, що знаходяться під охороною, зокрема, пухівки (*Somateria mollissima*), кульонів великого (*Numenius arquata*) та середнього (*N. phaeopus*), пискуна (*Haematopus ostralegus*) та ін. На території розміщується багатовидова колонія мартинових. Серед плазунів, що охороняються, трапляються гадюка степова (*Vipera renardi*) та полоз палласів (*Elaphe sauromates*).

Цінність ділянки:

- цінний об'єкт для наукового й «зеленого» туризму;
- місце скупчень птахів, що є рідкісними у світі;

Загрози для природних комплексів території:

- порушення умов перебування птахів, та, як наслідок, втрата цінності ділянки для наукового та еко-туризму.

Ця територія та запроваджений на ній режим охорони слугуватиме своєрідною буферною зоною для заповідної ділянки Кінбурнський шпиль.

Орхідне поле

Площа: 62,3 га.

Периметр: 4,2 км.

На приморських луках між озерами Чернине і Черепашине знаходиться найбільше у світі місце зростання наземних орхідей – плодоріжок розмальованого (*Orchis picta*), блощичного (*O. coriophora*), болотного (*O. palustris*), салепового (*O. morio*) і запашного (*O. fragrans*) (усі в Червоній книзі України). Середня рясність орхідей місцями сягає 30–40 ос./м², загальна чисельність орхідей на ділянці нараховує кілька мільйонів рослин.

Цінність ділянки:

- найбільше у Європі місце зростання наземних орхідей, надзвичайно цінний об'єкт «зеленого» туризму.

Загрози, які пов'язані з будівництвом у селі Покровка та посиленням рекреаційного навантаження:

- ущільнення ґрунту внаслідок посилення відвідування ділянки призведе до знищення орхідей;
- небезпеку несе також зривання квітів у великій кількості.

Пік охоронних і профілактичних заходів та заходів популяційного менеджменту з 10 квітня по 10 червня.

Зони регульованої рекреації. Загальна площа зони складає 16095,01 га що складає 45,69 %.

Ділянки узбережжя Чорного моря і Ягорлицької затоки традиційно використовуються для пляжно-купального відпочинку. Тут визначено кілька рекреаційних ділянок: Кінбурнська стрілка, Римбівський та Ковалівський пляжі, узбережжя біля колишнього мідійно-устричного комбінату, в районі солоних озер на Ягорлицькій затоці. Вони мають увійти до зони регульованої рекреації. До її складу включено також ту частину території Парку, на якій розміщені туристичні маршрути та екологічні стежки.

Зона регульованої рекреації складається зі штучних лісових насаджень та природних ландшафтів. Лісові насадження представлені в основному масивами сосни звичайної та кримської, природні ландшафти – залишками піщаних степів, листяних гайків, боліт, луків, прісних і солоних озер з характерними для них флористичними та фауністичними комплексами поза межами заповідної зони. Тут спостерігається значна концентрація видів рослин і тварин, занесених до Червоної книги України, Європейського червоного списку.

Окремою, відособленою територією, віднесеною до зони регульованої рекреації, є озеро Солонець-Тузли, площа ділянки складає 375 га. Дане озеро активно використовується в південній частині для грязелікування місцевим населенням та відвідувачами курортної зони Рибаківка. Територія має статус

гідрологічного заказника у складі Парку та є ІВА-територією. На південній частині слід організувати рекреаційний пункт для задоволення потреб населення у відпочинку та оздоровленні.

Зона стаціонарної рекреації в межах Парку складається з однієї ділянки, межує із зоною регульованої рекреації. Зона стаціонарної рекреації передбачається в кварталі № 002, на землях ДП «Очаківське ЛМГ». Загальна площа зони стаціонарної рекреації становить - 3.00 га., або 0,01 % від загальної площі Парку. У межах цієї зони планується розміщення об'єктів рекреаційної інфраструктури (екоосвітнього центру, рятувального та протипожежного постів та інш.) для виконання завдань покладених на адміністрацію Парку, а саме створення умов для організованого туризму, пляжного відпочинку та інших видів рекреаційної діяльності та проведення еколого-освітньої роботи.

Господарська зона на території Парку складає 9839,73 га в процентному відношенні 27,94 відсотки. Відповідно до ст. 21 Закону України «Про природно-заповідний фонд України» в межах господарської зони проводиться господарська діяльність, спрямована на виконання покладених на Парк завдань, знаходяться населені пункти, об'єкти комунального призначення Парку, а також землі інших землевласників та землекористувачів, включені до складу Парку, на яких господарська та інша діяльність здійснюється з додержанням вимог та обмежень, встановлених для зон антропогенних ландшафтів біосферних заповідників. Площа ДП «Очаківське ЛМГ» де лісництво планує здійснювати свою лісогосподарську діяльність складає 2474,65 га земель, що увійшли до складу НПП без вилучення у землекористувача.

Прилеглу до Кінбурнського півострова акваторію Парку з Дніпро-Бузького лиману (ДБЛ) площею 1187.90 га, яка використовується для рибальства та інтенсивного проходу суден, включено в господарську зону. Через цю господарську зону Парку в акваторії ДБЛ проходить основний

потік туристів на водному транспорті в рекреаційну ділянку "Кінбурнська стрілка". Також для розвитку традиційного промислового лову та судноплавного руху, віднесено до господарської зони НПП - від шпиля коси до урочища зелені Кучугури акваторію Чорного моря площею 6177,23 га.

5.2.2. Визначення площ та меж функціональних зон НПП

За результатами аналізу інформації щодо природоохоронної цінності земель, розподілу земель за землекористувачами розроблено схему попереднього зонування території НПП.

За критеріями, описаними в розділі проекту 5.2.1 виділено такі функціональні зони (табл. 5.2.2.1 – 5.2.2.2).

Таблиця 5.2.2.1

Зонування території НПП, відокремленої ділянки в адміністративних межах Березанського району – озеро Солонець-Тузли

№	Назва функціональної зони	Орієнтовна площа, га
Зона регульованої рекреації		
1	Озеро Солонець-Тузли	375,0

Таблиця 5.2.2.2

Функціональне зонування території НПП

№	Назва ділянки	Орієнтовна площа, га
Заповідна зона		
1	Покровська коса з прилеглою 1 км акваторією Ягорлицької затоки (55,77 га)	104,04
2	Кефальні озера	218,45
3	Урочище Біла хатка	355,48
4	Ягорлицька (водна акваторія)	734,30
5	Василівські кучугури (кучугури Сагайдачного)	212,32
6	Бієнкові плавні – урочище Комендантське з прилеглою 1 км акваторією ДБЛ, в тому числі	922,35 в т.ч.326,10

	водна акваторія	
7	Приморські літоральні піски	213,97
8	Морська (акваторія Чорного моря)	6504,50
9	Шпиль Кінбурнської стрілки з 100 м акваторіями	19,99
	Всього	9285,40
Зони регульованої рекреації		
1	Кінбурнська стрілка	131,16
2	Орхідне поле	63,13
3	Ягорлицька затока (водні ділянки навколо мідійно-устричного комбінату)	712,93
4	Морські зони Чорного моря	7111,63
5	Зони Дніпро-Бузького лиману (водні площі)	2177,69
6	Кефальні озера ближні	143,77
	Ділянка біля Ягорлицького господарства	30,12
7	Суходольні ділянки ДП «Очаківське ЛМГ»	5349,58
8	Озеро Солонець-Тузли	375,0
	Всього	16095,01
Зона стаціонарної рекреації		
1	Римбівська	3,00
	Всього	3,00
Господарська зона		
1	Території ДП «Очаківське ЛМГ», в т.ч. акваторія Дніпро-Бузького лиману, Чорного моря:	9839,73
2	ДП «Очаківське ЛМГ»	2474,60
3	Дніпро – Бузький лиман (водна акваторія)	1187,90
4	Чорне море	6177,23
	Разом, в т.ч. площі водойм (Чорне море, Дніпро-Бузький лиман, Ягорлицька затока та озеро Солонець Тузли)	35223,14 25375,00

На цій території створено Рибаківське науково-дослідне природоохоронне відділення. Ділянка увійшла до складу НПП без вилучення земель у користувача Березанської РДА.

Обраховано розподіл площі НПП за функціональними зонами (табл. 5.2.2.3).

Із землекористування ДП «Очаківське лісомисливське господарство» погоджено вилучення 3081 га земель. Відповідно до матеріалів лісовпорядкування вони представлені кварталами 2-17, 30, 50-55, 93-94, 96-102, 135-138, 124-130, 152-167, 175-182.

На землях, що вилучаються у ДП «Очаківське лісомисливське господарство» та передаються у постійне користування НПП, розташовані такі ділянки:

- заповідна зона: Бієнкові плавні – урочище Комендантське, Василівські кучугури (кучугури Сагайдачного), лісові озера, урочище Біла хатка;
- зона регульованої рекреації: урочище Дубки, заставкова, в'їзна, лісові озера.

На землях ДП «Очаківське ЛМГ» що не передаються в постійне користування погоджено землекористувачем та створено заповідну зону Приморські літоральні піски площею 213,97 га. Також на такій категорії земель ДП «Очаківське ЛМГ» погоджено створення зони стаціонарної рекреації Парку «Римбівська» площею 3,00 га.

Схема функціонального зонування потребує уточнення відповідно до матеріалів землеустрою щодо встановлення на місцевості меж НПП та відведення земельних ділянок в постійне користування. Схема додається в додатках, загальні площі та % (рис. 5.2.2.3).

Таблиця 5.2.2.3

Розподіл площі НПП за функціональними зонами

Назви структурних підрозділів НПП,	Загальна площа, га	Площа за функціональними зонами							
		Заповідна		Регульованої рекреації		Стаціонарної рекреації		Господарська	
		га	%	га	%	га	%	га	%
територія НПП	35223,14	9285,40	26,36	16095,01	45,69	3,00	0,01	9839,73	27,94
В т.ч. водні акваторії	25000,00	7939,30	31,50	10833,80	43,30	-	-	6226,90	25,20

Примітки: * - відсоток обраховано від загальної площі відділення.

5.2.3. Режим використання, охорони та відтворення природних ресурсів у межах функціональних зон

Відповідно до ст. 5 Закону України «Про природно-заповідний фонд України» режим території НПП визначається у Положенні про НПП, затвердженому наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 31.08.2011 № 313 (із змінами, внесеними наказом Мінприроди від 01.07.2015 № 244).

На території НПП відповідно до ст. 21 Закону України «Про природно-заповідний фонд України» виділяються такі зони: заповідна зона, зона регульованої рекреації, зона стаціонарної рекреації, господарська зона.

Для кожної зони з урахуванням її наукової, рекреаційної, історико-культурної та інших цінностей природних комплексів та об'єктів, встановлюється диференційований режим щодо їх охорони, відтворення та використання.

Заповідна зона призначена для охорони та відновлення найбільш цінних природних комплексів.

На території заповідної зони **забороняється** будь-яка господарська та інша діяльність, що суперечить цільовому призначенню цієї зони або порушує природний розвиток процесів та явищ і створює загрозу шкідливого впливу на її природні комплекси та об'єкти, а саме:

- будівництво споруд, шляхів, лінійних та інших об'єктів транспорту і зв'язку, не пов'язаних з діяльністю Парку, розведення вогнищ, влаштування місць відпочинку населення, стоянка транспорту, проїзд і прохід сторонніх осіб, прогін свійських тварин, пересування механічних транспортних засобів, за винятком шляхів загального користування, лісосплав, проліт літаків та вертольотів нижче 2000 метрів над землею, подолання літаками звукового бар'єру над територією Парку та інші види шумового впливу, що

перевищують установлені нормативи;

- геологорозвідувальні роботи, розробка корисних копалин, пошкодження ґрунтового покриву та гідрологічного і гідрохімічного режимів, руйнування геологічних відслонень, а також добування піску та гравію в річках та інших водоймах, застосування хімічних засобів, усі види лісокористування, проведення рубок головного користування, всіх видів поступових та суцільних рубок, вирубування дуплястих, сухостійних, фаутих дерев та ліквідація захаращеності, а також заготівля кормових трав, лікарських та інших рослин, насіння, квітів, очерету, випасання худоби, вилов і знищення диких тварин, порушення умов їх оселення, гніздування, інші види користування рослинним і тваринним світом, що призводить до порушення природних комплексів;

мисливство, селекційний відстріл тварин, рибальство, лісокультурні роботи, туризм, всі види екскурсій, крім пішохідних, біотехнічні заходи, сінокосіння механізованими засобами, інтродукція нових рослин і тварин, проведення заходів з метою збільшення чисельності окремих видів тварин понад допустиму науково обґрунтовану щільність угідь, збирання колекційних та інших матеріалів, за винятком матеріалів, необхідних для виконання наукових досліджень.

Для збереження і відтворення корінних природних комплексів, проведення науково-дослідних робіт та виконання інших завдань у заповідній зоні відповідно до Проекту організації в установленому порядку **допускається:**

виконання відновлювальних робіт на землях з порушеними корінними природними комплексами, а також здійснення заходів щодо запобігання змінам природних комплексів Парку внаслідок антропогенного впливу – відновлення гідрологічного режиму, збереження та відновлення рослинних угруповань, що історично склалися, видів рослин і тварин, які зникають, тощо;

здійснення протипожежних заходів та вибіркового діагностичного відстрілу диких тварин для ветеринарно-санітарної експертизи, що не порушують режиму Парку;

спорудження у встановленому порядку будівель та інших об'єктів, необхідних для виконання поставлених перед Парком завдань;

збір колекційних та інших матеріалів, виконання робіт, передбачених планами довгострокових стаціонарних наукових досліджень, проведення екологічної освітньо-виховної роботи.

У разі термінової необхідності за рішенням НТР Парку на території заповідної зони можуть проводитись заходи, спрямовані на охорону природних комплексів, ліквідацію наслідків аварій, стихійного лиха, не передбачені Проектом організації території.

Зона регульованої рекреації — в її межах проводяться короткостроковий відпочинок та оздоровлення населення, огляд особливо мальовничих і пам'ятних місць, у цій зоні дозволяється влаштування та відповідне обладнання туристських маршрутів і екологічних стежок.

На території цієї зони **забороняється:**

- рубки лісу головного користування, прохідні рубки, суцільні санітарні рубки, будівництво промислових, господарських і житлових об'єктів, не пов'язаних з діяльністю Парку, розробка корисних копалин, кар'єрів, порушення ґрунтового покриву, промислове рибальство, мисливство, промислова заготівля лікарських рослин;

- проїзд та стоянка стороннього автомобільного та гужового транспорту, організація масових спортивних та туристичних заходів, розміщення наметових таборів, човнових станцій, які не погоджені у встановленому порядку, у тому числі, адміністрацією Парку;

- розведення вогнищ поза відведеними для цього місцями, застосування хімічних засобів боротьби з шкідниками та хворобами дикорослих рослин і лісу;

- порушення режиму прибережних смуг та водоохоронних зон;
- прохід акваторією та причалювання до берегів Парку, без погодження з адміністрацією парку та не у встановлених для цього місцях, за винятком випадків аварійних ситуацій та рятування людей;
- інша діяльність, що може негативно вплинути на стан природних комплексів та об'єктів або зменшити природну екологічну чи рекреаційну цінність території Парку.

У зоні регульованої рекреації **дозволяється** в установленому порядку:

- проведення вибіркового санітарного рубки і заходів, пов'язаних зі збереженням, відтворенням і ефективним використанням природних комплексів та об'єктів згідно з Проектом організації території;
- регульований збір грибів, ягід, плодів дикорослих плодових рослин із дотриманням природоохоронного законодавства;
- обладнання туристичних та екологічних стежок, організація природоохоронної пропаганди, короткотривалий відпочинок населення;
- відлов маток та плідників для відновлення популяції місцевих видів риб;
- здійснення любительського і спортивного рибальства;
- використання в установленому порядку природних ресурсів для задоволення потреб працівників Парку та громадян, які постійно проживають на його території у сінокосах, випасах, городах і паливі, відповідно до діючих нормативів на спеціально відведених для цього земельних ділянках.

Зона стаціонарної рекреації — призначена для розміщення готелів, мотелів, кемпінгів, інших об'єктів обслуговування відвідувачів Парку. В цій зоні можуть створюватися рекреаційні, туристичні комплекси.

Забороняється будь-яка господарська діяльність, що не пов'язана з цільовим призначенням цієї функціональної зони або може шкідливо вплинути на стан природних комплексів та об'єктів заповідної зони і зони

регульованої рекреації, в тому числі проведення суцільних санітарних рубок.

В межах **господарської зони** проводиться господарська діяльність, спрямована на виконання покладених на Парк завдань, знаходяться населені пункти, об'єкти комунального призначення Парку, а також землі інших землевласників та землекористувачів, що включені до складу Парку, на яких господарська діяльність здійснюється з додержанням вимог та обмежень, встановлених для зон антропогенних ландшафтів біосферних заповідників та за погодженням НТР Парку.

На території зони регульованої рекреації, стаціонарної рекреації та господарської зони забороняється будь-яка діяльність, яка призводить або може призвести до погіршення стану навколишнього природного середовища та зниження рекреаційної цінності території Парку, в тому числі мисливство.

На всій території Парку у період масового розмноження диких тварин, з 01 квітня до 15 червня, заборонено проведення робіт та заходів, які є джерелом підвищеного шуму та неспокою (пальба, проведення вибухових робіт, феєрверків, санітарних рубок лісу, проведення ралі та інших змагань на транспортних засобах); розорювання або пошкодження в інший спосіб, ліквідація природних місць мешкання диких тварин (нір, барлогів, гнізд тощо).

Використання природних ресурсів на території Парку здійснюється у загальному та спеціальному порядках. Загальне використання природних ресурсів здійснюється відповідно до Положення про НПП, Проекту організації території Парку та з урахуванням вимог режиму території. Забезпечення додержання режиму території Парку під час використання природних ресурсів у загальному порядку покладається на його адміністрацію.

Спеціальне використання природних ресурсів у межах території Парку здійснюється на підставі дозволів, виданих уповноваженими органами та на підставі лімітів.

Парк може надавати платні послуги, перелік яких визначено постановою Кабінету Міністрів України від 28.12.2000 № 1913 «Про затвердження переліку платних послуг, які можуть надаватися бюджетними установами природно-заповідного фонду».

Більше 25 тис. га земель НПП є акваторіями: озера на півострові в Очаківському районі та в Березанському районі, ділянки акваторій Дніпро-Бузького лиману, Ягорлицької затоки та Чорного моря. Відповідно до ст. 94 Водного кодексу України водні об'єкти, віднесені у встановленому законодавством порядку до територій та об'єктів природно-заповідного фонду, охороняються та використовуються відповідно до вимог, встановлених Законом України "Про природно-заповідний фонд України".

На таких водних об'єктах забороняється здійснення будь-якої діяльності, що суперечить їх цільовому призначенню.

Порядок спеціального використання риби та інших водних живих ресурсів загальнодержавного значення (крім видів, які занесені до Червоної книги України) визначається постановою КМУ від 10 серпня 1992 року № 459 та наказом Мінприроди від 24.01.2008 року № 27, а також іншими нормативно-правовими актами України.

До складу земель Парку входять без вилучення землі державного лісового фонду, постійним користувачем яких є ДП «Очаківське лісомисливське господарство». Використання лісових ресурсів здійснюється в порядку загального і спеціального використання, яке визначається Лісовим кодексом України, Законом України «Про природно-заповідний фонд України» та іншими нормативно-правовими актами України.

Окрім загальних вимог щодо режиму функціональних зон на території НПП впроваджуються додаткові обмеження та заходи:

1. Рекреаційна зона «Кінбурнська стрілка» – з метою недопущення турбування птахів в гніздовий період дата початку рекреаційного сезону встановлюється щороку наказом директора Парку.

2. Рекреаційна зона «Орхідне поле» – з метою збереження об'єктів Червоної книги України забороняється будь-яка діяльність, яка призводить або може призвести до пошкодження, або знищення видів, занесених до Червоної книги України. В супроводі співробітників Парку допускається нормований прохід людей по екологічним стежкам і туристичним маршрутам, які запроектовані даним Проектом. Після завершення квітучання рослин допускається нормований випас великої рогатої худоби та сінокосіння.

Для зменшення антропогенного впливу на відокремлену ділянку НПП – «Солоне озеро» – доцільно навколо водойми встановити охоронну зону. Її ширину прийняти рівній ширині прибережної захисної смуги навколо озер, яка має становити 100 м.

Відповідно до ст. 40 Закону України «Про природно-заповідний фонд України» режим охоронних зон територій та об'єктів природно-заповідного фонду визначається з урахуванням характеру господарської діяльності на прилеглих територіях, на основі оцінки її впливу на навколишнє природне середовище. В охоронних зонах не допускається будівництво промислових та інших об'єктів, мисливство, розвиток господарської діяльності, які можуть призвести до негативного впливу на території та об'єкти природно-заповідного фонду. Оцінка такого впливу здійснюється на основі екологічної експертизи, що проводиться в порядку, встановленому законодавством України. Положення, що визначають режим кожної з охоронних зон територій та об'єктів природно-заповідного фонду, затверджуються державними органами, які приймають рішення про їх виділення. Охоронні зони територій та об'єктів природно-заповідного фонду враховуються під час розробки проектно-планувальної та проектної документації.

6. ОРГАНІЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ НПП

6.1. Структура управління та господарської діяльності, маркетинг

Згідно із статтею 12 Закону України «Про природно-заповідний фонд України» управління НПП здійснюється їх спеціальними адміністраціями. До складу спеціальної адміністрації по управлінню територіями та об'єктами природно-заповідного фонду входять відповідні наукові підрозділи, служба охорони, економічний і бухгалтерський відділи та інші.

Парк створено з метою збереження цінних природних територій та історико-культурних об'єктів у басейні Дніпро – Бузького лиману та акваторії Чорного моря, що мають важливе природоохоронне, наукове, естетичне, освітнє, рекреаційне та оздоровче значення.

Основними завданнями діяльності Парку є:

- збереження та відтворення цінних природних та історико-культурних комплексів, степових та лісових об'єктів, збереження ландшафтного та біорізноманіття, насамперед рідкісних та видів рослин, що перебувають під загрозою зникнення тварин, грибів, рослинних угруповань, і типів природних середовищ;
- створення умов для організованого туризму, відпочинку та інших видів рекреаційної діяльності в природних умовах з додержанням режиму охорони заповідних природних комплексів та об'єктів;
- організація та здійснення науково-дослідних робіт, у тому числі з вивчення природних комплексів та їх змін в умовах рекреаційного використання, розроблення та впровадження наукових рекомендацій з питань охорони навколишнього природного середовища, відтворення окремих видів флори та фауни, відновлення порушених екосистем, управління та ефективного використання природних ресурсів, організації та проведення моніторингу ландшафтного та біологічного

різноманіття;

- відродження місцевих традицій природокористування, осередків місцевих художніх промислів та інших видів народної творчості тощо;
- проведення екологічної освітньо - виховної роботи.

Парк здійснює такі функції:

- природоохоронні (забезпечення додержання режиму охорони території та природних об'єктів, попередження та припинення порушень природоохоронного законодавства);
- науково – дослідні (інвентаризація об'єктів флори, фауни, усіх природних комплексів та окремих об'єктів, дослідження та розроблення природоохоронних заходів та рекомендацій для поліпшення стану збереження природних комплексів);
- освітньо –виховні (популяризація екологічних знань, впровадження нових форм і методів екологічної освіти та виховання, прогнозування віддалених наслідків втручання людини в природу);
- рекреаційні (створення умов для організованого та ефективного туризму і відпочинку, організація рекламної – видавничої та інформаційної діяльності, екологічної просвіти серед відпочиваючих і туристів).

Управління Парком здійснюється адміністрацією Парку.

Адміністрацію Парку очолює директор, який призначається на посаду та звільняється з посади на контрактній основі Міністерством екології та природних ресурсів України. Права та обов'язки адміністрації прописані в Положенні про Парк.

Директор НПП несе персональну відповідальність за виконання покладених на Парк завдань, у тому числі за організацію та проведення природоохоронних заходів, науково-дослідних робіт, збереження закріпленого за Парком державного майна і забезпечення протипожежної безпеки його об'єктів, за створення належних соціально-побутових і виробничих умов для працівників Парку.

Повноваження директора НПП прописані в Положенні про Парк.

Директор Парку призначає на посаду та звільняє в установленому порядку з посади заступників директора за погодженням із Мінприроди. Головного бухгалтера директор призначає на посаду та звільняє з посади в установленому порядку за погодженням із Мінприроди. Керівника юридичної служби - за погодженням з керівником юридичної служби Мінприроди.

У разі відсутності директора з поважних причин (відрадження, відпустка, хвороба тощо), його обов'язки виконує заступник директора – головний природознавець.

Кадри наукових працівників Парку комплектуються на конкурсній основі, а інженерно-технічних та інших штатних працівників згідно вимог законодавства. Один раз у п'ять років проводиться атестація інженерно-технічних працівників та інших працівників.

Для розв'язання наукових або науково-технічних проблем у Парку створюється науково-технічна рада (далі - НТР). Положення про НТР, її склад та напрями діяльності затверджуються Мінприроди в установленому порядку.

Парк використовує працю громадян, приймаючи їх на роботу за контрактом або укладаючи з ними трудові договори. Трудовий колектив складають усі працівники Парку. Для виконання окремих робіт (надання послуг) Парк може залучати громадян, виробничі, творчі та інші колективи, спеціалістів науково-дослідних, наукових і вищих навчальних закладів, укладаючи з ними договори цивільно-правового характеру (договори підряду, доручення та інші) з оплатою праці на договірних засадах.

Керівники підрозділів НПП здійснюють керівництво відповідними підрозділами, забезпечують виконання завдань Парку, що покладені на ці підрозділи, керуючись Положеннями про структурні підрозділи, посадовими інструкціями та наказами директора.

Структура НПП складається із 5 відділів та 4 науково-дослідних природоохоронних відділень.

Парк має такі відділи:

- відділ державної охорони ПЗФ;
- відділ науки ;
- відділ еколого – освітньої роботи та рекреаційного благоустрою;
- фінансово-економічний відділ;
- господарський відділ.

Очолює відділ державної охорони начальник відділу та його заступник. До складу працівників відділу входять: провідний інженер з природокористування, провідні інженери з охорони тваринного світу, природних екосистем, відтворення природних екосистем та 4 інспектори з охорони природно - заповідного фонду, які фактично виконують функцію оперативної групи. Основними завданнями відділу держохорони є забезпечення додержання режиму охорони території та об'єктів території Парку, попередження та припинення порушень природоохоронного законодавства на території Парку. У зв'язку із відокремленням працівників відділу по функціям охорони і природокористування з відтворенням є необхідність створення в межах відділу сектору з природокористування та відтворення.

Відділ науки очолює начальник відділу, до складу відділу входять провідний старший, 2 наукових співробітники та молодший науковий співробітник. Відповідно до покладених на відділ завдань, проводить наукові та науково-дослідні роботи за напрямками: інвентаризація об'єктів флори, фауни, а також усіх природних комплексів і окремих природних об'єктів на його території, дослідження та аналіз динаміки зміни природних комплексів та об'єктів, екосистем та клімату, вивчення природних комплексів, об'єктів та їх змін в умовах рекреаційного використання, розробка та надання наукових рекомендацій з питань зменшення впливу

рекреаційної діяльності на природні комплекси та об'єкти Парку, тощо.

Відділ еколого – освітньої роботи та рекреаційного благоустрою очолює начальник відділу, до складу відділу входять провідний фахівець та фахівець з екоосвіти, провідний інженер з рекреаційного благоустрою та провідний інженер з рекреації.

Основними напрямками роботи відділу є: розвиток природоохоронного та екологічного руху, екологічного виховання шкільної та студентської молоді, поширення нової методики екологічного виховання, розробка рекомендації з формування екологічної етики й естетики. створення умов для організованого та ефективного туризму, відпочинку та інших видів рекреаційної діяльності в природних умовах з додержанням режиму охорони природних комплексів та об'єктів.

Фінансово – економічний відділ очолює начальник відділу, головний бухгалтер. До складу відділу входять провідний економіст, економіст, бухгалтер I категорії та старший касир. Відділ забезпечує ведення бухгалтерського обліку фінансово-господарської діяльності Парку та складення звітності.

Виходячи із практики роботи рекреаційної дільниці у сезон 2012 – 2013 року, є необхідність залучення сезонних працівників (на три рекреаційні дільниці) на посаду касира для збору коштів за надання рекреаційних послуг.

Господарський відділ очолює начальник, до складу відділу входять два водії, моторист самостійного керування судновим двигуном, матрос рятувальник, робітник з благоустрою, два підсобні робітники, прибиральник службових приміщень.

Основним завданням відділу є господарське та транспортне забезпечення виконання завдань, повноважень і функцій визначених Положенням про НПП.

Враховуючи можливість придбання Парком власного водного

транспорту для проведення екскурсійної діяльності, необхідно введення до складу господарського відділу посади капітана судна. З урахуванням придбання (побудови) власних будівель, виникає потреба у введенні до складу відділу охоронців та опалювачів. Враховуючи наявність трьох рекреаційних ділянок виникає необхідність у залученні посади сезонного матроса – рятівника на кожен рекреаційну ділянку. Дане питання можливо вирішити залучивши працівників на сезон за цивільно-правовими угодами.

Науково – дослідні природоохоронні відділення знаходяться в межах Покровської сільської ради Очаківського району Миколаївської області та Рибаківської сільської ради Березанського району Миколаївської області.

Поділ на відділення проведено з урахуванням населених пунктів Покровської сільської ради: село Василівка, Покровка, Покровське.

Рибаківське науково – дослідне природоохоронне відділення - Рибаківська сільська рада Березанського району.

Таблиця 6.1.1.

Організаційна структура НПП та розподіл його загальної площі

Найменування структурного підрозділу НПП	Функціональна зона, місцезнаходження адмін. будівлі	Загальна площа, га
1	2	3
Фінансово-економічний відділ	м. Очаків	
Відділ державної охорони	м. Очаків	
Відділ науки	м. Очаків	
Відділ еколога – освітньої роботи та рекреаційного благоустрою	м. Очаків	
Господарський відділ	м. Очаків	
Василівське НДПВ	с. Василівка	5746
Покровське НДПВ	с. Покровка	14467
Покровсько-Хуторське НДПВ	с. Покровське	14635,14
Рибаківське НДПВ	с. Рибаківка	375
Усього по НПП	-	35223,14

Працівники науково-дослідних природоохоронних відділень відповідно до покладених на них завдань:

- здійснюють охорону природних комплексів;
- здійснюють охорону диких тварин і місць їх перебування у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду;
- забезпечують порядок використання природних ресурсів;
- забезпечують додержання вимог щодо відвідування територій та об'єктів природно-заповідного фонду;
- попереджують пошкодження лісових насаджень унаслідок незаконних рубок;
- здійснюють заходи щодо запобігання виникненню, поширенню пожеж, інших надзвичайних ситуацій та їх ліквідації;
- інформують відповідні державні органи про надзвичайні ситуації;
- забезпечують реалізацію заходів з профілактики та захисту природних комплексів від шкідників і хвороб у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду;
- підтримують у належному стані межові та охоронні знаки, інформаційні аншлаги, квартальні та ділянкові стовпи, а також протипожежні споруди.

Науково-технічна рада. Науково-технічна рада НПП створена відповідно до статті 42 Закону України «Про природно-заповідний фонд України». Науково технічна рада є колегіальним дорадчим органом, який вирішує складні наукові і науково-технічні проблеми, сприяє участі наукової, науково-технічної та природоохоронної громадськості в управлінні науковою, еколого-освітньою і науково-організаційною діяльністю Парку. Вона готує рекомендації щодо основних питань планування, виконання, фінансування, кадрового і матеріально-технічного забезпечення Парку.

Науково технічна рада має право розглядати:

- науковий профіль, особливості, перспективи й напрями розвитку наукових досліджень, а також природоохоронної, еколого-освітньої, рекреаційної та господарської діяльності;
- програми, теми, науково-технічні плани і звіти НДР наукового відділу, окремих співробітників та річні звіти своєї діяльності;
- питання видання наукових праць, матеріалів нарад, семінарів, конференцій тощо;
- наукові доповіді та практичні рекомендації з питань заповідної справи;
- питання підготовки і підвищення кваліфікації наукових кадрів, направлення в аспірантуру, підготовки дисертацій;
- питання атестації наукових співробітників;
- звіти співробітників про наукові відрядження за кордон;
- проекти організації Парку та охорони природних комплексів,
- результати лісовпорядкувальних та землевпорядкувальних робіт;
- внутрішньодержавне (галузеве й міжгалузеве) та міжнародне співробітництво з питань заповідної справи;
- перелік видів та обсяги використання природних ресурсів, в т.ч. і водних живих організмів, матеріали щодо розробки та затвердження лімітів їх використання;
- проблеми ефективності методів охорони Парку, пропозиції про вдосконалення засобів охорони Парку;
- питання щодо встановлення правил охорони та використання території Парку;
- питання функціонування Музею природи;
- проекти планів матеріально-технічного та фінансового забезпечення наукових досліджень;
- клопотання про присвоєння працівникам почесних звань та нагород;
- питання попередження та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.

Науково-технічна рада створена 22 травня 2012 року, за цей час проведено 7 засідань. Основними питаннями, які розглянуті на засіданнях НТР були питання: щодо вжиття заходів по виготовленню проектів землеустрою та проекту організації території Парку, схвалення проектів лімітів на спеціальне природокористування, щодо відновлення гідрологічного режиму Бієнкових плавнів. Ряд засідань НТР проводилось з питання вирішення проблеми регулювання чисельності хижих тварин, а саме вавка. Як наслідок цієї роботи отримано наукове обґрунтування щодо необхідності його регулювання та отримані ліміти на регулювання їх чисельності. Укладено договір на розробку «Рекомендацій з оптимізації чисельності популяції вовка» із залученням науковців ДП «Степовий ім. В.М. Виноградова філіал УкрНДЛІГА». Запроваджено в практику засідань НТР заслуховування звітів про підсумки рекреаційної діяльності, еколого-освітньої, науково-дослідної роботи та звіт служби державної охорони Парку.

В перспективі роботи НТР розгляд питань щодо проведення атестації наукових співробітників з метою підтвердження їх наукового стажу, надання природоохоронних рекомендацій організаціям і установам з питань охорони тваринного та рослинного світу в межах НПП, вивчення та розробку нових наукових тем.

6.2. Кадрове забезпечення

Штат працівників НПП складений з метою забезпечення його діяльності по всіх напрямках та функціях, а саме:

- природоохоронна;
- рекреаційна;
- еколого-освітня;
- науково-дослідна;
- економічна та бухгалтерська;
- господарська ;

- юридична, кадрова та охорони праці.

**Розрахунок чисельності працівників НПП «Білобережжя Святослава» за
нормативами чисельності, затверджених
наказом Мінприроди від 08.05.2014 №145**

**Розрахунок штатної чисельності
працівників національного природного парку «Білобережжя Святослава»
Вихідні дані**

№	ПОКАЗНИКИ - ФАКТОРИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ТРУДОМІСТКІСТЬ	ЗНАЧЕННЯ ПОКАЗНИКА
1	Загальна чисельність працюючих, середньооблікова, осіб	78
2	Кількість самостійних структурних підрозділів, одиниць	9
3	Загальна площа ПЗФ, тис. га	35,223
	у тому числі за природоохоронними науково-дослідними відділеннями, тис.га	Василівське – 6,336 Покровське – 13,785 П-Хуторське – 14,727 Рибаківське – 0,375
4	Площа акваторії, тис. га	25,0
	у тому числі за природоохоронними науково-дослідними відділеннями, тис.га	Василівське – 2,339 Покровське – 10,665 П-Хуторське – 11,996 Рибаківське – 0
5	Наявність земель у вилученні (у постійному користуванні), тис.га	3,587
	у тому числі за природоохоронними науково-дослідними відділеннями, тис. га	Василівське – 1,978 Покровське – 1,151 П-Хуторське – 0,458 Рибаківське - 0
6	Площа особливо цінних природних об'єктів, усього, тис.га	12,682
	у тому числі за природоохоронними науково-дослідними відділеннями, тис. га	Василівське – 2,402 Покровське - 9,145 П-Хуторське – 0,760 Рибаківське – 0,375
	Площа, надана у постійне користування, усього, тис. га	28,587
	у тому числі за природоохоронними науково-дослідними відділеннями, тис. га	Василівське – 3,948 Покровське – 11,932 П-Хуторське – 12,707 Рибаківське – 0
	Площа заповідної зони, тис. га	9,285
	у тому числі за природоохоронними науково-дослідними відділеннями, тис.га	Василівське – 1,229 Покровське – 7,296 П-Хуторське – 0,761 Рибаківське – 0
	Площа акваторії, тис.га	25,0
	у тому числі за природоохоронними науково-дослідними відділеннями, тис.га	Василівське – 2,339 Покровське – 10,665 П-Хуторське – 11,996 Рибаківське – 0
	Кількість населених пунктів на прилеглих до ПЗ територіях, одиниць	3
	Середньорічна кількість відвідувачів, тис. чол	10000
	Кількість видів послуг, наданих відвідувачам	3
	Загальна вартість основних фондів, тис. грн.	2130,2

Обсяги фінансування, у тому числі бюджетного, <i>тис. грн.</i>	5910,6
Кількість всіх укладених договорів за рік, одиниць	100
Питома вага робіт з бухгалтерського обліку та звітності, що виконуються на ПЕОМ, %	80
Питома вага інших видів робіт, що виконуються на ПЕОМ, % :	
планово-економічні	75
кадрові	50
інженерно-технічні	20
Кількість науково-дослідних робіт, <i>одиниць</i>	1
Кількість екосистем, <i>одиниць</i>	156
Чисельність працівників прийнятих за рік, осіб	10
Чисельність працівників звільнених за рік, осіб:	10
Кількість одиниць технічно справних автотранспортних засобів в обслуговуванні, <i>одиниць</i>	5
Площа службових приміщень, <i>кв. м (орендоване)</i>	320
Площа виробничих приміщень, <i>кв.м</i>	-
Доступність території (наявність болотистої місцевості), <i>га</i>	1291
у тому числі за природоохоронними науково-дослідними відділеннями, <i>га</i>	Василівське – 591 Покровське – 507 П-Хугорське – 193 Рибаківське – 0
Площа рекреаційної зони, <i>га</i>	16,098
Наявність пересіченої місцевості	-
- наявність болотистої місцевості площею понад 50 га	1291

Розрахунок нормативної чисельності

1. Чисельність працівників НПП, що виконують природоохоронні функції

КРОК 1. Визначаємо чисельність працівників НПП, що виконують природоохоронні функції:

1.1. Чисельність працівників НПП, що виконують природоохоронні функції по установі у цілому за нормативом 3.1.

Показники	Значення показників	Норматив
Загальна площа ПЗФ, <i>тис.га</i>	35,223	10,2
Площа земель, наданих у постійне користування, <i>тис. га</i>	28,587	

З них, чисельність працівників служби державної охорони ПЗФ

Показники	Значення	Норматив
-----------	----------	----------

	показників	
Загальна площа ПЗФ, тис.га	35,223	9,0
Площа земель, наданих у постійне користування, тис. га	28,587	

1.2. Чисельність працівників НПП, що виконують природоохоронні функції у природоохоронних науково-дослідних відділеннях за нормативом 3.2 з врахуванням місцезнаходження території відділень (зона Степу)

Показники	Значення показників				Норматив			
	Василівське	Покровське	П-Хуторське	Рибаківське	Василівське	Покровське	П-Хуторське	Рибаківське
Площа надана у постійне користування, тис. га	3,948	11,932	12,707	0	10,5	32,7	38,7	2,5

З них, чисельність працівників служби державної охорони ПЗФ, закріплених за обходами

Показники	Значення показників				Норматив			
	Василівське	Покровське	П-Хуторське	Рибаківське	Василівське	Покровське	П-Хуторське	Рибаківське
Площа земель, наданих у постійне користування, тис. га	3,948	11,932	12,707	0	8,7	27,5	32,5	2,1

КРОК 2. Використовуємо поправочний коефіцієнт до нормативів, що враховує площу особливо цінних природних об'єктів на території НПП наявність охоронюваної акваторії, наявність болотної місцевості понад 50 га:

2.1. Площа особливо цінних природних об'єктів

№ нормативу	Значення нормативу					Площа особливо цінних природних об'єктів, га					Значення нормативу з поправкою				
	У цілому	Василівське	Покровське	П-Хуторське	Рибаківське	У цілому	Василівське	Покровське	П-Хуторське	Рибаківське	У цілому	Василівське	Покровське	П-Хуторське	Рибаківське
1.1	10,2					1,08	1,05	1,08	1,03	1,00	11				
СДО	9,0					12,682					9,72				
1.2		10,5	32,7	38,7	2,5		2402	11932	760	375	11,02	35,31	39,86	2,5	
СДО		8,7	27,5	32,5	2,1		2402	11932	760	375	9,14	29,7	33,47	2,1	

2.2. Наявність болотної місцевості понад 50 га, поправочний коефіцієнт – 1,05.

№ нормативу	Значення нормативу з попереднім коригуванням					Площа, га					Значення нормативу з поправкою				
	У цілому	Василівське	Покровське	П-Хуторське	Рибаківське	У цілому	Василівське	Покровське	П-Хуторське	Рибаківське	У цілому	Василівське	Покровське	П-Хуторське	Рибаківське
1.1	11					1291					11,55				
СДО	9,72					1291					10,20				
1.2		11,02	35,31	39,86	2,5		591	507	193	0	11,57	37,07	41,85	2,62	
СДО		9,14	29,7	33,47	2,1		591	507	193	0	9,59	30,18	35,14	2,2	

**2.3. Наявність охоронюваної акваторії (більше 30%),
поправочний коефіцієнт – 1,15.**

№ нормативу	Значення нормативу з попереднім коригуванням					Площа акваторії, га					Значення нормативу з поправкою				
	У цілому	Василівське	Покровське	П-Хуторське	Рибаківське	У цілому	Василівське	Покровське	П-Хуторське	Рибаківське	У цілому	Василівське	Покровське	П-Хуторське	Рибаківське
1.1	11,55					25375					13,28				
СДО	10,20					25375					11,73				
1.2		11,57	37,07	41,85	2,5		2339	10665	11996	375		13,30	42,63	48,13	2,88
СДО		9,59	30,18	35,14	2,1		2339	10665	11996	375		11,03	34,70	40,41	2,42

2.4. Зміна екосистеми (до нормативів чисельності працівників служби державної охорони ПЗФ у природоохоронних науково-дослідних відділеннях)

№ нормативу	Значення нормативу з попереднім коригуванням					Коефіцієнт					Значення нормативу з поправкою				
	У цілому	Василівське	Покровське	П-Хуторське	Рибаківське	У цілому	Василівське	Покровське	П-Хуторське	Рибаківське	У цілому	Василівське	Покровське	П-Хуторське	Рибаківське
1.2	X	13,30	42,63	48,13	2,88	X	1,00	0,65	0,65	0,65	X	13,30	27,71	31,28	1,92
СДО	X	11,03	34,70	40,41	2,42	X	1,00	0,65	0,65	0,65	X	11,03	22,56	25,65	1,61

КРОК 3. Округлюємо розраховану чисельність і одержуємо остаточні значення нормативної чисельності для даної функції:

№ нормативу	Значення нормативу з поправками					Остаточне значення нормативу (з округленням)				
	У цілому	Василівське	Покровське	П-Хуторське	Рибаківське	У цілому	Василівське	Покровське	П-Хуторське	Рибаківське
1.1	13,16					13,25				
СДО	11,63					11,75				
1.2		13,95	26,95	31,89	1,87	13,50	27,75	31,25	2,00	
СДО		11,03	20,71	26,78	1,57	11,00	22,50	25,75	1,50	

2. Чисельність працівників, що виконують науково-дослідні функції

Визначаємо чисельність працівників НПП, що виконують науково-дослідні функції, за нормативом 3.3:

Показники	Значення показників	Норматив
Загальна площа ПЗФ, тис. га	35,223	11,1
Площа особливо цінних, тис. га	12,682	
Кількість науково-дослідних робіт, одиниць	1	

Використовуємо поправочний коефіцієнт до нормативу, що враховує навантаження, пов'язане з кількістю науково-дослідних робіт (1):

$$11,1 \times 1 = 11,1$$

Використовуємо поправочний коефіцієнт до нормативу, що враховує доступність місцевості (наявність аквальної території більше 30% загальної площі) (1,1):

$$11,1 \times 1,1 = 12,21$$

Використовуємо поправочний коефіцієнт до нормативу, що враховує наявність болотистої місцевості площею понад 50 га (**1,05**):

$$12,21 \times 1,05 = 12,82$$

Округляємо одержану нормативну чисельність: **12,75**, що є нормативною чисельністю для даної функції.

3. Чисельність працівників, що виконують рекреаційні функції

Визначаємо чисельність працівників НПП, що виконують рекреаційні функції, за нормативом 3.4:

Показники	Значення показників	Норматив
Кількість відвідувачів, охоплених рекреаційними послугами, осіб	10000	6,7
Кількість видів послуг, наданих відвідувачам	3	
Площа рекреаційної зони, тис.га	16,098	

Використовуємо поправочний коефіцієнт до нормативу, що враховує кількість видів послуг, наданих відвідувачам (**1,03**):

$$6,7 \times 1,03 = 6,9$$

Округляємо одержану нормативну чисельність: **7** що є нормативною чисельністю для даної функції.

4. Чисельність працівників, що виконують еколого-освітні функції

Визначаємо чисельність працівників НПП, що виконують еколого-освітні функції, за нормативом 3.5:

Показники	Значення показників	Норматив
Загальна площа ПЗФ, тис.га	35,223	4,4
Кількість населених пунктів на прилеглих територіях, одиниць	16	
Кількість відвідувачів	10000	

Використовуємо поправочний коефіцієнт до нормативу, що враховує кількість відвідувачів (**1,04**):

$$4,4 \times 1,04 = 4,58$$

Округляємо одержану нормативну чисельність: **4,5**, що є нормативною чисельністю для даної функції.

5. Чисельність працівників, що здійснюють функції управління

5.1. Визначаємо чисельність працівників НПП, що здійснюють загальне керівництво, тобто чисельність заступників директора, за нормативом 7.1:

Показники	Значення показників	Норматив
Загальна чисельність працівників, чол	150	2,3
Кількість структурних підрозділів, одиниць		

	9	
--	---	--

Округляємо одержаний результат: **2,0**, що є нормативною чисельністю для даної функції.

5.2. Визначаємо чисельність працівників, що виконують функцію кадрового забезпечення, за нормативом 7.2

Показники	Значення показників	Норматив
Загальна чисельність працівників, <i>чол.</i>	150	1,1
Кількість структурних підрозділів, <i>одиниць</i>	9	

Використовуємо послідовно поправочні коефіцієнти до нормативу:

- поправочний коефіцієнт, що враховує обсяг робіт, виконуваних на ПЕОМ (**1,0**):

$$1,1 \times 1,0 = 1,1$$

- поправочний коефіцієнт до нормативу, що враховує інтенсивність руху кадрів:

Розрахунок показника для поправочного коефіцієнту - питомої ваги чисельності прийнятих та звільнених (сума за рік) громадян у загальній чисельності працівників в установі, %	Значення поправочного коефіцієнту	Значення нормативу з попередньою поправкою	Норматив з поправками
Чисельність працівників, <i>чол.</i> : прийнятих за рік – 15 звільнених за рік – 10 загальна чисельність – 64 Оборот кадрів за 2013 рік: 39%	1,10	1,10	1,21

Округляємо одержаний результат: **1,25** що є нормативною чисельністю для даної функції.

5.3 Визначаємо чисельність працівників, що здійснюють планово-економічну та фінансову діяльність, за нормативом 7.3.

Показники	Значення показників	Норматив
Загальна чисельність працівників, <i>чол.</i>	150	3,2
Обсяги фінансування 2013, <i>тис. грн.</i>	5910,6	

Використовуємо послідовно поправочні коефіцієнти до нормативу:

- поправочний коефіцієнт до нормативу, що враховує кількість структурних підрозділів (1,01):

$$3,2 \times 1,01 = 3,23$$

- поправочний коефіцієнт, що враховує обсяг робіт, виконуваних на ПЕОМ (0,95):

$$3,23 \times 0,95 = 3,07$$

Округляємо одержаний результат: **3,0**, що є нормативною чисельністю для даної

функції.

5.4. Визначаємо чисельність працівників, що здійснюють правове забезпечення, за нормативом 7.4

Показники	Значення показників	Норматив
Загальна чисельність працівників, <i>чол</i>	150	0,8
Кількість структурних підрозділів, <i>одиниць</i>	9	

Використовуємо поправочний коефіцієнт до нормативу, що враховує кількість договорів і угод (1,03), оформлених працівниками, які здійснюють правове забезпечення:

$$0,8 \times 1,05 = 0,84$$

Використовуємо поправочний коефіцієнт до нормативу, що враховує кількість випадків судового розгляду претензій та позовів за участю працівників, що здійснюють правове забезпечення:

$$0,84 \times 1,02 = 0,85$$

Округляємо одержаний результат: **0,75**, що є нормативною чисельністю для даної функції.

5.5. Визначаємо чисельність працівників, що здійснюють бухгалтерський облік, за нормативом 7.5:

Показники	Значення показників	Норматив
Загальна чисельність працівників, <i>чол</i>	150	4,6
Кількість структурних підрозділів, <i>одиниць</i>	9	

Використовуємо послідовно поправочні коефіцієнти до нормативу

- поправочний коефіцієнт, що враховує кількість оформлених договорів (1,05):
 $4,6 \times 1,05 = 4,8$
- поправочний коефіцієнт, що враховує частку робіт, виконуваних на комп'ютері (0,98):

$$4,8 \times 0,98 = 4,7$$

Округляємо одержаний результат: **4,75**, що є нормативною чисельністю для даної функції.

5.6. Визначаємо чисельність працівників, що здійснюють охорону праці, за нормативом 7.6:

Показники	Значення показників	Норматив
Загальна чисельність працівників, <i>чол</i>	150	1,0
Кількість структурних підрозділів, <i>одиниць</i>	9	

Використовуємо поправочний коефіцієнт до нормативу, що враховує шкідливість та небезпечність виробництва:

$$1,0 \times 1,0 = 1,0$$

Округляємо одержаний результат: **1,0**, що є нормативною чисельністю для даної функції.

6. Чисельність працівників, що здійснюють господарське і технічне обслуговування

Визначаємо чисельність усіх працівників, що здійснюють господарське і технічне обслуговування, за нормативом 7.9:

Показники	Значення показників	Норматив
Загальна площа установи, тис. га	35,223	7,8
Вартість основних фондів, тис. грн	2130,2	

Округляємо одержаний результат: **7,75**, що є нормативною чисельністю для даної функції.

7. Чисельність працівників, що здійснюють транспортне обслуговування

Визначаємо чисельність усіх працівників, що здійснюють транспортне обслуговування, за нормативом 7.10:

Показники	Значення показників	Норматив
Кількість автотранспорту, одиниць	5	2,3
Кількість віддалених об'єктів, одиниць	5	

- поправочний коефіцієнт, що враховує наявність болотистої місцевості площею понад 50 га (1,05):
 $2,3 \times 1,05 = 2,415$
- поправочний коефіцієнт, що враховує наявність аквальної території (1,25):
 $2,415 \times 1,1 = 2,66$

Округляємо одержаний результат: **2,75**, що є нормативною чисельністю для даної функції.

8. Чисельність водіїв транспортних засобів.

Визначаємо чисельність водіїв транспортних засобів, за нормативом 8.9: 1-а штатна одиниця на одну одиницю транспорту:

2 автомобіля, 1 трактор – 3 одиниці.

3, що є нормативною чисельністю для даної функції.

9. Чисельність окремих робітників, що здійснюють господарське і технічне обслуговування

9.1. Визначаємо чисельність прибиральників службових приміщень за нормативом 8.7:

Показник	Норма обслуговування, осіб /100 кв. м	Значення показника, кв. м	Нормативна чисельність, осіб
Площа виробничих приміщень	0,23/100	320	0,74

Округляємо одержаний результат: **0,75**, що є нормативною чисельністю для даної функції.

Таблиця 6.2.1.

Кадрова структура НПП відповідно до розрахунків

Посади	Норми чисельності згідно з розрахунком
1	2
Директор	1
Заступник директора	2
Провідний фахівець з кадрів	1,25
Провідний юристконсульт	0,75
Провідний інженер з охорони праці	1
Разом	6
Відділ науки	
Начальник відділу	1
Провідний науковий співробітник	2
Старший науковий співробітник	2
Науковий співробітник	3
Молодший науковий співробітник	5,75
Разом	12,75
Відділ еколога – освітньої роботи та рекреаційного благоустрою	
Начальник відділу	1
Провідний фахівець з рекреації	2
Провідний інженер з рекреаційного благоустрою	2
Провідний фахівець з екологічної освіти	2
фахівець з екологічної освіти	2
Разом	9
Відділ державної охорони ПЗФ	
Начальник відділу	1
Заступник начальника відділу	1
Провідний інженер з охорони природних екосистем	2
Провідний інженер з охорони природних екосистем	2
Інженер 1-ї категорії з охорони природних екосистем	4
Інженер 1-ї категорії з охорони природних екосистем	3,5
Разом	13,5
Фінансово – економічний відділ	
Начальник відділу, головний бухгалтер	1
Провідний економіст	1

Економіст	2
Бухгалтер I категорії	1
Старший касир	2,75
Разом	7,75
Господарський відділ	
Начальник відділу	1
Водій	2
Робітник з благоустрою території	3,75
Матрос - рятувальник	2
Моторист самостійного керування судновим двигуном	2,75
Прибиральник службових приміщень	1
Підсобний робітник	1,75
Разом	14,25
Покровське науково – дослідне природоохоронне відділення	
Начальник відділення	1
Заступник начальника відділення	1
Майстер з охорони природи	2
Інспектор з охорони ПЗФ	15
Природоохоронник УІ розряду	3,5
Пожежник (респіраторник)	5
Разом	27,5
Василівське науково – дослідне природоохоронне відділення	
Начальник відділення	1
Заступник начальника відділення	1
Майстер з охорони природи	1
Інспектор з охорони ПЗФ	5
Природоохоронник УІ розряду	2,5
Пожежник (респіраторник)	3
Разом	13,5
Покровсько-Хуторське науково – дослідне природоохоронне відділення	
Начальник відділення	1
Заступник начальника відділення	1
Майстер з охорони природи	2
Інспектор з охорони ПЗФ	16
Природоохоронник УІ розряду	5,25
Пожежник(респіраторник)	6
Разом	31,25
Рибаківське науково – дослідне природоохоронне відділення	
Начальник відділення	1
Інспектор з охорони ПЗФ	1
Разом	2
Всього по Парку	137,5

На сьогоднішній день діє штатний розпис затверджений Мінприроди 22 січня 2018 року. Штатний розпис НПП затверджується щорічно, а також буде змінений впродовж року, з метою приведення у відповідність до нормативів чисельності, затверджених наказом Мінприроди від 08.05.2014 № 145.

6.3. Міжнародна діяльність

Територія Парку відіграє важливу роль в збереженні популяцій птахів в

межах Європи, завдяки цьому включена до переліку ІВА територій України.

В межах Парку знаходиться частина водно-болотного угіддя міжнародного значення «Ягорлицька затока» (Рамсарське угіддя). Загальна площа ВБУ складає 34000 га, а площа, яка належить до територій ПЗФ (НПП та Чорноморського біосферного заповідника) – 30300 га (паспорт ВБУ на частину в Миколаївській області додається).

Окремо слід зазначити, що на території Кінбурнської коси в межах НПП є ще одне водно-болотне угіддя «Бієнкові плавні». В перспективі це угіддя можна пропонувати до включення до міжнародних списків.

В восени 2013 року водна акваторія Чорного моря та Ягорлицької затоки в межах НПП були включені до європейської програми: The EU «Water Framework Directive» як індикаторні території, що дає змогу постійного контролю стану цієї акваторії.

НПП щорічно 31 жовтня бере участь в акціях присвячених проведенню міжнародного дня Чорного моря. Ці традиції потрібно продовжувати, використовуючи нові форми популяризації цієї важливої дати, залучати якомога більше учасників та ставити собі за ціль одержання практичних результатів у збереженні акваторії, координуючи свої дії з громадськими та неурядовими організаціями причорноморських країн. Враховуючи розташування парку, входження до його території 25 тис. га водних акваторій Чорного моря та сполучених з ним Дніпро-Бузького лиману та Ягорлицької затоки, актуальність питання збереження морського біорізноманіття, недопущення забруднення цієї вразливої акваторії, НПП необхідно взяти участь у існуючих міжнародних природоохоронних чорноморських програмах. До пріоритетних можна віднести участь у програмах, визначених в міжнародному договорі по збереженню китоподібних Чорного та Середземного морів та прилеглої атлантичної акваторії (Монако 24 листопада 1996 р.) в частині виконання плану збереження місць мешкання китоподібних, дослідження та моніторингу, нарощування потенціалу, збір та

розповсюдження інформації та реагування на надзвичайні ситуації, які можуть становити загрозу для збереження зазначених об'єктів.

6.4. Охорона від порушень природоохоронного режиму

Для повноцінного виконання поставлених перед службою державної охорони (далі – СДО) НПП завдань, які визначені Положенням про службу державної охорони природно-заповідного фонду України, затвердженого постановою КМУ від 14.07.2000 № 1127, необхідно реалізувати ряд заходів за такими напрямками:

- наочне інформування населення сіл, що розташовані на прилеглих до Парку територіях та відвідувачів Парку. Для цього необхідно встановити по території Парку охоронні, інформаційні знаки та шлагбауми;

- налагодити комплекс інформаційних заходів під час безпосереднього спілкування працівників СДО з відвідувачами Парку та місцевим населенням. Для цього необхідно запровадити постійне розповсюдження інформаційних листівок, буклетів, розміщення статей в електронних та друкованих ЗМІ, проведення інформаційних бесід;

- забезпечити постійну охорону територій та об'єктів Парку за рахунок проведення постійних чергувань інспекторів в обходах та проведення природоохоронних рейдів;

- налагодити внутрішню звітність природоохоронних науково-дослідних відділень;

- забезпечити матеріально-технічну базу СДО.

Наглядне інформування. З метою запобігання неусвідомлених порушень природоохоронного режиму, для належного наглядного інформування відвідувачів Парку на території природоохоронних відділень необхідно встановити 274 інформаційних та охоронних знаків. Керуючись наказом Мінприроди від 29.03.1994 № 30 “Про затвердження Положення про єдині державні знаки та аншлаги на територіях та об'єктах природно-заповідного

фонду України”, зважаючи на фактичну необхідність інформування відвідувачів Парку по його території будуть встановлюватися такі інформаційно-охоронні знаки (зразки в додатку):

«Причалювання заборонено»

Охоронний знак, який встановлюється поблизу берегових ліній водойм, що омивають територію парку, з метою інформування власників плавзасобів про ділянки берегової лінії, де причалювання заборонено взагалі.

Охоронні знаки «Причалювання заборонено» будуть встановлені:

- в межах Покровсько-Хуторського ПНДВ на рекреаційній ділянці «Кінбурнська стрілка», знаки № 1-3 на береговій лінії Дніпровсько-Бузького лиману в межах рекреаційної ділянці, знаки № 4-5 на шпилю Кінбурнської коси, знаки № 6-7 а межах рекреаційної ділянці у вздовж берегової лінії орного моря;

- рекреаційна ділянка «Римбівська», Покровсько-Хуторського ПНДВ, знаки № 8-10 в кварталі № 2К;

- рекреаційна ділянка «Ковалівська», Покровське ПНДВ, знак № 11 в кварталі № 59К; знаки № 12-13 в кварталі № 64К; знаки № 14-15 в кварталі № 67К.

«Місце для причалювання»

Інформаційний знак, який встановлюється поблизу берегових ліній водойм, що омивають територію парку, з метою інформування власників плавзасобів про ділянки берегової лінії, що визначені для причалювання маломірних суден.

Інформаційні знаки «Місце для причалювання» будуть встановлені:

- в межах Покровсько-Хуторського ПНДВ на рекреаційній ділянці «Кінбурнська стрілка», знаки № 1-3 на береговій лінії Дніпровсько-Бузького лиману в межах рекреаційної ділянці.

«Купатись заборонено»

Інформаційний знак, який встановлюється в місцях масового

відпочинку рекреантів, де купання в необстежених водоймах може бути небезпечно, а також на шпилью Кінбурнської коси, де сильні підводні течії становлять небезпеку для життя відпочиваючих під час купання.

Інформаційні знаки «Купатись заборонено» будуть встановлені:

- в межах Покровсько-Хуторського ПНДВ на рекреаційній ділянці «Кінбурнська стрілка», знаки № 1-3 на береговій лінії Дніпровсько-Бузького лиману в межах рекреаційної ділянці.

«Проїзд заборонено»

Охоронний знак, який встановлюється на ділянках доріг, які не є дорогами загального користування, можуть вести до літоральних валів та берегових смуг Чорного моря, ДБЛ та Ягорлицької затоки. Основною метою встановлення таких знаків є попередження роз'їзджання трав'яного покриву, літоральних валів і берегових смуг.

Охоронні знаки «Проїзд заборонено» будуть встановлені:

- урочище «Кінбурнська стрілка», Покровсько-Хуторське ПНДВ, знаки № 1-3 на в'їзді до рекреаційної ділянці «Кінбурнська стрілка», знак № 4 перед виїздом на берегову смугу Чорного моря в районі кріпосного валу, знак № 64 перед виїздом на берегову смугу Чорного моря в районі розливів перед рекреаційною ділянкою;

- в межах Покровсько-Хуторського ПНДВ, у вздовж берегової лінії Чорного моря та на в'їздах до заповідних зон, знаки № 5-8 в кварталі № 2К, знаки № 9-13 в кварталі № 14К, знаки № 14-16 в кварталі № 15К, знаки № 17, 22, 23 в кварталі № 30К, знаки № 21 в кварталі № 47К, знаки № 58 в кварталі № 72К, знаки № 65,66 в кварталі № 6К;

- в межах Покровського ПНДВ, у вздовж берегової лінії Чорного моря та на в'їздах до заповідних зон, знаки № 18-20 в кварталі № 59К, знаки № 18-20, 24, 25 в кварталі № 59К, знаки № 26-28 в кварталі № 64К, знаки № 29-33 в кварталі № 67К, знаки № 34 в межах урочища «Покровська коса» в районі кордону «Осетинський», знаки № 35 в межах урочища «Покровська коса» в

районі бувшого Мідійно-Устричного комбінату, знаки № 36, 37 південно-західна околиця села Покровка, знаки № 38, 39 в кварталі № 94В, знак № 59 в кварталі № 82К, знак № 60 в кварталі № 84К, знаки № 55, 56 в кварталі № 63К, знак № 57 в кварталі № 62К;

- в межах Василівського ПНДВ, на в'їздах до заповідних зон та на межі між Херсонською областю та територією парку, знаки № 40-43 в кварталі № 101В, знак № 44 в кварталі № 51В, знак № 45 в кварталі № 89В, знаки № 46,47 в кварталі № 97В, знаки № 48-49 в кварталі № 81В, знак № 50 в кварталі № 79В, знак № 51 в кварталі № 21В, знак № 52 в кварталі № 20В, знак № 53 в кварталі № 12В, знаки № 54 в кварталі № 13В, знаки № 61-62 в кварталі № 62В, знак № 63 в кварталі № 58В.

Карта-схема розміщення охоронного знаку «Проїзд заборонено» додається.

«Розміщення сміття заборонено»

Охоронний знак, який встановлюється в місцях, що несуть найбільшу небезпеку розміщення на території паку відходів та має за мету запобігання засмічення територій парку.

Охоронні знаки «Розміщення сміття заборонено» № 1-4 будуть встановлені на території Покровсько-Хуторського ПНДВ в кварталі № 6К.

«Межовий великий»

Охоронний знак, який встановлюється на основних дорогах, що ведуть на територію парку з Херсонської області, на виїздах з населених пунктів та причалах. Основною метою встановлення таких знаків є інформування відвідувачів щодо перебування на території природно-заповідного фонду України.

Такі охоронні знаки будуть встановлюватись:

- в межах Покровсько-Хуторського ПНДВ, знак № 1 на шпилі «Кінбурнської коси», знак № 42 в місці масового причалювання катерів до

рекреаційної ділянки «Кінбурнська стрілка», знаки № 2,3 західна околиця села Покровське квартал № 1К, знаки № 4-6 південно-західна околиця села Покровське квартал № 3К, знак № 7 Римбівський причал село Покровське квартал № 6К;

- в межах Покровського ПНДВ, знак № 8 квартал № 28К, знак № 9 квартал № 78К, знак № 23, 24 квартал № 94В, знак № 25 квартал № 49В,

- знак № 26 квартал № 48В, знак № 28 квартал № 46В, знак № 29 квартал № 56В, знак № 30 квартал № 54В, знак № 31 квартал № 53В, знак № 32, 33 квартал № 67В, знак № 34 південно-східна околиця села Покровка;

- в межах Василівського ПНДВ, знак № 10 квартал № 59В, знак № 11 квартал № 62В, знак № 12 квартал № 7В, знак № 13 квартал № 25В, знак № 14 квартал № 63В, знак № 15 квартал № 64В, знак № 16 квартал № 38В, знак № 18 квартал № 81В, знаки № 40, 41 квартал № 79В, знаки № 19-22 квартал № 101В;

- в межах Рибаківського ПНДВ, знаки №35-39 навкруги озера Солонець-Тузли.

Карта-схема розміщення охоронного знаку «Межовий великий» в додатках.

Охоронний знак, який встановлюється на межі того чи іншого природоохоронного об'єкту та має за мету проінформувати відвідувачів про охоронний статус території, до якої він наближається.

Такі охоронні знаки будуть встановлювати на кордонах заповідних зон:

- Заповідна зона «Урочище Бієнкові плавні», Покровсько-Хуторське ПНДВ, обхід № 5, знак № 6 в кварталі № 81К, знаки № 7,8 в кварталі № 71К, знак № 9 в кварталі № 69К, знак № 10 в кварталі № 72К Покровське ПНДВ, обхід № 4, знак № 1 в кварталі № 79К, знак № 2 в кварталі № 27К, знак № 3 в кварталі № 84К, знак № 4 в кварталі № 83К, знак № 5 в кварталі № 82К, знак № 11, 12 в кварталі № 78К. Загалом 12 знаків;

- Заповідна зона «Кучугури Сагайдачного», Василівське ПНДВ, обхід № 1, знак № 13 в кварталі № 2В, знак № 14 в кварталі № 3В, знак № 15, 16 в кварталі № 4В, знак № 17, 18 в кварталі № 5В, знак № 19 в кварталі № 6В, знак № 20, 21 в кварталі № 7В, знак № 22 в кварталі № 58В, знак № 23 в кварталі № 60В, знак № 24 в кварталі № 62В. Загалом 11 знаків;

- Заповідна зона «Біла Хата», Василівське ПНДВ, обхід № 4, знак № 25, 26 в кварталі № 101В, знак № 27 в кварталі № 51В, знак № 28 в кварталі № 100В, обхід № 3, знак № 29 в кварталі № 97В, 3 знак № 30 в кварталі № 96В, знак № 31 в кварталі № 89В. Загалом 6 знаків;

- Заповідна зона «Зелені кучугури», Покровське ПНДВ, обхід № 2, знаки № 32, 33, 34 в кварталі № 59К, Покровсько-Хуторське ПНДВ, обхід № 3, знак № 35 в кварталі № 32К, знак № 36, 37 в кварталі № 30К. Загалом 6 знаків.

- Заповідна зона «Кефальні озера», Покровське ПНДВ, обхід № 1, знаки № 38-44 в навкруті озер «Чернино» та «Черипашено». Загалом 7 знаків.

- Заповідна зона «Покровська коса», Покровське ПНДВ, обхід № 1, знаки № 45-47 при в'їзді до урочища «Покровська коса», в районі бывшего Мідійно-устричного комбінату. Загалом 3 знаки.

На в'їздах до рекреаційних дільниць:

- Рекреаційна дільниця «Кінбурнська стрілка», Покровсько-Хуторське ПНДВ, обхід № 1, знаки № 48, 49 в урочищі «Кінбурнська стрілка». Загалом 2 знаки;

- Рекреаційна дільниця «Римбівська», Покровсько-Хуторське ПНДВ, обхід № 2, знаки № 50-55 в кварталі № 2К, знаки № 56, 57 в кварталі № 15К, обхід № 3, знаки № 58-60 в кварталі № 30К. Загалом 11 знаків;

- Рекреаційна дільниця «Ковалівська», Покровське ПНДВ, обхід № 2, знаки № 61, 62 в кварталі № 59К, знаки № 63, 64 в кварталі № 60К, знаки № 65-67 в кварталі № 64К, знаки № 68-73 в кварталі № 67К. Загалом 13 знаків;

- в межах Рибаківського ПНДВ, знаки № 128-129 зі сторони с.

Рибаківка біля озера Солонець-Тузли.

При в'їздах до охоронних ділянок визначених для Червонокнижних видів, для яких створюються охоронні ділянки:

- Охоронна ділянка «Орлана-білохвоста № 1», Покровське ПНДВ, обхід № 2, знаки № 74-76 в кварталі № 53К, знаки № 77,78 в кварталі № 52К, знаки № 79,80 в кварталі № 62К, знак № 81 в кварталі № 63К. Загалом 8 знаків;

- Охоронна ділянка «Орлана-білохвоста № 2», Василівське ПНДВ, обхід № 2, знаки № 82-84 в кварталі № 13В, знаки № 85 в кварталі № 12В, знаки № 86-88 в кварталі № 20В, знаки № 89-91 в кварталі № 21В. Загалом 9 знаків;

- Охоронна ділянка «Мідянки № 3», Покровське ПНДВ, обхід № 4, знак № 92 в кварталі № 79К, знак № 93 в кварталі № 27К, знак № 94 в кварталі № 84К, знак № 95,96 в кварталі № 83К. Загалом 5 знаків;

- Охоронна ділянка «Сон лучний № 1», Василівське ПНДВ, обхід № 2, знаки № 97, 98 в кварталі № 23В. Загалом 2 знаки;

- Охоронна ділянка «Сон лучний № 2», Василівське ПНДВ, обхід № 2, знаки № 99-102 в кварталі № 72В. Загалом 4 знаки;

- Охоронна ділянка «Сон лучний № 3», Василівське ПНДВ, обхід № 2, знаки № 103-106 в кварталі № 75В. Загалом 4 знаки;

- Охоронна ділянка «Сон лучний № 4», Василівське ПНДВ, обхід № 2, знаки № 107,108 в кварталі № 78В. Загалом 2 знаки;

- Охоронна ділянка «Сон лучний № 5», Василівське ПНДВ, обхід № 2, знаки № 109, 112 в кварталі № 37В, знаки № 110-111 в кварталі № 51В. Загалом 4 знаки;

- Охоронна ділянка «Сон лучний № 6», Василівське ПНДВ, обхід № 2, знаки № 113-115 в кварталі № 52В. Загалом 3 знаки;

- Охоронна ділянка «Сон лучний № 7», Покровське ПНДВ, обхід № 4, знаки № 116, 117 в кварталі № 77К. Загалом 2 знаки;

- При в'їзді до території «Орхідного поля», Покровське ПНДВ, обхід № 1, по периметру Орхідного поля, знаки № 118-128.

Карта-схема розміщення охоронного знаку «Межовий малий» в додатках.

«Інформаційний щит»

Інформаційний знак, який встановлюється в місцях масового скупчення відвідувачів парку, на рекреаційних ділянках, основних дорогах в'їзду на територію парку та причалах. Метою встановлення «Інформаційного щита» є підвищення обізнаності відвідувачів, щодо цінності територій парку та режиму їх охорони. Інформація вказана на «Інформаційному щиті» може бути скоригована.

Інформаційні знаки «Інформаційний щит» будуть встановлені:

- в межах території Покровсько-Хуторського ПНДВ, знаки № 1, 2, 6 в кварталі № 2К, знак № 14 в кварталі № 1К, знак № 15 в межах урочища «Кінбурнська стрілка» в районі Кріпосного валу, знак № 16 в межах урочища «Кінбурнська стрілка» в місці масового причалювання катерів, знак № 7 на причалі села Покровське, знак № 8 в кварталі № 80К урочище «Ріжок»;

- в межах території Покровського ПНДВ, знак № 3 в кварталі № 55В, знак № 4 в кварталі № 53В, знак № 5 в кварталі № 67К, знаки № 9, 10 південна частина села Покровка, на межі «Орхідного поля», знак № 11 східна частина села Покровка, в кварталі № 94К;

- в межах території Василівського ПНДВ, знак № 12 в кварталі № 79В, знак № 13 в кварталі № 62В;

- в межах території Рибаківського ПНДВ, знак № 17 на основній дорозі, що веде до озера Солонець-Тузли.

Карта-схема розміщення охоронних та інформаційних знаків «Місце для причалювання», «Купатись заборонено», «Розміщення сміття заборонено», «Інформаційний щит», «Причалювання заборонено» наведена в додатку.

Шлагбауми встановлюються з метою запобігання проїздам поза

межами доріг загального користування, літоральним валам та береговим смугам Чорного моря, Ягорлицької затоки і Дніпровсько-Бузького лиману, а також в місцях старих доріг, які ведуть до особливо цінних природних комплексів, де, відповідно до встановленого режиму охорони, необхідно заборонити проїзд автотранспорту.

Так, один шлагбаум встановлюється на в'їзді до урочища «Кінбурнська стрілка» (рекреаційна ділянка «Кінбурнська стрілка») для припинення проїздів по рекреаційній ділянці, з метою запобігання роз'їзду літоральних валів, налагодження нормального функціонування рекреаційної ділянки та охорони місць гніздівлі коловодних птахів, що гніздуються на шпилю коси.

Двадцять чотири шлагбауми необхідно встановити на рекреаційній ділянці «Ковалівська», де існують роз'їжджені в минулі роки дороги на пляж. Встановлення цих шлагбаумів дозволить відновити літоральні вали Ковалівського пляжу.

На основній дорозі з Херсонською областю до Парку встановлюється шлагбаум з метою обліку автотранспорту, що в'їжджає на територію парку, крім того створюється контрольно-пропускний пункт з метою інформування водіїв, щодо заборони проїздів на території НПП.

Необхідно встановити шлагбауми на старих дорогах, що ведуть до заповідних зон. Зокрема перекрити всі дороги до урочищ «Бієнкові плавні», «Зелені кучугури». Загалом планується встановити 72 шлагбауми.

Карта-схема розміщення шлагбаумів додається.

Інформаційні заходи. З метою підвищення обізнаності місцевого населення, відвідувачів парку щодо режиму охорони природно-заповідних об'єктів, цінності природних комплексів, що охороняються, унікальності місцевих ландшафтів та деяких видів флори і фауни необхідно налагодити комплекс інформаційних заходів.

Розробка, друк та розповсюдження інформаційних листів та буклетів, один із якісних засобів доведення інформації. Потрібно запровадити листівки

на такі основні теми: «Режим охорони та використання природних комплексів парку», «Щодо нерестової заборони», «Щодо заборони проїздів», «Дотримання режиму тиші», а також інші теми, які можуть бути актуальними у той чи інший період. Під час вручення листівки громадянам працівник служби державної охорони обов'язково проводить роз'яснювальну бесіду щодо теми яка висвітлюється.

Працівникам служби державної охорони необхідно співпрацювати з відділом екологоосвітньої роботи та приймати участь у висвітленні актуальних природоохоронних тем в засобах масової інформації, зокрема у електронних та друкованих виданнях на радіо та телебаченні.

Під час щоденних обходів, інспектори у разі необхідності проводять бесіди щодо дотримання природоохоронного законодавства в межах парку з місцевим населенням та відвідувачами парку.

Забезпечення охорони. Охорона території Парку покладається на СДО НПП, яка входить до складу служби державної охорони природно-заповідного фонду України.

СДО НПП очолює директор Парку, який несе повну відповідальність за організацію її діяльності та забезпечення додержання режиму території, а також збереження, відтворення та раціональне використання природних комплексів і ресурсів у межах його території. Координацію діяльності СДО НПП здійснює Мінприроди.

Основні завдання, функції, права та обов'язки посадових осіб СДО НПП визначено Положенням про службу державної охорони природно-заповідного фонду України, затвердженого постановою КМУ від 14.07.2000 №1127.

Територія НПП поділена на 4 природоохоронних науково-дослідних відділення (далі – ПНДВ).

Рибаківське ПНДВ розташовується на території Березанського району Миколаївської області, його площа складає 375 га, територія Рибаківського

ПНДВ, що складає один обхід.

Василівське ПНДВ розташовується в східній частині Кінбурнського півострова в межах Очаківського району Миколаївської області та займає площу 6547,97 га, з них 2796,77 га акваторій ДБЛ та Ягорлицької затоки. Територія відділення розподілена на 5 обходів (без врахування акваторій), які мають середню площу біля 900 га.

Покровське ПНДВ розташовується в південній частині Кінбурнського півострова в межах Очаківського району Миколаївської області та займає площу 13928,2 га, з них 10462,61 га акваторій Ягорлицької затоки та Чорного моря. Територія відділення поділена на 4 обходи (без врахування акваторій), які мають середню площу біля 700 га.

Покровсько-Хуторське ПНДВ розташовується в західній частині Кінбурнського півострова в межах Очаківського району Миколаївської області та займає площу 14371,98 га, з них 11740,62 га акваторій ДБЛ та Чорного моря. Територія відділення поділена на 5 обходів (без врахування акваторій), які мають середню площу біля 600 га.

Всього на території парку виділено 15 обходів, на кожному з яких буде виділено місце для відпочинку інспектора. На кожному такому місці планується спорудити невеликий спостережний пункт, який буде слугувати і прихистком від непогоди. Кількість та середні площі обходів розраховані в залежності від місцевих особливостей рельєфу та умов пересування по обходу, а також враховано рекреаційне, антропогенне навантаження на той чи інший обхід. Забезпечення додержання режиму охорони в межах виділених обходів здійснюється шляхом пішого патрулювання посадовими особами СДО, закріпленими за тим чи іншим обходом в його межах, без встановленого маршруту. Крім того, періодично проводяться природоохоронні рейди (зокрема спільно з іншими контролюючими органами), з метою додержання режиму охорони в межах виділених обходів та на акваторіях парку, які не поділені на обходи. Для проведення

природоохоронних рейдів, в НПП створюються дві оперативні групи, про що керівник установи затверджує відповідне положення. Учасники оперативних груп, під час своєї роботи керуються План-наказом, який видає директор або заступник директора – головний природознавець Парку. Облік План-наказів ведеться у спеціальному журналі, що зберігається у відділі державної охорони.

Пріоритетним напрямком покращення якості роботи СДО НПП є розвиток рейдового методу охорони території, так як окрім безпосереднього патрулювання території під час природоохоронного рейду оперативні групи можуть вчасно надати допомогу інспекторам, які знаходяться в обходах. А також, оперативні групи, у разі необхідності можуть проводити природоохоронні заходи у вечірній, нічний час та у вихідні дні, саме тоді, коли коїться лєвова частка порушень природоохоронного законодавства.

Відповідно до штатного розпису НПП до складу СДО входить 48 працівників Парку, з них: директор, заступник директора – головний природознавець, начальник відділу державної охорони, заступник відділу державної охорони, провідний інженер з охорони тваринного світу (2), провідний інженер з охорони екосистем (2), інженер 1-ї категорії з охорони тваринного світу (2), інженер 1-ї категорії з охорони екосистем (2), начальник природоохоронного науково-дослідного відділення (4), заступник начальника природоохоронного науково-дослідного відділення (3), майстер з охорони природи (4), інспектор з охорони ПЗФ (20), пожежний (респіраторник) (5).

Адміністрація парку почала функціонувати з березня 2012 року. За цей час сформовано СДО парку, до складу якої входить 33 посадових особи. На сьогоднішній день працівниками СДО парку виявлено 343 порушення природоохоронного законодавства, з них: складено 181 протокол про адміністративні правопорушення, за якими накладено 30937 гривень штрафів, складено 146 актів про вилучення знарядь незаконного добування

природних ресурсів та 16 приписів про усунення порушень природоохоронного законодавства.

Особливості організації охорони деяких заповідних зон НПП

Одним із пріоритетних напрямків діяльності адміністрації НПП є організація охорони заповідної території. Її основний акцент спрямовується на збереження флори і фауни, що розміщена у заповідних зонах на території НПП. Створення заповідної зони на *західній частині акваторії Чорного моря* посилює охорону заповідних акваторій ЧБЗ, відіграє для них роль своєрідної буферної зони та потребує особливого підходу до її охорони. Шлях вирішення проблеми охорони полягає в перекритті виходу та руху човнів з причалу села Покровка спільно з СДО Чорноморського біосферного заповідника до заповідних зон. Потрібно також встановлення спостережного пункту, обладнаного оптичними засобами спостереження та відео фіксації та нічного бачення. Даний пункт дозволить також здійснювати ефективну охорону суміжної заповідної зони – *Кефальні озера* – найбільш цінної ділянки ВБУ «Ягорлицька затока». Для розміщення спостережного пункту рекомендується використати двоповерхову будівлю Ягорлицького господарства на підставі окремого договору з власником – Миколаївським торговельним портом. Можливим або альтернативним шляхом вирішення проблеми є також спорудження спостережної вежі в районі кордону Осетинський (РЛП Кінбурнська коса), де саме приміщення кордону можна використати для розміщення чергової зміни СДО після зміни статусу РЛП або на підставі окремого договору. Даний пункт спостереження, враховуючи його ключову роль в збереженні ВЖР, потрібно укомплектувати плавзасобом на 4 особи та автомобільним транспортом.

До однієї із найбільш цінних заповідних територій, яка має свої особливості організації охорони, відноситься *заповідна зона Бієнкові плавні*. Особливості полягають у територіальній протяжності (ширина зони перевищує 5 км), наявності заболочених ділянок та каналної сітки,

періодичних масованих заходах риби на нерест в озера плавнів та на суміжній водній акваторії ДБЛ. Для здійснення ефективної охорони потрібно залучення сил двох природоохоронних відділень: Покровського та Покровсько-Хуторського. Обладнання двох пунктів охорони на гирлових частинах каналів К-1 (Покровське відділення) та К-2 (Покровсько-Хуторське відділення). В період нерестової заборони перехід на цілодобове чергування СДО на постах та посилення рейдового режиму охорони. Потрібно обов'язкове обладнання постів човном з мотором для охорони заповідної зони ДБЛ та весловим човном на 2 особи.

Внутрішня звітність ПНДВ. Для забезпечення якісного аналізу проведеної роботи на територіях парку, з метою внесення певних коректив в роботу СДО на основі її аналізу, необхідно налагодити внутрішню звітність природоохоронних науково-дослідних відділень.

Кожен інспектор СДО парку веде щоденник, де вказується інформація про роботу проведено у продовж робочого дня: час виходу на робоче місце, кількість та зміст проведеної інформаційної роботи, виявлені правопорушення, участь у проведенні біотехнічних заходів, облаштуванні території парку, а також фіксуються основні погодні показники.

На основі записів у щоденнику інспектор з охорони ПЗФ щомісячно складає короткий звіт про виконану роботу у продовж звітного місяця. Щомісячний звіт складається у довільній формі на аркуші паперу формату А4 та подається керівнику ПНДВ (зразок форми звіту ПНДВ наведено у додатку). В звіті повинна бути коротко описана робота, що проводилась інспектором у продовж місяця у стислій формі.

Всі поточні заходи, які виконуються природоохоронним науково-дослідним відділенням, фіксуються Актом про виконану роботу, який складається у довільній формі із вказанням місця, часу, суті проведеної роботи та працівників, що цю роботу виконували. Акт складається на аркуші паперу формату А4 за підписом працівників, що виконували роботу, але не

менше трьох осіб.

Всі первинні звітні матеріали накопичуються у продовж місяця керівником відділення. На основі цих матеріалів, керівник відділення подає щомісячний звіт до відділу державної охорони.

До щомісячного звіту ПНДВ готується пояснювальна записка, що складається у довільній формі на аркуші паперу формату А4 та подається разом зі звітом до відділу державної охорони. До звіту також додаються всі звітні первинні матеріали: щомісячні звіти інспекторів, акти про виконану роботу. В звіті повинна бути коротко описана робота, що проводилась відділенням у продовж місяця у стислій формі.

Відділ державної охорони узагальнює звітну інформацію та подає до Мінприроди у встановленій формі.

Матеріально-технічна база СДО

З метою забезпечення належного виконання посадових обов'язків СДО парку, підвищення ефективності роботи та забезпечення необхідного режиму охорони природних комплексів парку, оперативного та своєчасного реагування на порушення природоохоронного законодавства і можливі надзвичайні ситуації, необхідно забезпечити службу державної охорони парку матеріально-технічною базою. У таблиці 6.4.1. викладені матеріально-технічні засоби необхідні для належної діяльності СДО парку, відповідно до існуючих нормативів забезпечення СДО природно-заповідного фонду.

Таблиця 6.4.1

Необхідне забезпечення СДО для 48 осіб

№	Найменування	Кількість у наявності	Кількість, од. необхідно
1.	Оперативний автомобіль підвищеної прохідності	0	6
2.	Пожежний агрегат	1	1
3.	Трактор колісний	0	3

4.	Причіп тракторний	0	3
5.	Плуг	0	3
6.	Автомобіль легковий	0	1
7.	Автомобіль вантажний	0	1
8.	Катери	0	2
9.	Човни моторні	0	5
10.	Гумові кийки	0	41
11.	Наручники	0	41
12.	Балончики зі сльозогінним газом	0	46
13.	Переносні радіостанції	0	46
14.	Автомобільні радіостанції	0	8
15.	Відеокамера	0	3
16.	Комп'ютер	1	7
17.	Фотоапарат	0	11
18.	Бінокль	4	41
19.	Тепловізор	0	2
20.	Прилад нічного бачення	0	6
20.	Форма та спорядження	Відповідно до норм забезпечення та строків носіння форменого одягу працівниками служби державної охорони природно-заповідного фонду України	
21.	Зброя	Відповідно до норм забезпечення вогнепальною зброєю, бойовими припасами до неї, пристроями та патронами до них для працівників служби державної охорони природно-заповідного фонду, які підлягають озброєнню під час виконання службових обов'язків	

Оперативні автомобілі підвищеної прохідності у кількості 6 одиниць, необхідні для здійснення оперативного контролю та, за необхідності, доставки порушників природоохоронного законодавства до правоохоронних органів з метою встановлення особистості порушника. Потрібно забезпечити такими автомобілями кожне із 4 ПНДВ та оперативні групи. Зважаючи на те,

що на територіях НПП відсутні дороги з твердим покриттям, необхідні саме автомобілі підвищеної прохідності.

Пожежний агрегат. Наземна частина парку займає 10223 гектари, з яких велика частина вкрита лісовими кварталами, з урахуванням погодних умов півдня України існує досить велика імовірність виникнення лісових та степових пожеж, саме тому пожежний агрегат необхідний у розпорядженні СДО парку.

Трактор колісний. З метою здійснення виконання біотехнічних, лісовпорядних та протипожежних заходів, необхідно забезпечити Покровсько-Хуторське, Покровське та Василівське ПНДВ колісними тракторами.

Причепи тракторні та плуги у кількості по 3 одиниці необхідно придбати у комплекті з тракторами, для забезпечення їх максимальної ефективності та розширення їх функціональності.

Автомобіль легковий необхідно придбати для забезпечення своєчасної присутності представників парку на запланованих нарадах, семінарах, засіданнях.

Автомобіль вантажний дозволить організовувати своєчасну доставку матеріалів, які необхідні для виконання біотехнічних заходів, встановлення знаків, аншлагів, шлагбаумів та інше.

Катери та човни моторні необхідні для забезпечення належного контролю на акваторіях НПП, а також оперативного реагування на порушення природоохоронного законодавства та можливі надзвичайні ситуації.

Гумові кийки, наручники, балончики зі сльозоточивим газом, переносні радіостанції, автомобільні радіостанції, відеокамери, фотоапарати, біноклі, тепловізори та прилади нічного бачення дозволять організувати належне виконання своїх посадових обов'язків працівниками СДО НПП. Крім того, наявність такого приладдя значно підвищить безпеку працівників при виконанні поставлених задач.

6.5. Робота з громадськістю, екологічна освіта

Саме створення НПП стало можливим завдяки двадцятирічним зусиллям громадськості, науковців, колективу співробітників РЛП «Кінбурнська коса».

У 80-х роках минулого сторіччя Кінбурнський півострів опинився у центрі уваги природоохоронної громадськості у зв'язку з підвищенням його популярності та привабливості серед відвідувачів і виникненням низки проблем для місцевої влади.

На початку 80-90 – х років науковці інститутів Академії наук України та Чорноморського заповідника обґрунтували необхідність створення на території Кінбурнського півострова та прилеглої акваторії Дніпро-Бузького лиману, Чорного моря та Ягорлицької затоки національного природного парку, але неможливість фінансового забезпечення з боку держави і зміни в природоохоронному законодавстві дозволили створити заповідний об'єкт місцевого значення – регіональний ландшафтний парк «Кінбурнська коса». Враховуючи особливу екологічну цінність і важливе значення його території для збереження біологічного та ландшафтного різноманіття, відповідно до Закону України «Про загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України на 2000 – 2015 роки», було заплановано створення НПП «Кінбурнська коса».

Створення об'єкту місцевого рівня на сучасній території НПП – регіонального ландшафтного парку «Кінбурнська коса», відбувалось завдяки Миколаївській обласній асоціації «Зелений світ», всеукраїнській громадській природоохоронній організації Національний екологічний центр України (НЕЦУ). Ключову роль в створенні РЛП і НПП відіграв НЕЦУ і Південна філія інституту екології НЕЦУ (ПФ ІНЕКО НЕЦУ). ІНЕКО – недержавна наукова установа, яка створена НЕЦУ для впровадження природоохоронних проектів. Серед громадських діячів, які зіграли значну роль у створенні та

розвитку парку, необхідно відзначити: Шаповалова С.В., Деркача О.М. Особливо слід відзначити багаторічного голову НЕЦУ, наукового співробітника Інституту зоології НАНУ, наукового куратора парку Таращука С.В.

Значну роль у підвищенні природоохоронного статусу території Кінбурнської коси та у створенні НПП відіграла громадська організація «Кінбурн – життя», Чорноморська регіональна мережа неурядових організацій.

В регіоні працюють осередки всеукраїнських громадських організацій. Ці організації активно співпрацюють з адміністрацією НПП, доповнюють можливості парку і допомагають у виконанні його завдань. Налагоджено співробітництво шляхом участі в спільних заходах, проектах з Українським товариством охорони птахів, українським представництвом Wetland International, осередок Асоціації природоохоронних територій України, Українською річковою мережею, Українським ботанічним товариством, Українським ентомологічним товариством, Всеукраїнською теріологічною школою, Азово-Чорноморським орнітологічним союзом, Всеукраїнською молодіжною громадською організацією «Демократичний Альянс».

Також слід відмітити діяльність місцевих козацьких громадських організацій таких як Буго-Лиманське козацтво м. Миколаїв , Запоріжське та Чорноморське козацтво м. Миколаїв та Херсон, що брали участь у відзначенні видатних історичних дат, пов'язаних з козацтвом, що відбувались на території коси, а також у заходах по охороні природних комплексів парку.

Наукова, еколого-освітня та природоохоронна діяльність, спрямована на необхідності підвищення природоохоронного статусу Кінбурнської коси та створення національного природного парку, активно проводилася співробітниками РЛП «Кінбурнська коса», який очолює Петрович З.О. Завдяки начальнику служби держохорони РЛП Чаусу В.Б., завідувачу науковим відділом Козловському Ю.І., науковцям Деркачу О.М. та Редінову

К.О., Мойсієнко І.І., фахівцю з екоосвіти Форманюк І.В., на території Кінбурнської коси розпочалася екскурсійна діяльність, діяли екологічні табори, проходили виробничу практику студенти – екологи українських Вузів.

До участі у проведенні природоохоронних та історико-культурних заходів долучалися представники громадськості області та району. За підтримкою Суворовського комітету та козацьких організацій півдня України парком були проведені театралізовані реконструкції історично значимих подій, літературні зустрічі, мітинги по вшануванню пам'яті загиблих моряків, встановлення та відкриття пам'ятних знаків (хреста С. Білому, верстового стовпа, тощо).

На протязі багатьох років учасники і організатори екологічної регати ім. С. Шаповалова проводили збір підписів на підтримку створення національного природного парку на території Кінбурнської коси.

Необхідності підвищення природоохоронного статусу території коси та створенню національного природного парку були присвячені еколого-освітні заходи РЛП «Кінбурнська коса»: природоохоронні акції, конференції та конкурси. Серед них щорічний краєзнавчо-природничий конкурс «Краю мій рідний!». Парк щоквартально випускав та розповсюджував серед представників громадськості екологічний бюлетень «Гілея».

Зі створенням НПП розширяється сфера екологічної освітньо-виховної діяльності.

У відповідності з Положенням про роботу установ природно-заповідного фонду (затверджено наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 26.10.2015 року № 399), відповідно до статей 9, 15, 16, 20, 23, 31, 35, 48 Закону України «Про природно-заповідний фонд України», метою екологічної освітньо-виховної роботи установи ПЗФ, є цілеспрямований вплив на світогляд, поведінку і діяльність місцевого населення та відвідувачів установи ПЗФ стосовно збереження природної

спадщини країни, природних комплексів територій та об'єктів ПЗФ, забезпечення підтримки природоохоронної діяльності установ ПЗФ шляхом поширення знань і підвищення обізнаності щодо цінностей біологічної та ландшафтної різноманітності, формування екологічної свідомості та виховання поваги до природи.

1. Основними напрямками екологічної освітньо-виховної роботи НПП є:

- ведення освітньо-виховної роботи щодо необхідності збереження природних та історико-культурних цінностей на території установи ПЗФ, інших існуючих у регіоні та країні територіях та об'єктів природно-заповідного фонду;

- ознайомлення громадян із законодавством України, міжнародними конвенціями та договорами (угодами) у природоохоронній сфері;

- інформування місцевого населення та відвідувачів про діяльність парку та забезпечення доступу громадян до публічної інформації;

- формування наукових знань, поглядів і переконань, які закладають основи відповідального ставлення до навколишнього природного середовища і, зокрема, територій та об'єктів природно-заповідного фонду України;

- створення позитивного іміджу національного природного парку і забезпечення підтримки його природоохоронної діяльності місцевим населенням та відвідувачами.

2. У сфері екологічної освітньо-виховної роботи НПП співпрацює з усіма верствами населення, підприємствами, установами та організаціями усіх форм власності, органами державної виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, громадськими та міжнародними організаціями, насамперед з дошкільними, загальноосвітніми, позашкільними, професійно-технічними та вищими навчальними закладами.

3. Національний природний парк здійснює екологічну освітньо-виховну роботу за допомогою різних форм діяльності:

- розробляє та виконує спеціалізовані екологічні освітньо-виховні програми, розраховані на різні категорії учасників;
- надає практичну та методично-консультативну допомогу з питань екологічної освітньо-виховної роботи заінтересованим підприємствам, установам, організаціям і громадянам;
- співпрацює із засобами масової інформації, друкованими та електронними виданнями;
- розробляє та видає власні екологічні освітньо-виховні матеріали, а також поширює їх через спеціальні видання (листянки, буклети, газети тощо) з використанням символіки установи ПЗФ та розповсюдженням соціальної реклами;
- організує присутність установи ПЗФ в електронному інформаційному просторі шляхом створення та ведення веб-порталу НПП;
- створює та організує діяльність екологічного освітньо-виховного центру, музею природи, візит-центрів, постійних та мобільних виставок і стендів;
- організує екологічні освітньо-виховні екскурсії облаштованими еколого-освітніми стежками та маршрутами;
- співпрацює з громадськими екологічними організаціями, заохочує її членів до волонтерської діяльності, сприяє створенню громадських природоохоронних ініціатив;
- організує та забезпечує діяльність таборів, проводить польові екологічні практики, збори юних екологів, ботаніків, зоологів, гуртків, учнівських лісництв тощо;

– організує і проводить масові природоохоронні та екологічні освітньо-виховні заходи, тематичні науково-практичні заходи (конференції, форуми, семінари, навчальні тренінги, круглі столи, тематичні вечори, фестивалі, вікторини, олімпіади, екологічні ігри, конкурси, екскурсії, акції тощо) за участю громадськості, учнівської та студентської молоді.

Виконання функцій екологічної освітньо-виховної роботи в НПП здійснюється відділом еколого-освітньої роботи та рекреаційного благоустрою. У складі відділу 2 фахівця з екологічної освіти. Долучаються до виконання функцій з екологічної освіти також наукові співробітники.

Виходячи з завдань та напрямків екологічної освітньо-виховної діяльності, які викладені вище, є нагальна необхідність у збільшенні фахівців з екоосвіти в штаті установи та створенні окремого відділу еколого-освітньої роботи. При створенні музею необхідна посада завідувача. Також необхідна посада редактора, так як установа повинна випускати своє періодичне видання (бюлетень, вісник, газету), а також значну кількість неперіодичної продукції (путівники, буклети, листівки).

Фахівцям з екоосвіти необхідно мати значний обсяг знань та вмінь. Підготовка різносторонніх фахівців цілеспрямовано не здійснюється, тому в річних планах роботи НПП необхідно передбачити навчання та підвищення кваліфікації фахівців. Це може здійснюватись на курсах підвищення кваліфікації, перепідготовці, обміну досвідом між установами ПЗФ. Значну роль у підготовці кадрів, зокрема екологічної освіти, відіграють тренінги та семінари, які організовуються на базі Миколаївського обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді та на базі Миколаївського обласного центру туризму, краєзнавства та екскурсій учнівської молоді.

Крім фахівців екологічної освіти відповідні знання та навички з проведення роз'яснювальної роботи повинні отримувати працівники служби держохорони та наукові співробітники.

Екологічна освітньо-виховна діяльність НПП направлена на співпрацю

з місцевим населенням, дошкільними та загальноосвітніми закладами освіти міста Очаків та Очаківського району, студентської молоддю, відвідувачами літніх оздоровчих таборів, туристами та відпочиваючими парку.

Для координації та організації екологічної освітньо-виховної діяльності на базі НПП створено Центр екоосвіти і туризму, який об'єднує працівників відділу еколого-освітньої роботи та рекреаційного благоустрою, відділу науки, служби держохорони та тісно співпрацює з відділами освіти, загальноосвітніми школами та дошкільними навчальними закладами м. Очаків та Очаківського району, з районною та міською бібліотеками, з військово-історичним музеєм ім. О.В. Суворова та з художнім музеєм ім. Судковського, з місцевими ЗМІ: газетами «Очаків» та «Чорноморська зірка». На районному радіо започатковано радіогазета «Вісник Білобережжя», створено вебсайт, на якому висвітлюється природоохоронна, наукова та еколого-освітня діяльність національного парку.

Методична, організаційна та практична екологічна освітньо-виховна робота проводиться відповідно річного плану заходів НПП, стратегічним завданням якого є, по-перше, організація та участь у масових еколого-освітніх заходах, у тому числі приурочених до визначних та святкових дат природоохоронного та історико-культурного характеру, по-друге, проведення систематичної екологічної освітньо-виховної роботи з дітьми та молоддю.

НПП щорічно організує та проводить природоохоронні акції: «Щедра годівниця», «Подаруй ялинці нове життя», «Зроби домівку для пернатих друзів», «Обережно, батарейка!», «Зробимо Україну чистою», «Чисте Білобережжя для мігруючих птахів», «Чисте узбережжя» тощо та залучає до участі школярів.

До Всесвітнього дня охорони водно-болотних угідь, Всесвітнього дня захисту дикої природи, дня зустрічі птахів, Всесвітнього дня мігруючих птахів, Міжнародного дня Землі, дня Довкілля, Міжнародного дня біологічного різноманіття, дня охорони навколишнього природного

середовища, дня працівника природно-заповідної справи, Міжнародного дня туризму та дня туризму в Україні, а також Міжнародного дня Чорного моря, парк проводить конференції, екскурсії, різноманітні конкурси, змагання, виставки творчих робіт та екологічні свята.

Центр екоосвіти і туризму НПП кожного року, у відповідно заплановані терміни, оголошує: «Дні турботи про зимуючих птахів», «Дні туризму та краєзнавства» на Очаківщині, «Дні турботи про Чорне море», «Дні парку», у рамках яких долучає учнівську молодь до акцій, розробляє та проводить лекції, презентації, бесіди, уроки екологічних знань та уроки любові та поваги до природи.

На рекреаційній дільниці «Кінбурнська стрілка» парк проводить еколого-спортивне свято «Ахіллів забіг», за участю відомих спортсменів та художніх колективів Очаківщини, на яке запрошує відпочиваючих, місцевих жителів та громадськість.

Парк налагоджує стосунки з краєзнавцями, вченими, творчими діячами та організує з ними зустрічі та презентації, на території парку проводить виставки картин «Березова галерея Кінбурну».

Парк сприяє встановленню пам'ятних знаків на території та бере участь у масових патріотичних заходах, присвячених їх відкриттю.

Національний парк бере участь у заходах по зустрічі екологічної регати на кубок Кінбурнської коси ім. С.В. Шаповалова.

Враховуючи гостру необхідність формування екологічної свідомості жителів місцевих сіл, ознайомлення їх з діяльністю Парку та з роботою його працівників, Центр екоосвіти та туризму НПП на базі Василівської ЗОШ створив шкільний міні-парк, діяльність якого організує фахівець з екоосвіти Парку.

Працівники парку надають інформаційну, практичну та методично-консультативну допомогу учням – членам шкільного міні-парку, проводять практикуми, завдяки чому кожен його учасник має можливість брати участь

у спостереженнях, наукових дослідженнях, екскурсіях та природоохоронних заходах.

У рамках шкільного міні-парку учні школи беруть участь у акціях парку та екологічних проектах: «Подаруй ялинці нове життя – зроби гнізда для нересту», «Зариблення Бієнкових плавнів», «Збережемо першоцвіти».

Екопроект «Збережемо водно-болотні угіддя – збережемо Кінбурн» забезпечує участь школярів у обліках птахів ВБУ, їх підготовуванні взимку, виготовленні та встановленні штучних гнізд для водно-болотних птахів.

По результатах дослідницької роботи, які виконуються під керівництвом працівників парку, учні беруть участь у районних, обласних, Всеукраїнських та Міжнародних конкурсах, конференціях, пленерах та екологічних олімпіадах.

Еколого-освітня діяльність розповсюджується на дошкільний навчальний заклад «Лісова казка» (с. Василівка). На базі ДНЗ фахівець парку щомісяця проводить екохвилинки – практикуми по формуванню з дитинства екологічної культури: спостереження за природою під час прогулянок, підготовування птахів та екологічні ігри.

Для виконання еколого-освітньої функції НПП необхідно:

1. Для координації еколого-освітньої діяльності, на базі Центру екоосвіти і туризму, налагодити постійне функціонування конференц-залу, екокласу, прес-центру, бібліотеки, фото та відеотеки, інтернет сайту з необхідним технічним обладнанням;
2. Побудувати музей природи та історії з постійною та перемінною експозицією, художньою та виставковою галереєю;
3. Побудувати на рекреаційній ділянці «Кінбурнська стрілка» та у с. Покровка сезонні візит-центри, забезпечити функціонування інформаційно-освітніх стендів, пересувних фотовиставок, пунктів розповсюдження та продажі сувенірної продукції та інформаційно-презентаційних матеріалів для відвідувачів;

4. В офісах науково-дослідницьких природоохоронних відділень створити еколого-інформаційні пункти, які повинні бути насичені наочною інформацією, відповідними стендами та технічним засобами надання інформації;

5. Зробити стенди-експозиції, присвячені НПП: у офісах Покровської та Рибаківської сілрад, загальноосвітніх школах – Покровській, Василівській, Рибаківській, візит-центрі Чорноморського державного університету імені Петра Могили, стаціонарних базах відпочинку;

6. Надавати консультативну та методичну допомогу у створенні куточків природи та фотостендів, присвячених природі і історії НПП у загальноосвітніх школах міста та району;

7. На території НПП створити мережу екологічних стежок та екомаршрутів та забезпечити їх інформаційним щитами та стендами;

8. Для здійснення функцій забезпечити фахівців з екоосвіти відповідним обладнанням, а саме: фотоапаратами, відеокамерою, мультимедійним проектором, ноутбуком та стаціонарним комп'ютером з кольоровим принтером, переносним екраном, звукопідсилювальною апаратурою.

9. Видати:

- довідник-путівник для відвідувачів НПП;
- плакати щодо природи НПП: «Рослини, що охороняються», «Птахи узбережжя», «Жива природа», історичні плакати;
- науково-популярне видання про НПП;
- туристичну схему НПП;
- листівки, буклети, відкритки, фото, диски, календарі з інформацією про НПП, окремі об'єкти на його території, екологічні стежки.

10. Встановити на території НПП інформаційні щити для розміщення інформаційних та рекламних банерів;

11. Для роботи постійної пересувної виставки придбати комплект

необхідного виставкового обладнання, рамок, освітлення;

12. Розробити та впровадити програму постійного навчання на виробництві працівників НПП;

13. Розробити та впровадити екскурсійну програму для екскурсиводів;

14. Розробити та впровадити навчальні екоосвітні програми для різних вікових груп учнів та студентів.

Таблиця 6.5.1

Потреби НПП еколого-освітнього підрозділу в обладнанні та оснащенні

№ з/п	Назва	Кількість (одиниць)	Місце розташування	Орієнтовна вартість, тис.грн.	Рік вводу в експлуатацію
1	2	3	4		5
1	Візит-центр екоосвіти та туризму на базі адмінбудівлі Покровсько-Хуторського ПНДВ	1	Покровсько-Хуторське ПНДВ, зона стаціонарної рекреації	500.0	2021-2025
2	Сезонний Візит-центр	2	Рекреаційні ділянки	5.0	2018-2025
4	Музей природи та історії на базі адмінбудівлі в м. Очаків	1	м. Очаків	1000.0	2021-2025
5	Облаштування, маркування та організація функціонування екскурсійних маршрутів та екологічних стежок, підтримання їх у належному стані	10	Територія Парку	150.0	2018-2027

6	Інформаційний щит	30	Екостежки та екскурсійні маршрути	5.0	2018-2022
7	Звукопідсилювальна апаратура	1	м. Очаків	3.0	2018
8	Мультимедійний проектор	1	м. Очаків	15.0	2018
9	Комп'ютер	1	м. Очаків	10.0	2018
10	Принтер кольоровий, Чорно-білий	2	м. Очаків	1.5	2018
11	Ноутбук	2	м. Очаків	7.0	2018
12	Фотоапарат	2	м. Очаків с. Василівка	6.0	2018
13	Відеокамера	1	м. Очаків	10.0	2018
14	Виставкове обладнання	1	м. Очаків	19.0	2018
15	Копіювальний апарат (різограф)	1	м. Очаків	10.0	2019
16	Виготовлення банерів	20		6.0	2018-2020
17	Виготовлення довідників-путівників	1000	-	10.0	2018-2027
18	Виготовлення листівок, буклетів	1000	-	3.0	2018-2027
19	Виготовлення туристичної схеми	500	-	3.0	2018-2027
20	Виготовлення науково-популярного видання	10000	-	25.0	2018-2027
21	Виготовлення плакатів	3 по 500 шт.	-	5.0	2018-2027
22	Випуск екологічного бюлетеня	50	м. Очаків		Щокварталу
23	Випуск радіогазети	12	м. Очаків		Щомісячно

Очікувані результати/індикатори впровадження заходів розвитку НПП

Заходи, що впроваджуються	Очікувані результати	Строки виконання
1	2	3
Організація та проведення екологоосвітніх заходів	Виконання щорічного плану заходів	2018-2027
Видання екопросвітньої літератури	Щорічне видання одного найменування літератури. Регулярний випуск періодичного видання	2018-2027
Організація теле-, радіопередач, виготовлення фільмів	Виконання щорічного плану заходів	2018-2027
Організація та проведення екологоосвітніх таборів, гуртків, шкіл	Виконання щорічного плану заходів Створення на базі парку та місцевих учбових закладів програми підготовки працівників ПЗУ	2018-2027
Утримання музеїв, інформаційно-екологоосвітніх центрів, тощо	Виконання щорічного плану заходів	2018-2027
Створення та утримання бібліотек, кіно-, фото-, слайдотек	Наявність і щорічне поповнення	2018-2027
Створення, утримання екологічних стежок, екскурсійних маршрутів	Забезпечення рекреаційної привабливості територій та об'єктів парку	2018-2027

За період створення Центр екоосвіти і туризму НПП ініціював, організував та провів масові еколого-освітні заходи, присвячені визначним та святковим датам природоохоронного та історико-культурного характеру:

- до Всесвітнього Дня охорони ВБУ розроблено та впроваджується екологічний проект для старшокласників «Птах узбережжя» по

спостереженню, дослідженню та збереженню водно-болотних видів птахів;

- до Дня зустрічі птахів, Всесвітнього Дня мігруючих птахів, Дня Землі, Дня Довкілля, Міжнародного Дня біологічного різноманіття та Дня охорони навколишнього природного середовища проводяться природоохоронні акції, кругли столи, екскурсії, різноманітні конкурси, виставки та свята;

- національний парк став організатором проведення традиційної зустрічі екологічної регати на кубок Кінбурнської коси ім. С.В. Шаповалова.

- до Дня працівників природно – заповідної справи, з метою формування сприятливого іміджу заповідної справи, парком започатковано проведення святкового заходу: «Дня парку», з залученням відвідувачів парку та громадськості;

- на честь відкриття олімпійських ігор 2012р. Парком започатковано проведення масового спортивно-історичного свята «Ахіллів забіг»

- до Міжнародного Дня туризму та Дня туризму в Україні для учнів місцевих шкіл, жителів коси та відвідувачів парку здійснюються туристичні подорожі та змагання, організуються фестивали туристичних пісень.

- до Міжнародного Дня Чорного моря парком проводиться екологічний марафон та акція «Чисте узбережжя» по прибиранню прибережної смуги Дніпро-Бузького лиману та Чорного моря;

- за ініціативою НПП, на шляху проходження туристичних маршрутів, були встановлені пам'ятні історичні знаки та проведені масові заходи, присвячені їх відкриттю :

- військово-патріотичне свято до 225-річниці оборони Кінбурнської фортеці 1787р.;

- відзначення 225-річниці морської переможної битви «На водах очаківських» та створення історичної пам'ятки на честь військовій славі, що залишив адмірал російського флоту Поль Джонс, побратим чорноморських козаків, на Очаківській землі;

- мітинг з нагоди відкриття пам'ятного знаку невідомому матросу Дунайської флотилії;
- налагоджуються стосунки парку з краєзнавцями, творчими діячами: проведені зустрічі з місцевими художниками, фотохудожниками, поетами, іконописцями та організовані виставки картин та ікон.

6.6. Матеріально-технічне забезпечення

Обґрунтування та розрахунок потреби НПП у додаткових та необхідних: пожежних та спеціальних машинах, механізмах, устаткуванні та іншій техніці наведені в табл. 6.6.1 із врахуванням наявних основних засобів, які знаходяться на балансі НПП.

Таблиця 6.6.1

Потреба в основних засобах для НПП

№ з/п	Назва основного засобу	Необхідна кількість (одиниць)	Вартість одиниці, тис. грн.	Сума (тис. грн)
1	2	3	4	5
1	Розвиток інженерних мереж, км	10	45,00	450,00
2	Бокси для розміщення плавзасобів	2	300,00	600,00
3	Автогараж на 4 автомашини з пунктом технічного обслуговування		240,00	240,00
4	Спорудження мобільних плавбудиночків для літнього відпочинку	3	90,0	270,0
5	Матеріально-технічний склад площею 320 кв. м	1	1074,00	1074,00
6	Засоби транспорту (4 легкових спеціальних автомобілі)	4	150,00	600,00
7	Вантажний автомобіль	1	300,00	300,00
8	Автобус, автомобіль підвищеної прохідності	1	900,00	900,00
11	Моторні човни	3	200,0	600,00
12	Катери	2	400,0	800,00

13	Аероглісер	1	670,00	670,00
14	Засіб зв'язку (1 рація на 6 абонентів)	1	45,00	45,00
15	Повний комплект придатного для застосування протипожежно-технічного озброєння	1	30,00	30,00
16	Формений одяг та знаки розрізнення для працівників НПП	48	500,00	500,00
Всього:				7079,00

6.7. Капітальне будівництво

Для капітального будівництва об'єктів НПП – адміністративних та виробничих приміщень, еколого-освітніх центрів та науково-дослідних лабораторій, об'єктів рекреаційної діяльності, музею надається обґрунтування.

На даний момент в наявності НПП є дві адміністративні будівлі: орендовані приміщення комунальна власність міськвиконкому в м. Очакові по вул. Лоцманський 18, де розміщується адміністрація НПП, та колишня сільська амбулаторія в с. Покровка вул. Бородинівська, 39, орендована з метою розміщення Покровського ПНДВ. Орендовані споруди не відповідають нормам адміністративних будівель, тому потребують реконструкції із заміною всіх систем та заміною необхідного обладнання.

Василівське та Покровсько-Хуторське ПНДВ адміністративних приміщень не мають (табл. 6.7.1).

Для роботи НПП і функціонування всіх відділів і відділень потрібно мати центральну садибу і садиби трьох відділень. В м. Очаків, с. Покровка, Василівка, Покровське повинні бути збудовані або придбані адміністративні, господарські будівлі: офісні приміщення, склади, гаражі, майстерні, наукова лабораторія, рекреаційні споруди, спостережні протипожежні вишки, протипожежні водойми.

Для відновлення водообміну в озерах та покращення стану водно-

болотних угідь «Бієнкові плавні», необхідно здійснити будівництво гідро-технічних споруд водообмінного каналу між озерами Бієнкових плавнів та Дніпро-Бузьким лиманом. У 2005 році розроблений проект щодо відновлення водообміну, але на даний час, він є застарілим. Доцільність виготовлення такого проекту та його реалізації підтверджено Висновком державної екологічної експертизи по матеріалам оцінки впливу на навколишнє середовище «Проектування гідротехнічних споруд водо обмінного каналу між озерами Бієнкових плавнів та Дніпро-Бузьким лиманом (коригування) (№04/43-14 від 24.10.2014).

Для виконання завдань Положення про Парк – здійснення охоронних, рекреаційних, наукових заходів, проведення польових практик студентів, еколого-освітньої роботи, необхідно побудувати на території села Покровка офісний комплекс з «Візит-центром», офісом Покровського ПНДВ, кімнатами для приїжджих, пунктом харчування, медичним пунктом, господарськими, гаражними та складськими приміщеннями (табл. 6.7.2).

Таблиця 6.7.1

Виробничий та житловий фонд, що знаходиться в розпорядженні адміністрації НПП

Призначення будівель та споруд	Є в наявності			Потребують	
	кількість	Корисна площа, м ²	% за-безпечення	Капітального ремонту	Поточного ремонту
1	2	3	4	5	6
1. Адміністративні будівлі					
Адміністрація НПП*	1	109	15	1	-
Покровське НДПВ*	1	56	10	1	-
2. Житлові будинки					
	-	-	0	-	-
3. Науково-дослідні лабораторії					
	-	-	0	-	-

*- оренда

Капітальне будівництво для Василівського відділення. Ця будівля буде мати такі приміщення: офісне, музей природи та історії краю, центр туристичних маршрутів НПП, еколого-освітньої роботи, господарські та побутові. Неподалік від села Василівка передбачити будівництво наукової бази з вольєром для відтворення парнокопитних тварин, площею 10 га., (господарчі будівлі, науково-дослідна лабораторія).

Капітальне будівництво для Покровсько-Хуторського відділення. У зв'язку з віддаленням від центрального офісу НПП є необхідність у побудові будівлі, яка може передбачати для працівників даного відділення офісного приміщення, рекреаційного центру, музею археології краю, науково-дослідну лабораторію, метеостанцію, центр координації діяльності та розвитку зеленого туризму та традиційного промислу з господарськими приміщеннями. На рекреаційній ділянці «Кінбурнська стрілка» для збереження берегової смуги від розмиву малими судами (перевізниками), побудувати з лиманної сторони невеликий причал (на палях, довжиною 15 метрів). З метою укріплення мису стрілки від постійного розмивання штормами, та створення одного із привабливих для відвідувачів місць, на базі бетонній баржі, побудувати оглядовий майданчик. Для кращого транспортного зв'язку між відділеннями, для швидкого реагування в пожежний період, запланувати будівництво дороги з природним покриттям (глина, щебінь, жорства, тощо.), між селами Василівка, Покровка, Покровське.

Капітальне будівництво для Рибаківського відділення. В селі Рибаківка для НДП відділення необхідно побудувати невелику адміністративну будівлю з господарськими спорудами, а біля оз. Солонець-Тузли, літній візит-центр.

Запроектований обсяг будівництва

Назва об'єкту будівництва	Розташування	Шифри типових проектів	Одиниця виміру	Кількість	Орієнтовна кошторисна вартість, тис. грн..
1	2	3	4	5	6
1. Будівництво (придбання) виробничих об'єктів					
Придбання адміністративної будівлі НПП з господарськими спорудами	м. Очаків	-	Шт.	1	2500,0
Придбання адміністративної будівлі Покровського ПНДВ з господарськими спорудами	с. Покровка	-	Шт.	1	2000,0
Придбання адміністративної будівлі Василівського ПНДВ з господарськими спорудами	с. Василівка	-	Шт.	1	2000,0
Будівництво адміністративної будівлі Покровсько-Хуторського ПНДВ з господарськими спорудами	с. Покровське	-	Шт.	1	2000,0
Адміністративна будівля Рибаківського ПНДВ з господарськими спорудами	с. Рибаківка	-	Шт.	1	1500,0

6.8. Інженерне та протипожежне впорядкування території НПП

Територія НПП відноситься до класу пожежної небезпеки 4-5-го класу. Хвойні ліса, накопичення хвойної підстилки поміж деревами, сухостій

торішніх стебел злаків та різнотрав'я, очерету – все це є постійним фактором виникнення та поширення пожежі.

Для уникнення пожеж на території НПП потрібно проводити комплекс протипожежних заходів, до яких належать: патрулювання території, ведення спостереження, прокладання мінералізованих смуг, проведення протипожежної пропаганди, регулярні зустрічі з населенням та інші заходи щодо попередження пожеж.

На засіданнях НТР НПП не рідше ніж раз у рік повинні розглядатися та вирішуватися питання з додержання вимог протипожежної безпеки.

Впорядкування території від пожеж є важливим елементом управління та чіткого виконання існуючих інструкцій в НПП. Однією із частих причин пожеж, які трапляються, є автотранспорт і сільгосптехніка, яка не облаштована іскрогасником, паління, розведення вогнищ.

На території НПП є досить багато внутрішніх озер з водою, але під'їзду на деяких відділеннях пожежному транспорту до них немає, існує необхідність обладнання та обслуговування додаткових шляхів, не менше двох на відділення. Крім природних водойм, необхідно спорудити штучні водойми в тих місцях, де озера розташовані далеко або доступ до них не можливий. На лісовій території НПП не має жодного шлагбаума, для їх встановлення в найбільш пожежонебезпечний період, у відділеннях необхідно розробити карту лісових доріг, встановити біля кожного шлагбаума банер на протипожежну тематику. На основних напрямках, необхідно встановити аншлаги та інформаційні щити.

В літній час, коли спекотний і посушливий період, для кращого обслуговування території від пожеж, необхідно додатково створити пункти зосередження протипожежного обладнання та інвентарю за нормами. Побудувати вишки для встановлення систем відео спостереження, вжити ряд організаційних та господарчих заходів. Пожежний агрегат, який знаходиться в селі Василівка, повинен бути в готовому до виїзду стані. Необхідно

проводити підготовку особистого складу з профілактики та боротьби з пожежами. На територіях, небезпечних у відношенні пожеж, проводити мінералізовані смуги завширшки не менше 4 метрів відповідно до наказу МНС від 19.10.2004 №126 «Про затвердження Правил в Україні». Мінералізовані смуги повинні бути зроблені паралельно доріг, по периметру НПП, а також навколо особливих ділянок, наприклад, як орхідне поле. На ділянках, таких як Бієнкові плавні, мінералізовані смуги можна замінити звичайними протипожежними прокосами.

План протипожежного впорядкування території НПП вказаний у таблиці (табл. 6.8.1).

Важливе місце у протипожежних заходах займає пропаганда. Розміщення в селах (громадських будівлях, магазинах, школах, таборах), попереджувальних протипожежних банерів, плакатів, щитів, листівок тощо. З метою запобігання несвідомих порушень правил протипожежної безпеки, для належного наглядного інформування відвідувачів Парку на території природоохоронних відділень необхідно встановити 97 протипожежних знаків. Зважаючи на фактичну необхідність інформування відвідувачів Парку по території НПП будуть встановлюватися протипожежні знаки – аншлаги (зразок протипожежного аншлагоу знаходиться в додатку «Інформаційні знаки НПП»):

На території Василівського ПНДВ: № 1 квартал 71В, № 2, 3 квартал 81В, № 4 квартал 79В, № 5 квартал 93В, № 6 квартал 67В, № 7 квартал 92В, № 8 квартал 101В, № 9 квартал 51В, № 10 квартал 78В, № 11 квартал 26В, № 12 квартал 63В, № 13 квартал 75В, № 14, 15 квартал 96В, № 16 квартал 95В, № 17 квартал 86 В, № 18 квартал 72В, № 19 квартал 35В, № 20 квартал 34В, № 21 квартал 19В, № 22 квартал 21В, № 23 квартал 15В, № 24 квартал 27В, № 25 квартал 62В, № 26 квартал 5В, № 27 квартал 60В, № 28 квартал 3В, № 29 квартал 1В, № 30 квартал 9В.

На території Покровського ПНДВ: № 31 квартал 78К, № 32 квартал 82К, № 33 квартал 29К, № 34 квартал 8В, № 35 квартал 27К, № 36 квартал 84К, № 37 квартал 41К, № 38 квартал 44К, № 39 квартал 17В, № 40, 42, 45 квартал 27В, № 43 квартал 28В, № 44 квартал 30В, № 46 квартал 49В, № 47 квартал 82В, № 48-50 квартал 94В, № 51 квартал 57К, № 52, 53 квартал 43В, № 54 квартал 55К, № 55 квартал 54К, № 56 квартал 63К, № 57 квартал 53В, № 58 південна частина с. Покровка на території Орхідного поля, № 59 в межах території урочища «Покровської коси», № 60, 61 квартал 67К, № 62 квартал 66К, № 63, 67 квартал 64К, № 68-70 квартал 59К, № 65 квартал 60К, № 64, 66 квартал 61К, № 71 квартал 56В.

На території Покровсько-Хуторського ПНДВ: № 72 квартал 80К, № 73 квартал 40К, № 74 квартал 25К, № 75 квартал 13К, № 76 квартал 23К, № 77 квартал 22К, № 78 квартал 32К, № 79 квартал 19К, № 80 квартал 17К, № 81 квартал 30К, № 82 квартал 15К, № 83 квартал 14К, № 84, 93 квартал 2К, № 85 квартал 6К, № 86 квартал 11К, № 87 причал Покровських Хуторів, № 88 квартал 10К, № 89 квартал 8К, № 90 квартал 7К, № 91, 92 квартал 3К, № 94 західна частина озера Солоне, № 95 квартал 1К, № 96, 97 урочище Кінбурнська стрілка перед кріпосним валом.

Орієнтовний щорічний план заходів в НПП наданий в таблиці 6.8.2.

Таблиця 6.8.1

Запроектований обсяг заходів
по протипожежному впорядкуванню території НПП

Назва заходу	Одиниця виміру	Вже здійснюється	Потреба по нормативам	Проектується додатково	Строк виконання
1	2	3	4	5	6
Побудова пожежних оглядових вишок	одиниць	-	3	-	2018-2021

Встановлення відеоспостереження	одиниць	-	6	-	2018-2021
Гаражі, склади для пожеж. спецтехніки в адмін. відділеннях	одиниць	-	3	-	2018-2021
Штучні водойми	одиниць	-	6	-	2018-2019
Встановлення шлагбаумів	одиниць	6	12		2018-2019
Будівництво під'їзних доріг до водойм	одиниць	-	6	-	2018-2019
Мінералізовані смуги	км	-	60	-	2018-2024
Протипожежні прокоси	км	-	9	-	2018-2024

Таблиця 6.8.2

План заходів по протипожежному захисту лісів та луків на території НПП

№ з/п	Заходи	Строки виконання	Виконавці
1	2	3	4
1	Перевірка протипожежного стану на території НПП	Постійно	НПП
2	Організація взаємодії з лісовою охороною і пожежною охороною по спільному гасінню пожеж	Постійно	НПП ПНДВ
3	Організація контролю за відвідуванням території	Постійно	НПП
4	Встановлення на території щитів на протипожежну тематику	Постійно	НПП ПНДВ
5	Публікація в пресі вимог пожежної безпеки в лісах	Січень-грудень	НПП
6	Організація інформаційних протипожежних занять в	Квітень-жовтень	НПП ПНДВ

	навчальних закладах, роз'яснювальної роботи з населенням та відвідувачами		
7	Контроль за дотриманням правил пожежної безпеки спільно з лісовою охороною, органами УМВС, екологічною інспекцією, пожежною охороною	Постійно	НПП ПНДВ
8	Чергування і патрулювання протягом світового дня служби охорони Парку по виявленню і попередженню пожеж	Пожежо-небезпечний період	НПП ПНДВ
9	Забезпечення постійного телефонного зв'язку з робітниками і керівником НПП	Постійно	ПНДВ
10	Проведення навчання з робітниками НПП по попередженню пожеж і користуванню засобами гасіння пожеж	Січень-грудень	НПП ПНДВ
11	Інвентаризація засобів пожежогасіння	Січень, лютий	НПП
12	Комплектування пунктів зберігання дрібного пожежного інвентарю, закріплення транспорту по його доставці до місця пожежі	Січень, лютий	НПП ПНДВ
13	Створення запасу ПММ: бензин, дизпаливо (200 л)	Постійно	НПП

6.9. Основні техніко-економічні показники та розрахунок витрат на утримання НПП

Види та обсяги робіт, які проектується до виконання протягом 10 років визначені відповідно до діючої станом на 1 грудня 2013 року форми плану природоохоронних заходів ППЗ-2, затвердженої наказом Державної

служби заповідної справи Мінприроди від 07.06.2010 №19-ДС, з урахуванням потреб у створенні матеріально-технічної та інформаційно-документальної бази Парку, як б забезпечували виконання функціональних повноважень у повному обсязі.

План заходів розвитку НПП (табл. 6.9.1) розроблений у відповідності до наказу Мінприроди України від 29.12.2005 №530 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо складу та змісту Проектів організації територій установ природно-заповідного фонду України» (наказ втратив чинність згідно наказу Мінприроди від 13.05.2015 № 152).

Найбільші видатки заплановані на перші п'ять років для здійснення проектних робіт з організації території, придбання та будівництва основних засобів.

Джерелами фінансування заходів є загальний та спеціальний фонд Державного бюджету, а також власні надходження, які отримуються установою відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 28.12.2000 №1913 «Про затвердження переліку платних послуг, які можуть надаватися бюджетними установами природно-заповідного фонду (із змінами, внесеними згідно з Постановою КМУ від 02.06.2003 №827), а також за рахунок надходжень у вигляді благодійної допомоги.

В плані заходів наведені показники обсягів фінансування, як загальні за весь період здійснення заходів, так і середньорічні (для тих видатків, які мають відносно стабільний рівень протягом усього періоду).

План заходів розвитку НПП

№ з/п	Захід	Термін виконання	Вартість, (середня щорічна /загальна) тис.грн.	Джерело фінансування, (загальний чи спеціальний фонд державного бюджету або інші надходження)
1	2	3	4	5
РОЗДІЛ 1. Роботи, щодо організації території				
1	Розробка Проекту землеустрою щодо відведення земельних ділянок у постійне користування, закріплення їх межовими знаками та отримання правостановлюючих документів на право постійного користування	2018	829	Загальний фонд держбюджету
2	Розробка Проекту землеустрою щодо організації і встановлення меж території, що входить до складу Парку без вилучення землевласників та/або землекористувачів, закріплення земельних ділянок межовими знаками	2018	165	Загальний фонд держбюджету
3	Розробка Проекту лісовпорядкування	2020	150	Загальний фонд держбюджету
4	Затвердження Проекту організації території, охорони, відтворення та рекреаційного використання природних комплексів та об'єктів	2018		
5	Розробка Проекту заходів по боротьбі зі	2021	50	Загальний фонд держбюджету

	шкідниками, хворобами			
6	Розробка Проекту відновлення водообміну між озерами урочища Бієнкові плавні та Дніпро-Бузьким лиманом	2021	200	Загальний фонд держбюджету
7	Розробка Проекту встановлення водоохоронних зон	2024	100	Загальний фонд держбюджету
	Разом по 1-му розділу:		1494	
РОЗДІЛ 2. Науково-дослідні роботи. Організація моніторингу				
1	Ведення та видання Літопису природи	2018-2027	1/10	Загальний фонд держбюджету
2	Поповнення та утримання наукових фондів	2018-2027	3/30	Загальний фонд держбюджету, власні надходження
3.	Створення фото гербарію рідкісних рослин НПП	2018-2027	2/20	Загальний фонд держбюджету, власні надходження
4	Обстеження суміжних територій для розширення площі Парку в тому числі для встановлення охоронної зони навколо озера Солонець-Тузли	2019-2021	3/9	Власні надходження
5	Щорічна розробка наукових обґрунтувань для проведення біотехнічних заходів на території Парку	2018-2027		
6	Розробка наукових рекомендацій для збільшення чисельності рідкісних видів на території Парку, а саме Пелікана рожевого, Ємуранчика Фальцвейн, Пухівки звичайної	2019-2020	20/40	Загальний фонд держбюджету, власні надходження
7	Обстеження територій для виявлення шляхів	2018-2027	1/10	Загальний фонд держбюджету,

	міграції плазунів			власні надходження
8	Розробки ППП для моніторингу за та станом популяцій ендеміків піщового степу	2018-2027	1/10	Загальний фонд держбюджету, власні надходження
9	Організація та ведення моніторингу та кадастру ПЗФ, ГІС-картографування	2018-2027	5/50	Загальний фонд держбюджету, власні надходження
10	Організація та виконання науково-дослідних робіт	2018-2027	16/160	Загальний фонд держбюджету, власні надходження
11	Проведення, співорганізація наукових конференцій та семінарів на базі Парку	2018-2027	3/30	Загальний фонд держбюджету, власні надходження
12	Підготовка та видання наукових збірників та праць	2018-2027	3/30	Загальний, спеціальний фонд держбюджету, власні надходження
Разом по 2-му розділу:			399	
РОЗДІЛ 3. Еколого-освітні заходи				
1	Організація та проведення екологоосвітніх заходів	2018-2027	16/160	Загальний, спеціальний фонд держбюджету, власні надходження
2	Координація та методичне забезпечення шкільного міні-парку «Борисфен»	2018-2027		
3	Щорічне проведення екокраєзнавчого конкурсу «Мій рідний край»	2018-2027	2/20	Загальний фонд держбюджету, власні надходження
4	Видання екопросвітньої літератури	2018-2027	5/50	Загальний, спеціальний фонд держбюджету,

				власні надходження
5	Організація теле-, радіопередач, виготовлення фільмів	2018-2027	2,4/24	Загальний, спеціальний фонд держбюджету, власні надходження
6	Організація та проведення екологоосвітніх таборів, гуртків, шкіл	2018-2027	5/50	Загальний фонд держбюджету, власні надходження
7	Утримання музеїв, інформаційно- та екологоосвітніх центрів, тощо	2018-2027	6/60	Загальний фонд держбюджету, власні надходження
8	Створення та утримання бібліотек, кіно-, фото-слайдотек	2018-2027	3/30	Загальний, спеціальний фонд держбюджету, власні надходження
9	Створення, обґрунтування, опис та утримання екологічних стежок, маршрутів	2018-2027	10/100	Спеціальний фонд держбюджету, власні надходження
Разом по 3-му розділу:			494	
РОЗДІЛ 4. Заходи щодо збереження та відтворення природних комплексів та об'єктів				
1	Рубки догляду - всього:	-	-	
	в тому числі:			
	а) освітлення	-	-	
	б) очищення	-	-	
	в) прорідження	-	-	
2	Утримання пунктів контролю	2018-2027	5/50	
3	Виготовлення та встановлення межових знаків	2018	(пп. 1.1, 1.2)	Спеціальний фонд держбюджету
4	Сприяння природному поновленню	2018-2027	3/30	Загальний фонд держбюджету, власні надходження
5	Закладка та здійснення заходів у розсадниках,	2018-2027	250	Загальний фонд держбюджету,

	теплицях, на колекційних ділянках тощо			власні надходження
6	Укорінення деревних порід	2018-2027	2/20	Загальний фонд держбюджету, власні надходження
7	Придбання насіння та посадматеріалу	2018-2027	1/10	Загальний фонд держбюджету, власні надходження
8	Викошування травостою	2018-2027	3/30	Загальний фонд держбюджету, власні надходження
9	Посадка та догляд за насадженнями	2018-2027	12/120	Загальний фонд держбюджету, власні надходження
Разом по 4-му розділу:			510	
РОЗДІЛ 5. Заходи щодо збереження та відтворення фауни				
1	Улаштування та ремонт годівниць	2018-2027	7/70	Загальний, спеціальний фонд держбюджету, власні надходження
2	Улаштування та ремонт солонців	2018-2027	1/10	Загальний, спеціальний фонд держбюджету, власні надходження
3	Заготівля кормів	2018-2027	10/100	Загальний, спеціальний фонд держбюджету, власні надходження
4	Придбання кормів	2018-2027	5/50	Загальний, спеціальний фонд держбюджету, власні надходження
5	Підкормка тварин	2018-2027	5/50	Загальний, спеціальний фонд

				держбюджету, власні надходження
6	Створення, ремонт і утримання вольєрів, пасік, підсобних господарств тощо	2018-2027	120	Загальний, спеціальний фонд держбюджету, власні надходження
	з них:			
	створення вольєру	2026	100	Загальний, спеціальний фонд держбюджету, власні надходження
	Разом по 5-му розділу:		400	
РОЗДІЛ 6. Протипожежні, захисні та заходи щодо охорони територій				
1	Лісопатологічне обстеження	2019-2021	60	Спеціальний фонд держбюджету
2	Виготовлення і улаштування штучних гнізд	2018-2027	2/20	Загальний, спеціальний фонд держбюджету, власні надходження
3	Улаштування та ремонт стежок	2018-2027	3,5/35	Загальний, спеціальний фонд держбюджету, власні надходження
4	Берегоукріплення, будівництво підпірних стінок	2018-2027	10	Загальний, спеціальний фонд держбюджету, власні надходження
5	Виготовлення, встановлення та ремонт шлагбаумів	2018-2027	60	Загальний, спеціальний фонд держбюджету, власні надходження
6	Виготовлення, встановлення та ремонт протипожежних аншлагов	2018-2027	4,5/45	Загальний, спеціальний фонд держбюджету, власні надходження

7	Виготовлення, встановлення та ремонт інформаційних та охоронних знаків	2018-2027	5/50	Загальний, спеціальний фонд держбюджету, власні надходження
8	Улаштування та догляд за мінералізованими смугами	2018-2027	10/100	Загальний фонд держбюджету, власні надходження
9	Непередбачені витрати (гасіння пожеж)	2018-2027	3/30	Загальний фонд держбюджету, власні надходження
10	Улаштування протипожежних водойм	2018-2027	10/100	Загальний фонд держбюджету, власні надходження
11	Протипожежна пропаганда	2018-2027	1/10	Загальний фонд держбюджету, власні надходження
12	Утримання доріг протипожежного призначення	2018-2027	2/20	Загальний фонд держбюджету, власні надходження
13	Улаштування та догляд за протипожежними розривами	2018-2027	6/60	Загальний фонд держбюджету, власні надходження
14	Будівництво та ремонт містків	2018-2020	6/18	Загальний фонд держбюджету, власні надходження
15	Проведення семінарів, навчань працівниками служби державної охорони	2018-2027	1/10	Загальний фонд держбюджету, власні надходження
16	Проведення спільних рейдів СДО з іншими контролюючими органами	2018-2027	1/10	Загальний фонд держбюджету, власні надходження
17	Матеріально-технічне забезпечення служби	2018-2027	7079,00	Загальний, спеціальний фонд

	державної охорони. (таб. 6.6.1)			держбюджету, власні надходження
18	Природоохоронна пропаганда	2018-2027	1,5/15	Загальний фонд держбюджету, власні надходження
19	Придбання протипо- жежного обладнання	2018-2020	371	Загальний, спеці- альний фонд держбюджету, власні надходження
Разом по 6-му розділу:			8103	
РОЗДІЛ 7. Рекреаційні заходи				
1	Улаштування та утримання оглядових майданчиків	2018-2027	100	Спеціальний фонд держбюджету, власні надходження
2	Улаштування та утримання рекреаційних зон для короткострокового відпочинку	2018-2027	22/220	Загальний фонд держбюджету, власні надходження
3	Облаштування, ремонт та утримання екскурсійних маршрутів, екологічних стежок	2018-2027	10/100	Загальний фонд держбюджету, власні надходження
4	Улаштування та утримання об'єктів стаціонарної рекреації	2018-2027	1100	Загальний, спеці- альний фонд держбюджету, власні надходження
5	Виготовлення, встановлення та ремонт рекреаційних аншлаків та інформаційних щитів	2018-2027	3/30	Загальний, спеці- альний фонд держбюджету, власні надходження
6	Благоустрій джерел та рекреаційних водойм	2018-2027	9/90	Загальний, спеці- альний фонд держбюджету, власні надходження

7	Улаштування стоянок автотранспорту	2018-2027	144	Загальний, спеціальний фонд держбюджету, власні надходження
8	Інформаційне забезпечення	2018-2027	3/30	Загальний, спеціальний фонд держбюджету, власні надходження
9	Укладання угод зі всіма суб'єктами, що здійснюють рекреаційну діяльність на території Парку.	2018-2027		
Разом по 7-му розділу:			1814	
РОЗДІЛ 8. Загальногосподарські заходи				
1	Оплата праці штатних працівників	2018-2027	5000/50000	Загальний фонд держбюджету
2	Нарахування на зарплату	2018-2027	1100/11000	Загальний фонд держбюджету
3	Витрати на відрядження	2018-2027	20/200	Загальний фонд держбюджету, власні надходження
4	Утримання власного автототранспорту	2018-2027	180/1800	Загальний, спеціальний фонд держбюджету, власні надходження
5	Наймання автототранспорту	2018-2027	0,1/1	
6	Утримання будівель (приміщень) адміністрації, ПНДВ	2018-2027	50/500	Загальний фонд держбюджету, власні надходження
7	Утримання будівель (приміщень) іншого призначення	2018-2027	1/10	Загальний фонд держбюджету, власні надходження
8	Оренда приміщень	2018-2027	0,1/1	Загальний фонд держбюджету
9	Послуги зв'язку	2018-2027	5/50	Загальний фонд

				держбюджету, власні надходження
10	Оплата водопостачання і водовідведення	2018-2027	4/40	Загальний фонд держбюджету, власні надходження
11	Оплата електроенергії	2018-2027	35/350	Загальний фонд держбюджету, власні надходження
12	Оплата природного газу	2018-2027	30/300	Загальний фонд держбюджету, власні надходження
13	Оплата інших комунальних послуг	2018-2027	2/20	Загальний фонд держбюджету, власні надходження
14	Оплата енергоносіїв	2018-2027	2/20	Загальний фонд держбюджету, власні надходження
15	Навчання кадрів	2018-2027	8/80	Загальний фонд держбюджету, власні надходження
16	Охорона праці	2018-2027	4/40	Загальний фонд держбюджету, власні надходження
17	Інші виробничі витрати	2018-2027	12/120	Загальний фонд держбюджету, власні надходження
18	Придбання предметів довгострокового користування	2018-2027	200/2000	Загальний, спеціальний фонд держбюджету, власні надходження
19	Капітальне будівництво (таб. 6.7.2)	2018-2027	10000	Загальний, спеціальний фонд держбюджету,

				власні надходження
20	Інші платежі до бюджету	2018-2027	1/10	Загальний фонд держбюджету, власні надходження
	Разом по 8-му розділу:		76542	
	УСЬОГО		89756	

6.10. Очікувана ефективність запроєктованих заходів

Виконання Плану заходів розвитку НПП має забезпечити збереження, корінних, а також відновлення деградованих природних комплексів, всіх біотичних та абіотичних елементів природо-заповідної території та її історико-культурних об'єктів. Крім того, за умови дотримання всіх вимог природоохоронного законодавства, буде забезпечений розвиток рекреаційної та екоосвітньої діяльності, відновлення традиційних промислів, розширення сфери послуг для відпочиваючих та залучення до цієї діяльності місцевого населення.

Очікувані результати наведені в таблиці 6.10.2

Таблиця 6.10.2

Очікувані результати/індикатори впровадження заходів розвитку НПП

№ з/п	Управлінське завдання	Дія (захід), в якій функціональній зоні	Очікуваний результат/індикатор	Термін /етапи виконання
1	2	3	4	5
РОЗДІЛ 1. Роботи, щодо організації території				
1	Збереження природних та історико-культурних комплексів та об'єктів	Розробка Проекту землеустрою щодо відведення земельних ділянок, виготовлення документів, що підтверджують	Отримання правовстановлюючих документів та встановлення чітких меж території Парку	2018

		право постійного користування земельними ділянками Парком та встановлення в натурі (на місцевості) меж земельних ділянок із закріпленням їх відповідними знаками		
2		Розробка Проекту землеустрою щодо організації і встановлення меж території, що входить до складу Парку без вилучення у землевласників та/або землекористувачів, закріплення земельних ділянок межовими знаками	Отримання правовстановлюючих документів та встановлення чітких меж території Парку	2018
3		Розробка Проекту лісовпорядкування	Визначення видів та обсягів робіт на землях, вилучених з Держлісфонду	2019
4		Затвердження Проекту організації території, охорони, відтворення та рекреаційного використання природних комплексів та об'єктів	Формування стратегії розвитку Парку на 10 років, здійснення основних заходів протягом 5 років	2018
5		Розробка Проекту заходів по боротьбі зі шкідниками, хворобами	Створення методичної бази для здійснення захисту лісових масивів від шкідників та хвороб	2021

			з урахування специфіки природно-заповідної території	
6		Розробка Проекту відновлення водообміну між озерами урочища Бієнкові плавні та Дніпро-Бузьким лиманом	Відновлення деградованих водно-болотних угідь, створення умов для нересту корошових та осередків харчування коловодних птахів	2021
7		Розробка Проекту встановлення водоохоронних зон	Встановлення меж та режиму використання прибережних територій, збереження водойм від негативного антропогенного впливу	2021
РОЗДІЛ 2. Науково-дослідні роботи. Організація моніторингу				
1	Проведення наукових досліджень природних комплексів та їх змін в умовах рекреаційного використання, розробка	Ведення та видання Літопису природи	Здійснення накопичення та узагальнення довготривалих спостережень за станом довкілля та ефективності заходів щодо його збереження	2018-2027
2	наукових рекомендацій з питань охорони навколишнього природного середовища та ефективного використання -	Поповнення та утримання наукових фондів	Формування науково-інформаційної бази для використання в наукових, екологоосвітніх цілях	2018-2027
3	використання - природних ресурсів	Організація та ведення моніторингу та кадастру ПЗФ, ГІС-картографування	Участь у формуванні загальнодержавної бази даних щодо об'єктів ПЗФ, запровадження	2018-2027

			новітніх технологій моніторингу довкілля	
4		Організація та виконання науково-дослідних робіт	Розробка конкретних рекомендацій щодо вжиття ефективних заходів збереження та відновлення деградованих природних комплексів та окремих об'єктів	2018-2027
5		Підготовка та видання наукових збірників та праць	Поширення наукової інформації та розробок в галузі природно-заповідної справи	2018-2027
РОЗДІЛ 3. Еколого-освітні заходи				
1	Проведення еколого-освітньої роботи	Організація та проведення еколого-освітніх заходів	Формування екологічної свідомості, виховання у молодого покоління поваги до довкілля	2018-2027
2		Видання екопросвітньої літератури	Поширення екологічних знань та інформації про діяльність Парку	2018-2027
3		Організація теле-, радіопередач, виготовлення фільмів	Ознайомлення широкого кола громадян із цінними природними та історико-культурними об'єктами Парку та діяльністю по їх збереженню	2018-2027
4		Організація та проведення екологоосвітніх таборів, гуртків, шкіл	Залучення дітей до екологічної діяльності, виховання любові до природи	2018-2027

5		Утримання музеїв, інформаційно- та екологоосвітніх центрів, тощо	Проведення екологічної пропаганди серед відвідувачів Парку	2018-2027
6		Створення та утримання бібліотек, кіно-, фото-, слайдотек	Створення демонстраційної бази для використання в наукових, екологоосвітніх та рекреаційних цілях	2018-2027
7		Створення, обґрунтування, опис та утримання екологічних стежок, маршрутів	Надання якісних рекреаційних послуг	2018-2027
РОЗДІЛ 4. Заходи щодо збереження та відтворення природних комплексів та об'єктів				
1	Збереження природних та історико-культурних комплексів та об'єктів	Рубки догляду – всього:		-
		в тому числі:		
		а) освітлення		-
		б) проčiщення		-
2	Збереження природних та історико-культурних комплексів та об'єктів	Утримання пунктів контролю	Встановлення обліку відвідування території, регулювання транспортного навантаження, проведення профілактичної роботи з відвідувачами	2018-2027
3		Виготовлення та встановлення межових знаків	Визначення меж Парку	2018
4		Сприяння природному поновленню	Відновлення біоценозів на територіях, які зазнали техногенного впливу або негативного впливу природних факторів	2018-2027

			після усунення їх наслідків	
5		Закладка та здійснення заходів у розсадниках, теплицях, на колекційних ділянках тощо	Розведення та інтродукція в природні умови аборигенних видів рослин, які потребують підтримки популяції	2018-2027
6		Придбання насіння та посадматеріалу	Підсів та висаджування саджанців фонових та рідкісних видів для підтримки місцевих популяцій рослин	2018-2027
7		Викошування травостою	Забезпечення пожежної безпеки, зменшення заротання фоновими видами рослин ділянок, на яких зростають рідкісні, більш вразливі види	2018-2027
8		Посадка та догляд за насадженнями	Відтворення природних гайків	2018-2027

РОЗДІЛ 5. Заходи щодо збереження та відтворення фауни

1	Збереження природних та історико-культурних комплексів та об'єктів	Улаштування та ремонт годівниць	Сприяння виживанню в зимовий період диким тваринам	2018-2027
2		Улаштування та ремонт солонців	Сприяння тваринам у задоволенні потреб у мікроелементах	2018-2027
3		Заготівля кормів	Підкормка тварин в зимовий період	2018-2027
4		Придбання кормів	Підкормка тварин в зимовий період	2018-2027
5		Підкормка тварин	Підтримка тварин в умовах харчового дефіциту	2018-2027
6		Створення, ремонт і		2018-

		утримання вольтерів, розплідників, пайк, підсобних господарств тощо.		2027
РОЗДІЛ 6. Протипожежні, захисні та заходи щодо охорони території				
1	Збереження природних та історико-культурних комплексів та об'єктів	Лісопатологічне обстеження	Отримання первинних даних для розробки Проекту заходів по боротьбі зі шкідниками, хворобами	2019-2021
2		Виготовлення і улаштування штучних гнізд	Сприяння гніздуванню птахів та нересту риб	2018-2027
3		Улаштування та ремонт стежок	Захист від витоптування рослинності за межами об'єкту улаштованих стежок	2018-2027
4		Берегоукріплення, будівництво підпирних стінок	Відновлення літорального валу на узбережжі Чорного моря, зруйнованого штормами взимку 2013 року	2018-2027
5		Виготовлення, встановлення та ремонт шлагбаумів	Регулювання транспортних потоків, обмеження в'їзду на окремі ділянки для сприяння відновленню рослинності	2018-2027
6		Виготовлення, встановлення та ремонт протипожежних аншлагов	Попередження виникнення пожеж	2018-2027
7		Виготовлення, встановлення та ремонт інформаційних та охоронних знаків	Попередження порушень природоохоронного законодавства та режиму території Парку	2018-2027

8	Улаштування та догляд за мінералізованими смугами	Попередження виникнення пожеж	2018-2027
9	Утримання пожежних сторожів	Попередження виникнення пожеж	2018-2027
10	Непередбачені витрати (гасіння пожеж)	Оперативне реагування на виникнення загорання та його ліквідація	2018-2027
11	Улаштування протипожежних водойм	Забезпечення гарантованої можливості наповнення ємностей протипожежної техніки водою	2018-2027
12	Протипожежна пропаганда	Попередження дій, які можуть призвести до виникнення пожежі	2018-2027
13	Утримання доріг протипожежного призначення	Забезпечення оперативного прибуття пожежної техніки до місць загорання та до пожежних водойм	2018-2027
14	Улаштування та догляд за протипожежними розривами	Недопущення розповсюдження вогню з однієї ділянки лісу або степу на іншу	2018-2027
15	Будівництво та ремонт містків	Збереження трав'яного покриву або літоральних валів в місцях масового руху людей	2018-2020
16	Проведення семінарів, навчань працівниками служби державної охорони	Підвищення професійного рівня працівників СДО	2018-2027
17	Проведення спільних рейдів СДО з	Профілактика та своєчасне виявлення	2018-2027

		іншими контролюючими органами	фактів порушення природоохоронного законодавства	
18		Матеріально-технічне забезпечення служби державної охорони		2018-2027
		всього з них:		
		придбання форменого одягу	Забезпечення працівників служби держохорони одягом відповідно до норм	2018-2027
		придбання службової зброї та інших засобів захисту	Забезпечення працівників служби держохорони спецзасобами відповідно до норм	2018-2027
		придбання засобів зв'язку	Забезпечення ефективної роботи служби держохорони	2018-2027
		придбання транспортних засобів	Забезпечення постійного контролю та оперативного реагування на факти порушення режиму території Парку	2018-2027
19		Природоохоронна пропаганда	Профілактика порушень природоохоронного законодавства	2018-2027
20		Придбання проти-пожежного обладнання		2018-2027
		з них:		
		придбання навісного обладнання, причепів, бочок	Забезпечення проведення всього комплексу робіт з профілактики та ліквідації пожеж	2018-2027
		встановлення систем відеоспостереження	Своєчасне виявлення загорання на території Парку, а	2018-2027

			також фактів порушень режиму охорони	
РОЗДІЛ 7. Рекреаційні заходи				
1	Створення умов для туризму, рекреації та інших видів рекреаційної діяльності в природних умовах з додержанням режиму охорони заповідних комплексів та об'єктів	Улаштування та утримання оглядових майданчиків	Створення умов для спостереження рекреантами за об'єктами природи	2018-2019
2		Улаштування та утримання рекреаційних зон для короткострокового відпочинку	Забезпечення належних умов для відпочинку та надання платних послуг по організації короткострокового відпочинку. Збільшення чисельності відпочиваючих в межах гранично допустимих норм.	2018-2027
3		Облаштування, ремонт та утримання екскурсійних маршрутів, екологічних стежок	Забезпечення належних умов для відпочинку та надання платних послуг по організації екскурсій туристичними маршрутами	2018-2027
4		Улаштування та утримання об'єктів стаціонарної рекреації	Створення умов для відпочинку в умовах, наближених до природи в садибах хутірського типу	2018-2027
5		Виготовлення, встановлення та ремонт рекреаційних аншлагов та інформаційних щитів	Створення системи інформування відвідувачів коси про привабливі рекреаційні об'єкти, місця відпочинку та правила поведінки на території ПЗФ	2018-2027
6		Благоустрій джерел та рекреаційних водойм	Забезпечення потреб відпочиваючих у питній воді та	2018-2027

			безпечному купанні у відкритих водоймах	
7		Улаштування стоянок автотранспорту	Регулювання транспортних потоків, зменшення негативного впливу транспорту на трав'яний покрив та літоральний вал	2018-2022
8		Інформаційне забезпечення	Інформування через інформаційні центри рекреантів про послуги, які вони можуть отримати	2018-2024
9		Укладання угод з суб'єктами, що здійснюють рекреаційну діяльність на території Парку	Угода на використання рекреаційних ресурсів НПП. Підвищення ефективності рекреаційної діяльності, збільшення надходжень	2018-2027
РОЗДІЛ 8. Загальногосподарські заходи				
1		Оплата праці штатних працівників		2018-2027
2		Нарахування на зарплату		2018-2027
3		Витрати на відрядження		2018-2027
4		Утримання власного автототранспорту	Здійснення функцій з охорони природних комплексів	2018-2027
5		Наймання автототранспорту	Здійснення функцій з охорони природних комплексів	2018-2027
6		Утримання будівель (приміщень) адміністрації, ПНДВ	Забезпечення функціонування адмінприміщень НПП та чотирьох відділень	2018-2027

7		Утримання будівель (приміщень) іншого призначення	Забезпечення функціонування візитцентру, наукової бази	2018-2027
8		Оренда приміщень	Обладнання робочих місць працівників Парку, екоосвітніх центрів на період до будівництва або придбання власних приміщень	2018-2027
9		Послуги зв'язку	Забезпечення безперебійного зв'язку	2018-2027
10		Оплата водопостачання і водовідведення		2018-2027
11		Оплата електроенергії		2018-2027
12		Оплата природного газу		2018-2027
13		Оплата інших комунальних послуг		2018-2027
14		Оплата інших енергоносіїв		2018-2027
18		Навчання кадрів	Щорічне навчання та підвищення кваліфікації працівників	2018-2027
19		Охорона праці	Забезпечення відповідно до законодавства норм охорони праці	2018-2027
20		Інші виробничі витрати		2018-2027
21		Придбання предметів довгострокового користування	Забезпечення робочих місць необхідним обладнанням	2018-2027
22		Капітальне будівництво (таб. 6.7.2)	Створення умов для праці адмінперсоналу Парку в м. Очаків,	

			облаштування опорних пунктів служби охорони, облаштування інформаційних, еколого-культурних візит-центрів	
23	Збереження природних та історико-культурних комплексів та об'єктів	протипожежні вежі	Здійснення спостережень за територією та своєчасне виявлення загорань	2018-2020
24	Створення умов для туризму, рекреації та інших видів рекреаційної діяльності	перехідні мости	Створення умов для переходу через вразливі ділянки ландшафту та трав'яного покриву	2019-2022

Головним показником ефективності запровадження заходів Плану розвитку території НПП є стан збереження рідкісних видів рослин і тварин, утримання антропогенного впливу на рівні, що не призводить до незворотних негативних наслідків для довкілля. Така оцінка діяльності повинна здійснюватись на підставі порівняння результатів досліджень, які фіксуються у Літопису природи.

6.11. Моніторинг за реалізацією заходів, запланованих Проектом організації території НПП

У сучасних умовах діяльності НПП слід передбачити щорічну оцінку виконання Проекту організації території НПП науково-технічною радою НПП.

Пропозиції щодо змін та доповнень до Проекту організації території НПП вносяться та погоджуються з урахуванням компетенції тих чи інших зацікавлених сторін та достатності рівня прийняття рішень.

Головними індикаторами успішного виконання Проекту організації території НПП є поліпшення стану збереження біологічного та ландшафтного різноманіття, особливо рідкісних та зникаючих видів рослин і тварин, рослинних угруповань та типів природних середовищ, відновлення лісових та водно-болотних екосистем, задовільний рівень збереження історико-культурних об'єктів, зростання кількості відвідувачів Парку, довіра та поліпшення добробуту місцевого населення. Гарним індикатором може бути збільшення або стабілізація чисельності популяцій аборигенних видів рослин, в першу чергу рідкісних, чисельності окремих видів тварин, насамперед аборигенного походження.

Звітність реалізації заходів, запланованих Проектом організації території, має відбуватися 1 раз на рік.

7. ЗАХОДИ НА ВИКОНАННЯ ГОЛОВНИХ ЗАВДАНЬ НПП „БІЛОБЕРЕЖЖЯ СВЯТОСЛАВА”

Метою створення Парку, відповідно до Указу Президента України №1056/2009, є збереження відтворення і раціонального використання цінних природних та унікальних комплексів та об'єктів степової зони, що мають важливе природоохоронне, наукове, естетичне, рекреаційне та оздоровче значення.

Основні завдання визначені відповідно до Положення про НПП, зокрема щодо:

- збереження та відтворення цінних природних та історико-культурних комплексів та лісових об'єктів, збереження ландшафтного та біорізноманіття, насамперед рідкісних видів рослин, що перебувають під загрозою зникнення, тварин, грибів, рослинних угруповань і типів природних середовищ;
- створення умов для організованого туризму, відпочинку та інших видів рекреаційної діяльності в природних умовах з додержанням режиму охорони заповідних комплексів та об'єктів;
- організація та здійснення науково-дослідних робіт, у тому числі вивчення природних комплексів та їх змін в умовах рекреаційного використання, розроблення та впровадження наукових рекомендацій з питань охорони навколишнього природного середовища, відтворення окремих видів флори та фауни, відновлення порушених екосистем, управління та ефективного використання природних ресурсів організації та проведення моніторингу ландшафтного та біологічного різноманіття;
- відродження місцевих традицій природокористування; осередків місцевих художніх промислів та інших видів народної творчості;
- проведення екологічної освітньо-виховної роботи тощо.

7.1. Стратегія розвитку парку на 10 років

1. Загальні положення

1. Згідно чинного природоохоронного законодавства, НПП має спрямовувати свою діяльність на збереження цінних природних та історико-культурних комплексів і об'єктів; створення умов для організованого туризму, відпочинку та інших видів рекреаційної діяльності в природних умовах; проведення наукових досліджень природних комплексів в умовах рекреаційного використання, а також здійснювати екологічну освітньо-виховну роботу

2. З метою збереження природних комплексів СДО Парку необхідно зосередити роботу головним чином на **недопущення та постійне зниження кількості всіх випадків порушень** вимог правил охорони та використання заповідної території та особливо таких, які б завдавали значної шкоди (від 3 тис. гривень та вище) для природних комплексів Парку. З цією метою необхідно насамперед досягнути найвищого рівня проведення профілактично-інформаційних заходів серед всіх відвідувачів Парку. Для цього потрібно встановити контрольно-пропускні інформаційні пости на всіх в'їздах до Парку організувати чергування підготовленого кваліфікованого особового складу на них, всебічно використовувати інформування відвідувачів Парку з використанням інтернет-технологій та технологій мобільного зв'язку.

3. В галузі раціонального природокористування необхідно встановити **повний контроль СДО НПП за використанням природних ресурсів** на території НПП. В межах території Парку природокористування в минулі роки та на початку функціонування НПП здійснювалось з недостатньо контрольованим використанням природних ресурсів. Особливо численні порушення протягом 2005-2009 років виявлялися в галузі добування ВЖР. Передумови виникнення порушень незаконного використання водних біоресурсів були також неврегульованість та неузгодженість нормативно-

правового процесу одержання дозволів щодо добування ВЖР на природно-заповідних акваторіях. Що і на даний час значно ускладнює проведення лову для місцевих громадян та організацій (р-п. Свідомість, П.П «Громовий», ФОП Поліщук В.В та ін.). Ці підприємці традиційно здійснювали рибний промисел на ділянках Чорного моря, Дніпро-Бузького лиману та Ягорлицької затоки що увійшли до складу НПП. Разом з суттєвою активізацією охоронних заходів по збереженню ВЖР Парку, забезпечення СДО необхідним спеціальним водним транспортом та обладнанням, потрібно налагоджувати координацію з офіційним риболовецьким підприємствам що здійснюють промисел рядових видів (хамса, атерина, карась, кефалеві, креветка та ін.) з постійним контролем за їх діяльністю в частині додержанням обмежень, як нерестового так і природоохоронного характеру.

Сприяння детінезації промислового рибальства є виконанням вимог Положення про НПП щодо управління та ефективного використання природних ресурсів, яке має ефект поліпшення охорони ВЖР від незаконного (браконьєрського) лову. Також потрібно врахувати дуже важливий позитивний соціальний аспект що досягається від контрольованого офіційного промислу з залученням місцевого населення. З цією метою протягом 2018 року потрібно розробити програму відродження традиційних видів природокористування на території Парку. В межах господарських та рекреаційних зон передбачити ділянки для проведення любительського та спортивного рибальства.

4. Дирекція Парку повинна провести ресурсну оцінку території та **визначити традиційні види природокористування, що приносять стійкий позитивний екологічний ефект**, такі як викіс очерету для відновлення водообміну та збільшення площі заплавлених озер, регульований випас з метою зменшення мортмаси сухої рослинності, як спосіб запобігання деградації степових комплексів та ін. В разі неможливості досягнення такого ефекту необхідно передбачити впровадження цільових

програм компенсаційних відшкодувань та комплексу практичних заходів по його досягненню від інших традиційних видів природокористування.

5. Зростаючий антропогенний тиск на природні прибережні екосистеми, накопичення побутових відходів, відсутність полігонів ТПВ обумовлюють необхідність запровадження системи екологічних обмежень на використання рекреаційних ресурсів шляхом контролю та координації діяльності суб'єктів рекреаційної діяльності. Необхідно досягнути такого стану, що дирекцією Парку **стовідсотково буде укладено відповідні угоди** з кожним підприємцем та організацією що планує та проводить туристично-рекреаційну діяльність на території Парку та **налагоджено постійний дієвий контроль** за їх виконанням.

6. **Вирішення питання утилізації відходів на території Парку та суміжних ділянках**, недопущення забруднення природних територій є одним із головних завдань Парку та повинно базуватись на Європейських сучасних підходах із залученням місцевих жителів та організацій відповідно до затвердженої „Спільної програми роботи з відходами на території Покровської сільської ради на період 2014-2020 роки”.

7. Однією із найцінніших територій Парку є водно-болотне угіддя міжнародного значення „Ягорицька затока” де повинен здійснюватись **комплекс охоронних, відтворювальних заходів та менеджмент рішень** відповідно до розробленого окремого плану та вимог положень Рамсарської конвенції у взаємодії з Чорноморським біосферним заповідником та РЛП „Кінбурнська коса”.

2. В галузі використання лісових ресурсів та ведення лісового господарства необхідно:

1.Провести лісовпорядкування на територіях що увійшли до складу Парку на правах постійного землекористування відповідно до концепції екологічного виваженого лісокористування;

2. Лісові території надані Парку в постійне користування, що не включені до заповідних зон НПП, включити до складу зони регульованої рекреації, враховуючи важливу естетичну, оздоровчу цінність лісових насаджень та їх високу відвідуваність у весняний та осінній (грибний) сезон. З цією метою створити на найбільш відвідуваних місцях рекреаційні пункти лісового відпочинку з відповідним їх облаштуванням, що забезпечить додержання вимог санітарного та протипожежного стану на цих територіях:

3. Створити спеціалізований підрозділ в структурі Парку з залученням фахівців, які б відстежували стан насаджень та здійснювали б поточний догляд за деревними насадженнями. На перехідному етапі такий комплекс робіт доцільно проводити силами працівників функціонуючих лісництв згідно окремої угоди з ДП „Очаківське ЛМГ”.

4. З метою забезпечення ефективного управління природокористуванням на території Парку в найближче десятиліття передбачено здійснити систему організаційно-правових, технічних та фінансових заходів впровадити прогнозування щодо ризиків та результатів використання ресурсів на території НПП.

3. Збереження та відтворення природних комплексів та об’єктів у частині:

1) Розробити довгострокову програму інвентаризації різноманіття видів флори і фауни, рослинних угруповань, ареалів їх поширення та обґрунтування заходів щодо їх збереження в межах програми «Літопису природи».

2) Створити у складі НПП центр з розмноження та інтродукції рідкісних і зникаючих видів рослин регіону та найбільш ефективних для закріплення літорального валу видів рослин.

3) Продовжити роботи по налагодженню функціонування спільно з ДП „Очаківське ЛМГ” центру реабілітації диких тварин, що сприятиме

збереженню рідкісних видів та підвищенню рівня наочності еколого-освітніх заходів.

4) Здійснювати періодично розчищення та поглиблення водообмінних каналів на території Бієнкових плавнів згідно розробленого проекту – Василівських плавнів та Ягорлицької затоки на традиційно існуючих каналах. Регулярно проводити викіс очерету для недопущення зменшення та деградації водної поверхні озер.

5) Провести комплекс організаційних та практичних заходів по наданню статусу природного нерестовища озерній та розливній частинам Бієнкових плавнів

6) У лісових кварталах зон регульованої рекреації виділити ділянки заказників для розмноження найбільш цінних та рідкісних макроміцетів.

7) Щорічно впроваджувати програму щодо захисту та відновлення прибережного захисного (літорального) валу вдовж всієї водоохоронної зони Чорного моря та особливо в місцях підвищеного рекреаційного навантаження: на рекреаційних ділянках Ковалівська, Римбівська та Кінбурнська стрілка.

8) Розробити цільову програму відтворення та використання рибних ресурсів на території Парку шляхом відновлення функціонування природних нерестовищ. У рамках цієї програми розробити окремий розділ по відновленню чисельності виду занесеного до Червоної Книги України – карася золотистого. Щорічно підвищувати продуктивність природних нерестовищ за рахунок встановлення гнізд для нересту. Впровадити штучне розмноження (аквакультури) двостулкових (мідія їстівна, мідія піщана та ін.), збільшення популяції яких також сприяло б покращенню стану води проблемних акваторій та відновленню чисельності пухівки (гаги) звичайної.

9) Відновлення корінних екосистем шляхом:

- Постійного моніторингу характеру розповсюдження адвентивних агресивних видів (маслинка вузьколиста, сценхрус явірцевий, канадський дрібнолистник та ін.).

- Проведення системних щорічних заходів по їх видаленню, в тому числі з застосуванням біологічних методів, з використанням вузькоспеціалізованих для цих видів збудників хвороб не адвентивного походження на підставі рекомендацій спеціалізованих наукових установ.

4. Охорона та захист природних комплексів та об'єктів

1. Впровадити диференційовану систему охорони відповідно до функціонального зонування затвердженої чинним Проектом шляхом посилення режиму охорони на заповідній та зоні регульованої рекреації Парку.

2. Визначити пріоритетним проведення природоохоронної профілактичної роботи, впроваджувати найбільш дієві її форми з використанням сучасних способів електронних та засобів мобільного зв'язку, забезпечивши повне інформування як відвідувачів Парку, так і місцевих жителів.

3. Попередження та своєчасна локалізація пожеж на природних комплексах Парку є головним завданням НПП, що вимагає проведення комплексу організаційних та матеріально-технічних заходів.

4. Боротьба з хижацтвом та регулювання чисельності хижих видів на території ПЗФ, проведення заходів по запобіганню та контролю за поширенням епізоотій, пов'язаних з захворюванням на сказ та іншими небезпечними інфекціями, основа для збереження кількісних показників та стану фауни Парку.

5. Проведення наукових досліджень і спостережень за станом природного середовища:

1. Організація системної роботи з розробки щорічного Літопису природи, як основного узагальнюючого документу наукових досліджень на території Парку.

2. Проведення наукових експедицій по виявленню місць археологічної та історичної цінності на підставі довготермінових договорів з Південною археологічною експедицією НАН України м. Київ, Українським товариством охорони пам'яток історії та культури м. Миколаїв, археологічним центром «Лукомор'є» м. Миколаїв та ін.

3. Здійснити наукові дослідження та обґрунтування:

- необхідності розширення меж та встановлення охоронної зони навколо озера Солонець-Тузли;

- зміни меж території НПП шляхом розширення за рахунок суміжної території РЛП „Кінбурнська коса”, особливо цінних природних комплексів на прилеглих ділянках Херсонської області та водних акваторій навколо острова Березань, що не увійшли до складу НПП.

4. Створити систему моніторингу довкілля щодо виявлення головних загроз та ризиків для вразливих територій:

- екосистем Дніпро-Бузького лиману від господарської діяльності та періодичних заморних явищ;
- ВБУ міжнародного значення „Ягорлицька затока” в межах Парку;
- Шпильових ділянок Покровської коси та Кінбурнської стрілки;
- Ділянок озера Солонець-Тузли, що межують з зонами розташування об'єктів стаціонарної рекреації Рибаківської зони відпочинку та інтенсивного виноградарства.

5. Забезпечити постійний моніторинг стану водних акваторій НПП у рамках виконання договорів про співпрацю з Інститутом біології південних морів м. Одеса.

6. Здійснити наукові дослідження відновлення біорізноманіття степових ділянок, вивчити можливість контрольованого випалювання сухої рослинної мортмаси на деградуючих степових та лучних ділянках. З цією ж метою провести розробку прогнозу впливу від збільшення поголів'я, в тому числі за рахунок інтродукції ратичних трав'яних тварин на зменшення площ

сухостійної рослинності. Серед видів інтродуцентів перевагу надавати тим, що мають охоронний статус та були представлені в природних комплексах півострова в минулі періоди.

7. Впровадити програму моніторингу розповсюдження чужорідних (адвентивних) видів флори і фауни на території НПП та визначення їх місця в структурі природних угруповань та дієвих способів зменшення ареалів поширення чужорідних та карантинних видів.

8. З метою підвищення рівня проведення наукових досліджень організувати постійну наукову та консультативну співпрацю з науковим відділом Чорноморського біосферного заповідника щодо поліпшення моніторингу за екологічним станом об'єктів Парку на суміжних територіях та акваторіях (Покровська коса, урочище Волижин ліс, ВБУ „Ягорлицька затока”).

9. Провести дослідження стану діяльності та ступеню впливу господарських об'єктів, розміщених на прилеглих до Парку територіях, прибережних смугах та у водоохоронних зонах, які можуть потенційно негативно впливати на екологічний стан природних комплексів Парку.

6. Розширення території НПП.

Розширення території є одним із головних стратегічних завдань адміністрації НПП. Разом із збереженням цінних природних комплексів на нових територіях, необхідно сформувати цілісний територіально-просторовий комплекс та виправити помилки при створенні Парку. Розширення в проектний період пропонується здійснити за рахунок земель:

Землі Очаківського району

1. *Ділянка на захід від села Покровське* – основа шпильової частини Кінбурнської стрілки, площею біля **132 га.**, має значну рекреаційну цінність для пляжного відпочинку та традиційне місце розміщення наметових таборів. Тут знаходиться значний по площі та мальовничості локалітет

півника карликового (*Iris pumila* L.), півникові галявини. Середовище перебування та міграції птахів степової зони. Території їх гніздування і концентрації під час сезонних міграцій. Тут серед плазунів, що охороняються, трапляються гадюка степова (*Vipera renardi*) та полоз палласів (*Elaphe sauromates*). Цінність території також полягає в поширенні ендемічних видів рослинності прибережного захисного (літорального) валу, що закріплюють сам вал та є цікавими об'єктами для екологічного туризму. Входить територія до земель запасу Очаківської РДА.

2. Ділянка узбережжя від Ковалівського пляжу до Покровської коси. Входять розпайовані землі рибколгоспу «Свідомість» площею до 40 га та 100-метрова водоохоронна зона Чорного моря, що відноситься до земель запасу Очаківської РДА площею біля 62 га. Місцезростання рідкісних видів Бурачка Борзе та Мачка жовтого.

Місце масового гніздування і концентрації птахів під час сезонних міграцій та кормівлі. Підтримує існування багатьох рідкісних птахів, зокрема, пухівки (*Somateria mollissima*), креха середнього (*Mergus serrator*), кулика-довгонога (*Himantopus himantopus*), пскуна (*Haemantopus ostralegus*), пісочника морського (*Charadrius alexandrinus*), кульонів великого (*Numenius arquata*) та середнього (*Numenius phaeopus*), орлана-білохвоста (*Haliaeetus albicilla*), пелікана рожевого (*Pelecanus onocrotalus*) та інших видів тварин, занесених до Червоної книги України. Найбільші скупчення птахів спостерігаються в південній частині кефальних озер Покровської коси, а також на мілинах між Покровською косою та островами Круглий та Довгий вздовж молодих піщаних і черепашкових наносів. Загальна чисельність гніздового комплексу іноді сягає 5000 пар. Чисельність зимуючих лебедів, качок, куликів, лисок налічує до 20 тис. особин.

Щільність махаона (*Papilio machaon*) у липні 2008 р. сягала 0,87 ос. на 1 км маршруту, щільність популяції ящірки прудкої (*Lacerta agilis*) становила 3 ос./100 м, гадюки степової (*Vipera renardi*) – 2 ос./км маршруту.

Територія має свою рекреаційну цінність для пляжного відпочинку та проведення екскурсійної діяльності, межує з заповідною зоною НПП (кефальні озера) та відповідно необхідно виконання буферної охоронної функції. Розширення території за рахунок 100-метрової водоохоронної зони потребує погодження Очаківської РДА, за рахунок пайових ділянок погодження кожного землекористувача.

3. Ділянка *бувшого Ягорлицького господарства* з внутрішніми озерцями та прилеглими навколо прибережними територіями площею біля 12,8 га. Має природоохоронне значення як середовище мешкання та прольоту пелікана рожевого, крячка рябодзьобого та чорноголового, пухівки звичайної. Також на причалі господарства проходить етап щорічної екологічної регати ім. С.Шаповалова. Територія має свою рекреаційну цінність для туристичного відпочинку та проведення екскурсійної діяльності, межує з заповідною зоною НПП (кефальні озера) та відповідно необхідно виконання буферної охоронної функції. Дана земельна ділянка не обліковується ні зі яким землекористувачем.

4. Ділянка *на північ від Ягорлицького господарства* вздовж Ягорлицької затоки та Кефальних озер. Площа 36,4 га. Представляє собою комплекс рослин мокрих солончаків, серед яких можна назвати рослини – сукуленти содник простертий та солонець простертий, що утворюють разом з комплексом приморських рослин галофільні луки, крім того сама ділянка входить до ВБУ міжнародного значення «Ягорлицька затока» та межує з заповідною зоною НПП, що додатково вказує на необхідність створення як мінімум буферної зони, функцію якої могла б виконувати вказана територія. Територія перебування та міграції коловодних птахів. Території їх гніздування і концентрації під час сезонних міграцій. Тут серед плазунів, що охороняються, трапляються гадюка степова (*Vipera renardi*) та полоз палласів (*Elaphe sauromates*). Відноситься ця ділянка до земель запасу Очаківської РДА.

5. *Ділянка остров (оз. Чирнине та Черепашине)* одна із найбільш цінних територій паювання якої та передача в приватну власність найбільш суперечливі. Площа острова біля 46,2 га. Входить до ВБУ «Ягорлицька затока», як середовище існування багатьох видів птахів, у тому числі мартин середньоземноморського (*Larus melanocephalus*) (ЧКУ). Тут серед плазунів, що охороняються, трапляються гадюка степова (*Vipera renardi*) та полози паласів та каспійський (*Elaphe sauro-mates*). На острові ростуть рослини чотирьох видів зозулинців (орхідних) серед них найбільш мальовничий зозулинець болотний (*Orhis palustris*). Також на території острова знаходиться озерце з лікувальним багном. Межує з заповідною зоною НПП. Землекористувачі: особи, що одержали паї рибколгоспу «Свідомість». Існує загроза забудови цінної території та відповідно її знищення.

6. *Ділянка Пруди (Ставки)* – площа біля 186 га, розташована на відстані приблизно 3.5 км від східної межі від села Василівка. За період після закінчення господарської діяльності тут відбулось поновлення природних умов прилиманського угіддя. Водноболотна рослинність та заливні озерця створюють умови для перебування багатьох видів птахів. Серед птахів обліковано наступні види, що занесені до Червоної книги України та Європейського червоного списку, такі як кулик-довгоніг, орлан-білохвіст, чапля жовта, пелікан рожевий, кулик-сорока, деркач, мартин каспійський, кульон великий, чернь білоока, гоголь, скопа, баклан малий, косар, коровайка та інші (всього понад 20 видів). Ділянка знаходиться в користуванні бувшого рибколгоспу «Свідомість».

7. *Ділянки в селах Ковалівська, Покровська та Морозівська саги* з прилеглими озерними комплексами. Загальна площа ділянок складає біля **70,3**га. Природоохоронна цінність саг полягає в тому, що тут проходить південна межа розповсюдження вільхи чорної або клейкої, давно ізольована солестійка її популяція. Серед рослин, що мають охоронний статус тут

розповсюджені Береза дніпровська (*Betula boristhenica*), бурачок саранський (*Alyssium savranicum*), Роговик Шмальгаузена (*Cerastium schmlhausenii*) та рослини сімейства обхідних: зозулинці болотний, блощичний та розмальований. Середня рясність бурачку саранського сягає 9 ос./10 м², волошки короткоголової – 2 ос./10 м², жовтозілля дніпровського – 5 ос./10 м², козельців дніпровських – 2 ос./10 м², роговика Шмальгаузена - 35 ос./10 м², чебрецю дніпровського – 3 ос./10 м². Гайковий комплекс підтримує життєдіяльність цілого ряду прямокрилих комах: *Stenobothrus miramae*, *Sphingonotus caerulans*, *Calliptamus barbarus*, *Chorthippus brunneus*, *Myrmelejtettix antennatus*, *Platycleis intermedia* та *Euchorthsppus pulvinatus*, а також богомола *Ameles heldreichi*. На околицях солоних озер знайдені *Chorthippus dichrous*, *Calliptamus barbarus*, *Aiolopus tralassinus*, *Acrotylus longipes* та *Oedipoda caerulea*.

Вказані ділянки об'єднують систему озер, вільхові гайки та прилеглі до них заболочені і степові ділянки. Останні зберігають види флори, що охороняються. Серед рідкісних плазунів трапляються черепаха болотна (*Emys orbicularis*), а також полоз жовточеревий (*Nierorhis caspius*) та полоз палласів (*Elaphe saurogates*), загибла особина якого була відмічена у липні 2008 р. Звичайною тут є яшурка різнобарвна (*Eremias arguta*). Вільхові гайки є місцем концентрації птахів та рукокрилих під час кочівель, основні види яких занесені до ЧКУ.

Прилеглі озерні системи саг – це середовище мешкання комплексу водоплавних птахів. Відносяться до земель населених пунктів Покровської сільської ради в якості зелених зон.

8. Ділянки в межах та поза межами села Покровка, прилеглі до периметру орхідного поля, південна межа села Покровка (Ковалівка). Площа ділянок біля 37,3 га. Являться фрагментами орхідного поля. Концентрація рослин сімейства *Orhis* (всі види якого занесені до ЧКУ)

протягом 2013-2015 років складала до 50 рослин/м². Землекористувачі – пайовики бувшого рибколгоспу «Свідомість» та приватні особи.

Землі Березанського району

9. Ділянки озера Солонець-Тузли, що не увійшли до складу парку та його 100-метрова водоохоронна зона. Загальна площа запропонована до розширення складає біля 232 га. Верхня та нижні заплави його частини найбільш цінні для мешкання, гніздування та прольоту птахів, серед яких зустрічаються лунь болотяний та очеретяний, крачок рябодзьобий та мартин чорноголовий, орлан-білохвіст та ін. Відносяться до земель запасу Березанської РДА, частково водоохоронна зона на заході знаходиться у власності та користуванні приватних виноградарських сільгосптоваровиробників.

Також можливим є включення окремих природних комплексів в населених пунктах Покровської сільської ради за умови відповідного погодження місцевою територіальною громадою (Картосхема запропонованих для розширення ділянок у додатках).

7. Екологічна освітньо-виховна робота:

Розвинути екологічну освітньо-виховну роботу шляхом:

1. Системного видання інформаційно-рекламної продукції, організації постійних рубрик у місцевих засобах масової інформації;
2. Підготовки спеціальних видань, буклетів, інформаційних листків відповідного напрямку;
3. Проведення постійних одно- та багатоденних туристичних заходів цільового напрямку і тематичних екскурсій в Парк учнівської молоді та студентів природничих факультетів університетів та інших вищі навчальних закладів;
4. Забезпечити проведення наукових і науково-практичних конференцій, семінарів, круглих столів, екологічних лекцій і уроків у школах;

5. Проведення екологічних організаційно-правових навчальних заходів для працівників державних органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.

6. Головним завданням є забезпечення постійного доступу громадян до екологічної інформації шляхом обладнання візит-центрів екологічної освіти та туризму та музею природи в місті Очаків, постійно діючих трьох комплексних інформаційних центрів НПП в кожному населеному пункті: Покровка, Покровське та Василівка та сезонних на основних рекреаційних ділянках, озері Солонець-Тузли та КПП на межі з Херсонською областю.

7. Надавати постійну методичну, організаційну та наукову підтримку шкільному міні-парку «Борисфен», як моделі формування теоретичних та практичних навиків по охороні і збереженню природних комплексів НПП, ефективного формування екологічної свідомості учнів місцевих шкіл.

8. Створити клуб волонтерського руху «Волонтер Білобережжя» при адміністрації НПП. Розробити, залучивши до обговорення, громадські організації та громадян, програму дій волонтерів по основним, необхідним для збереження природних комплексів Парку, напрямкам.

8. Рекреаційна діяльність

1. Створити інфраструктуру для організації туристичної діяльності та надання відповідних послуг на територіях рекреаційних ділянок, туристичних маршрутах, екологічних стежках, ділянках любительського та спортивного рибальства в межах Парку.

2. Опрацювати та скоординувати програму розвитку «зеленого» туризму для суб'єктів та садиб, які використовують рекреаційні ресурси Парку, провести інвентаризацію таких осель та садиб та туристичних комплексів. Укласти договори зі всіма суб'єктами господарювання, які здійснюють рекреаційну діяльність на території Парку.

3. Розробити техзавдання та здійснити на конкурсних засадах пошук суб'єктів, що можуть стати інвесторами освоєння зон стаціонарної рекреації

„Кінбурнська Фортеця” та „Солоноозерна”, за критерії оцінки взяти найвищу ступінь природоохоронних заходів на всіх етапах розробки та впровадження проектів, повне врахування додержання вимог щодо обмежень, які стосуються водоохоронних та санітарних зон водойм.

4. Укласти довготермінові договори з Очаківською РДА, ДП „Очаківське ЛМГ” про використання ділянок для пляжного відпочинку. Обладнати, відповідно до нормативних вимог, в тому числі з залученням позабюджетного фінансування, три зони пляжного відпочинку: Ковалівська, Римбівська та Кінбурнська стрілка, одержати на них паспорти пляжів.

9.Адміністративно-організаційна діяльність здійснюється у напрямках:

1. Зміцнення фінансово-економічного стану Парку, як основи для створення матеріально-технічної бази НПП. З цією метою розширити перелік послуг, що можуть надаватись установами ПЗФ.

2. Враховуючи унікальність розташування території НПП – наявність одного суходільного та двох водних шляхів, розглянути можливість, на рівні платного проекту, впровадження плати за відвідування території Парку протягом 2018-2019 років (ст. 47 закону «Про ПЗФ України», п. 9.5 Положення про НПП).

3. Створити фонд благодійних екологічних внесків для оперативного вирішення фінансування не передбачуваних (ліквідація пожеж, наслідків стихійних явищ та ін.) витрат.

4. Оптимізувати адміністративну структуру Парку шляхом максимальної функціональної автономізації НДПВ, уникнути дублювання управлінської вертикалі.

5. Проводити постійне підвищення кваліфікації адміністративних, наукових та інженерних працівників відповідно до затвердженої програми. Регулярно проводити атестацію та персональну оцінку діяльності посадових осіб.

6. Провести комплекс заходів щодо одержання протягом 2018-2019 років усіх необхідних правоустановчих документів на землі, надані в постійне користування Парку. Розпочати підготовку документації щодо зміни меж території Парку з метою розширення її за рахунок прилеглих територій РЛП „Кінбурнська коса” та водоохоронних зон озера Солонець-Тузли.

7. Здійснити лісовпорядкування лісових угідь в межах території Парку відповідно до затвердженого функціонального зонування.

8. Провести ґрунтові обстеження в межах території Парку з виготовленням відповідних картографічних матеріалів.

9. Замовити проектні пропозиції щодо :

- Спорудження та обладнання екологічного центру з інтерактивним музеєм природи в м. Очаків.

- Спорудження (придбання) адмінбудівлі Парку у м. Очаків.

- Спорудження (придбання) адмінбудівлі офісу Парку в с. Покровка. Придбання адміністративних будівель в населених пунктах Покровської сільради є більш екологічно прийнятним, таким що дозволяє заощадити кошти, зберегти ресурси та матеріали, в тому числі і природні, які використовуються та витрачаються в процесі будівництва.

- Спорудження (придбання) адміністративних виробничих будівель ПНДВ (природоохоронне науково-дослідне відділення) в селах Василівка, Покровське та спорудження опорного пункту на південній частині суміжної, суходольної ділянки озера Солонець-Тузли.

- Спорудження причальної стійки з можливістю прийняття на неї протипожежної техніки.

- Спорудження трьох боксів для плавзасобів та транспортних засобів Парку в селах Покровка, Покровське та м. Очаків.

10. Міжнародна діяльність

Основними напрямками в галузі міжнародної діяльності є: популяризація Парку в галузі збереження природних комплексів ВБУ „Ягорлицька затока”, участь у Європейській моніторинговій програмі „The EU Water Framework Directive” по контролю за станом морських акваторій, встановлення співпраці з науковими та громадськими організаціями СНД по вшануванню пам’яті генералісімуса О.В.Суворова, та США щодо одного із засновників військово-морського флоту Америки, героя боротьби за її незалежність – адмірала Поля Джонса.

Реалізація стратегічних завдань повинна привести до відтворення природних комплексів, удосконалення наукової та природоохоронної діяльності, дієвого проведення еколого-освітньої роботи та заходів, створення умов для рекреаційної діяльності на території Парку, що сприятиме збереженню цінних територій та об’єктів Парку, розвитку економіки регіону, підвищенню його туристичної привабливості, забезпечить невиснажливе проведення природокористування та рекреаційної діяльності як населенням регіону, так і самим Парком. Узагальнений план дій щодо розвитку НПП наведений в додатку.

